

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

Diplomová práce

Právní postavení, správa a kontrola základních škol

Akademický rok: **2020/2021**

Předkládá: *Bc. Adam Koutný*

Vedoucí práce: *JUDr. Petr Triner*

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Bc. Adam KOUTNÝ
Osobní číslo:	R19N0023P
Studijní program:	N0421A220001 Veřejná správa
Studijní obor:	Veřejná správa
Téma práce:	Právní postavení, správa a kontrola základních škol
Zadávací katedra:	Katedra veřejné správy

Zásady pro vypracování

Úvod

1. Vzdělání a společnost
2. Vzdělávací systém ČR
3. Základní školy v ČR
4. Správa základních škol
5. Kontrola základních škol
6. Agenda školského odboru kraje a statutárního města

Závěr

Rozsah diplomové práce: *cca 80 normostran*
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

viz zvláštní seznam

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Petr Triner**
Katedra veřejné správy

Datum zadání diplomové práce: **29. března 2020**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2021**

JUDr. Petra HRUBÁ SMRŽOVÁ, Ph.D. (kz.)

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. srpna 2020

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma Právní postavení, správa a kontrola základních škol zpracoval samostatně a že jsem v ní vyznačil všechny prameny, z nichž jsem čerpal, způsobem pro vědeckou práci obvyklým.“

V Plzni dne 30. března 2021

.....

Bc. Adam Koutný

Poděkování

„Na tomto místě bych rád poděkoval mému vedoucímu diplomové práce doktoru Petru Trinerovi za jeho pomoc, rady, připomínky a ochotu. Bez jeho pomoci by tato práce nemohla být předložena v požadované kvalitě. Dále děkuji paní inženýrce Dagmar Škrlantové, vedoucí odboru školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Plzně, která mi na samotném začátku pomohla s formulací tohoto tématu. Veliký dík patří též každému ze zaměstnanců příslušných školských odborů, kteří si i v době pandemie našli čas a odpověděli na mé otázky. Nesmím opomenout také osoby z mého nejbližšího okolí. Děkuji mé rodině za možnost získat vzdělání, přátelům za trpělivost a dobré rady v těžkých chvílích, kolegům z oboru za vzájemnou podporu, a v nespolední řadě také všem pedagogům, se kterými jsem měl tu čest se během studia setkat. Děkuji.“

Obsah

Úvod	9
1. Vzdělání a společnost	11
1.1 Pojem vzdělání	11
1.2 Vzdělanostní společnost	12
1.3 Vliv vzdělání na společnost	14
2. Vzdělávací systém ČR	18
2.1 Vzdělávací soustava ČR	18
2.2 Vzdělávací politika, strategické a kurikulární dokumenty	20
2.2.1 Vzdělávací politika	20
2.2.2 Strategické a koncepční dokumenty	23
2.2.3 Kurikulární politika a kurikulární dokumenty	24
2.2.4 Stručný vývoj hlavních pramenů školského práva	26
2.3 Vzdělávání v ČR v datech – zdroje	26
3. Základní školy v ČR	29
3.1 Povinná školní docházka	29
3.1.1 Adresáti povinnosti	29
3.1.2 Školní rok	29
3.1.3 Doba trvání povinnosti, její struktura a splnění	30
3.1.4 Povinnost přihlášení dítěte k zápisu	31
3.1.5 Místo výkonu povinnosti	31
3.1.6 Odklad povinné školní docházky	32
3.1.7 Alternativní plnění povinnosti	32
3.2 Proces založení základních škol	34
3.2.1 Veřejní a soukromí zřizovatelé a právní postavení škol	34
3.2.2 Ustavení a vznik právnické osoby	35

3.2.3	Školský rejstřík	36
3.2.4	Historický pohled na právní osobnost škol a školských zařízení	38
3.3	Podrobnosti k některým formám škol a jejich zřizovatelům	39
3.3.1	Příspěvková organizace	39
3.3.2	Školská právnická osoba	39
3.3.3	Registrované církve a náboženské společnosti, výuka náboženství v ČR	40
3.3.4	Organizační složka státu.....	41
3.3.5	Společnost s ručením omezeným, veřejná obchodní společnost, akciová společnost a zbylé právní formy dle zákona o obchodních korporacích.....	41
3.3.6	Nadace, nadační fondy, spolky, ústavy	42
3.4	Přehledně: dělení základních škol a alternativní školy	44
4.	Správa základních škol.....	47
4.1	Aktéři školské správy	47
4.1.1	MŠMT	48
4.1.2	Česká školní inspekce	49
4.1.3	Postavení územně samosprávných celků	50
4.1.4	Ředitel školy	54
4.1.5	Školská rada a rada ŠPO.....	57
4.2	Organizace vnitřních záležitostí řízení školy a vnitřní předpisy.....	58
4.2.1	Management a řízení školy.....	58
4.2.2	Vnitřní předpisy	59
4.3	Financování základních škol a nový systém státních dotací	62
5.	Kontrola základních škol.....	65
5.1	Úloha kontroly ve veřejné správě a její teoretické dělení	65
5.2	ČŠI jako kontrolní orgán, subjekty zájmu a kontrolované oblasti.....	67
5.3	Vybrané druhy kontrol na základních školách	69
5.3.1	Kontrola požární ochrany.....	69

5.3.2	Kontrola předpisů z oblasti ochrany veřejného zdraví	71
5.3.3	Kontrola dodržování předpisů BOZP	71
5.3.4	Finanční kontrola	73
6.	Agenda školského odboru kraje a statutárního města	74
6.1	Magistrát města Plzně, odbor školství, mládeže a tělovýchovy	75
6.2	Magistrát města Karlovy Vary, odbor kultury, školství a tělovýchovy	75
6.3	Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor školství, mládeže a sportu.....	79
6.4	Krajský úřad Karlovarského kraje, odbor školství, mládeže a tělovýchovy	80
	Závěr.....	83
	Cizojazyčné resumé.....	85
	Zdroje	87
	Knižní.....	87
	Internetové.....	89
	Právní předpisy	91
	Akademické práce	93
	Ostatní	94
	Přílohy a obrázky	95
	Přílohy	95
	Obrázky.....	119

Úvod

Tato diplomová práce s názvem Právní postavení, správa a kontrola základních škol se věnuje tématu, které spadá do velmi širokého a informačně bohatého oboru, kterým je školství. Jedná se o tematiku nesmírně složitou, především díky své obsáhlosti a přesahu do různých právních odvětví. Aby bylo možno srozumitelně a pochopitelně popsat postavení a funkci základních škol, je potřeba je zasadit do kontextu fungování celého vzdělávacího systému České republiky, a blíže vysvětlit některé instituty, se kterými se v rámci tohoto tématu lze setkat. Práce nehodnotí a nestanovuje si za cíl kritické hodnocení kurikula a strategických dokumentů, kterými se Česká republika řídí. Práce se snaží objektivně popsat fungování daného systému z hlediska práva a poskytnuté informace pouze doplňuje některými zajímavostmi, které se kurikula a významu vzdělání ve společnosti týkají. Zároveň poukazuje na to, o jak komplexní systém v případě školství jde. To, zda je vzdělávací politika, obsah učiva a způsob výuky nastaven správně, je disciplína, která spadá spíše do pedagogických oborů. Ukazuje se tak provázanost celého systému, nepostradatelnost a nenahraditelnost těchto disciplín. Tomuto pedagogickému pohledu se však práce nevěnovat nebude.

V první kapitole práce teoreticky rozebírá samotný pojem vzdělání a zasazuje jej do celospolečenského kontextu. Přibližuje různé kritické pohledy na vzdělanost společnosti a popisuje historický vývoj v této oblasti. Dále přináší aktuální a statistikou podložené údaje, které se týkají významu a důležitosti vzdělání pro jednotlivce.

Druhá kapitola je již konkrétnější a popisuje vzdělávací systém České republiky. Rozebrány jsou pojmy jako vzdělávací soustava, vzdělávací politika a strategické, koncepční a kurikulární dokumenty, které stanovují cíle a doporučený postup jejich dosahování, stejně jako realizaci vzdělávací politiky. Závěr kapitoly představuje stručné zhodnocení aktuálního stavu České republiky v datech, co se vzdělanosti české populace týče.

Práce se snaží postupovat stylem od obecného ke konkrétnímu. Po teoretickém úvodu a vysvětlení konkrétních českých podmínek práce přechází k samotnému popisu problematiky základních škol, což tvoří třetí kapitolu. Byla snaha pokrýt nejpodstatnější právní instituty, které legislativa k tomuto tématu obsahuje – výčet je obsáhlý, ale zdaleka ne úplný. Probrány jsou instituty jako povinná školní docházka, proces založení základních škol s rozdělením na veřejné a soukromé zřizovatele. Kapitola obsahuje i krátký historický exkurz na vnímání

právní osobnosti škol a školských zařízení v průběhu legislativního vývoje. Podrobně pak rozebírá jednotlivé právní formy z řad veřejných a soukromých zřizovatelů, přičemž se snaží nezacházet do přílišných podrobností, neboť se i zde ukazuje obrovský přesah problematiky školských zřizovatelů do obchodního práva. Závěr kapitoly obsahuje stručné zhodnocení a přehledný výčet toho, jakou formu může veřejný či soukromý zřizovatel ke zřízení základní školy využít. Obsahuje též krátké pojednání o alternativním přístupu ke vzdělávání.

Čtvrtá kapitola se věnuje správě základních škol, konkrétně jednotlivým aktérům, kteří na správě participují. V úvodu se kapitola věnuje organizaci vnitřních záležitostí a vnitřním předpisů, což lze označit za jakousi vnitřní správu školy. Dále popisuje funkci systému financování základních škol a relativně nově vytvořený dotační systém pro tyto účely.

Předposlední kapitola se věnuje kontrolám. Po úvodním představení kontroly coby obecného nástroje pro efektivní výkon veřejné správy je tento zasazen do konkrétních podmínek školního prostředí. Klíčovou roli v této oblasti sehraává Česká školní inspekce. Kontroly vykonávají i další aktéři, kteří jsou spolu s oblastí jejich působení v kapitole popsáni.

Závěrečná šestá kapitola je snahou o přiblížení reálně provozované agendy školských odborů na úradech statutárních měst a krajů. Konkrétně byly pro tyto účely vybrány čtyři subjekty – Magistrát města Plzně a města Karlovy Vary a krajský úřad kraje Plzeňského a Karlovarského. Odbory příslušných úřadů byly osloveny s žádostí o poskytnutí informací, které se týkají veškerého výkonu jejich agendy, která má nějakou souvislost se základními školami v jimi spravovaném obvodu. Tyto informace byly následně interpretovány ve čtyřech podkapitolách – cennou součástí jsou i některé formuláře, které se v praxi využívají, a které jsou součástí příloh.

Cílem práce je přiblížit systém vzdělávání v České republice s akcentací na právní postavení základních škol, u nichž blíže rozebírá jejich správu a kontrolu. Snaží se poukázat na složitost celého systému a tam, kde by zacházela do přílišných podrobností, nabízí odkaz na podrobnější právní úpravu či doplňkovou literaturu. Dále se snaží o získání přehledu vykonávané agendy odborů obecní a krajské úrovně, které by veřejnosti poskytly hmatatelný výsledek a představu o reálně provozované činnosti správních subjektů. Tento podklad může sloužit pro další zkoumání, kdy se budoucí práce na podobné téma mohou zaměřit již na konkrétní věc ze zde zjištěné agendy. Práce je realizována za ztížených podmínek v době pandemie vyvolané koronavirem SARS-CoV-2, a proto je komunikace s oslovenými subjekty ztížena. Při komunikaci se subjekty byla užitá výhradně distanční emailová forma.

1. Vzdělání a společnost

1.1 Pojem vzdělání

Následující kapitola se snaží čtenáři přiblížit význam pojmu vzdělání, jeho přínos a přesah do různých sfér fungování společnosti. Uplatnění jedince na trhu práce, jeho ekonomické postavení, jeho politické postoje, rodinný život i tendence k sebevraždám, to vše jsou oblasti, které vzdělání výrazným způsobem ovlivňuje.

Význam pojmu vzdělání se postupně měnil s vývojem samotné společnosti. V tradičních společnostech se tímto slovem označovalo předávání minulých zkušeností dalším generacím, kdy šlo zejména o nabyté praktické zkušenosti, související s určitou činností. Toto generační předávání fungovalo v rámci stálých primárních skupin (např. rodin), či skupin sekundárních účelových (např. cechů a obecně skupin s neosobními vztahy). S postupnou industrializací společnosti rostl též význam vzdělání a požadavku na odbornost, což vedlo ke vzniku škol a systematizaci výchovy společnosti k určitým, časem a místem společensky užitným hodnotám. Vzdělání se dá obecně definovat jako výsledek edukačních procesů, během nichž se jedinec učí. Na vzdělání lze nahlížet různými pohledy:

- **Osobnostní pohled** – zabývá se kognitivní vybaveností jedince, získané vzdělání tak představuje jeho kulturní kapitál
- **Obsahový pohled** – chápe vzdělání jako ucelený systém a soubor informací, poskládaných do logických celků. Snahou je předat tyto informace adekvátním způsobem, zohledňujícím věk a vyspělost adresátů. Tento soubor vyučované látky bývá označován jako kurikulum
- **Institucionální pohled** – vzdělání je chápáno jako společensky organizovaná činnost realizovaná za pomoci školských a vzdělávacích zařízení
- **Procesuální pohled** – vzdělání je získáváno procesem vzdělávání (např. celoživotní). Tento proces je rozdělen dle úrovně, stupně a typu vzdělání
- **Socioekonomický pohled** – zaměřuje se na postavení jedince ve společnosti a dává do souvislosti dosažené vzdělání se sociálními a ekonomickými faktory.¹ Všechny zmíněné pohledy je nutno chápat jako teoretické, vzájemně se prolínající a doplňující

¹ PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. Pedagogický slovník. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-717-8579-2. str. 51-53

1.2 Vzdělanostní společnost

Sousloví vzdělanostní společnost, jinak také společnost vědění a znalostí, vychází z anglického označení „*knowledge society*“. Pro vysvětlení tohoto pojmu je nutné jej zasadit do historického kontextu, neboť prošel genezí kontinuálně s přechodem společnosti průmyslové k postindustriální. Vzdělanostní společnost lze chápat jako teoretický koncept, čerpající zejména z teorie postindustriální a informační společnosti. Za zakladatele konceptu je považován Peter Drucker se svou prací *The Age of Discontinuity*² z roku 1969 a Daniel Bell s dílem *The Coming of Post-Industrial Society* z roku 1973, které bývá dokonce považováno za manifest první vlny vzdělanostní společnosti. Až v 90. letech 20. století začaly vznikat práce, které se snažily koncept rozvinout a vymezit jej komplexněji.³

50. léta 20. století bývají označována jako vrchol průmyslové společnosti. V této době dochází k silnému procesu demokratizace vzdělanostních příležitostí. Vzdělání se začíná chápat jako nástroj sociálního vzestupu a roste jeho celospolečenský význam, přičemž možnost dosáhnout vyššího než základního vzdělání měla do té doby jen menšinová část populace a vůbec nejvyšší stupně vzdělání předurčovaly osobě silný elitářský charakter. Od 50. let minulého století pak začíná ve vyspělých evropských zemích docházet ke zpřístupnění vzdělání široké veřejnosti spolu s plněním požadavků na rovný přístup. Studentům ze středních a nižších vrstev se otevírá možnost studia na středních a vysokých školách a vzdělání začalo být spojováno se sociálním a ekonomickým statutem ovlivňující následnou pracovní kariéru. Dosažené vzdělání se tak stalo dalším faktorem sociální stratifikace, což představovalo jeden z vedlejších efektů tohoto přístupu.⁴

Ve své knize *The Coming of Post-Industrial Society* Daniel Bell prezentuje názory, že v postindustriální společnosti bude mizet orientace na průmyslovou produkci ve prospěch vědění a poskytování služeb, v důsledku čehož bude docházet ke změně způsobu lidské práce a proměně zaměstnanosti. Odlišným aspektem povolání z oblasti služeb je, že vyžadují spíše

² Peter Drucker has defined the knowledge worker and knowledge society: Manuel CasAayush Byanju Shresthatells [online]. [cit. 2020-09-17]. Dostupné z:

https://www.academia.edu/25379253/Peter_Drucker_has_defined_the_knowledge_worker_and_knowledge_society

³ KELLER, Jan a Lubor HRUŠKA TVRDÝ. Vzdělanostní společnost?: chrám, výtah a pojišťovna. Praha:

Sociologické nakladatelství, 2008. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-86429-78-6., str. 9, 16

⁴ HORÁKOVÁ, Veronika. Funkce vzdělání v moderní společnosti [online]. Olomouc, 2014 [cit. 2020-09-17]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/xvmjbc/>. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci., str. 18-20

kognitivní a znalostní schopnosti než manuální a fyzickou sílu.⁵ Univerzita je v postindustriální společnosti dle Bella chápána jako vědecká instituce a představuje ústřední hodnotu (v době industriální byla oproti tomu základní institucí továrna). Z toho důvodu je v tomto konceptu vysokoškolskému vzdělání přisuzovaná taková pozornost. O sociálním postavení rozhodují odborné kompetence, vědci přinášejí nové objevy, předvídají důsledky různých kroků a celkově ukazují cestu celé společnosti. Ruku v ruce s těmito změnami jde pak rozvoj dopravy a komunikace, kdy Bell také poprvé hovoří o konceptu informační společnosti, neboť právě informace by měly hrát jednu z hlavních rolí a měly by být všeobecně snadno dostupné.⁶ Nejvýznamnějším teoretikem tohoto proudu je Manuel Castells a jeho dílo *The Information Age*.⁷ Termín vzdělanostní společnost tak lze chápat jako postindustriální označení pro takovou společnost, kde se určující hodnotou stává vědění.

Na druhé straně se po úspěšném prosazení tohoto konceptu a jeho rozmachu objevila řada kritiků. Přestože s vyšší celospolečenskou vzdělaností, posílením segmentu služeb a celkovou proměnou pracovního trhu došlo ke zvýšení profesní mobility (horizontálně – přechod mezi různými profesemi; vertikálně – vzestup či sestup ve složitosti práce), rozšíření propustnosti profesní struktury a pracovní mobility (lidé mají možnost měnit svoji profesní pozici podle svých potřeb), došlo na druhé straně k rozvolnění vztahu mezi složitostí vykonávané práce a dosaženým vzděláním, resp. úrovní kvalifikace.⁸ Jak například ve své knize *Vzdělanostní společnost?: chrám, výtah a pojišťovna* uvádí dvojice autorů Jan Keller a Lubor Tvrdý: „Evropské země, které nastartovaly proces vzdělanosti půl století před námi, se dodnes mezi sebou výrazně liší jak v míře ekonomické výkonnosti, tak ve stupni závažnosti sociálních problémů, s nimiž se potýkají. Ani jedno, ani druhé není přitom nijak jednoznačně ovlivněno podílem vysokoškoláků v populaci.“ a dále „Právě na případu školství a vzdělávání se v plném světle ukazuje iluzornost sociologických teorií.“⁹ Autoři se v publikaci staví kriticky ke zvyšování podílu vysokoškoláků v populaci a demonstrují, že zde neplatí jednoduchý lineární vztah mezi mírou vzdělanosti země a ekonomickými a sociálními parametry. Kritizují

⁵ The Coming of Post-Industrial Society [online]. 1973 [cit. 2020-09-17]. Dostupné z:

https://www.os3.nl/_media/2011-2012/daniel_bell_-_the_coming_of_post-industrial_society.pdf, str. 1-3

⁶ HORÁKOVÁ, Veronika. Funkce vzdělání v moderní společnosti [online]. Olomouc, 2014 [cit. 2020-09-17]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/xvmjbc/>. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci., str. 20-21

⁷ The Information Age Economy, Society, and Culture Volume I: Manuel Castells [online]. [cit. 2020-09-17]. Dostupné z: http://www.urbanisztika.bme.hu/wp-content/uploads/2014/05/manuel_castells_the_rise_of_the_network_societybookfi-org.compressed.pdf

⁸ VESELÝ, Arnošt, KALOUS, Jaroslav, ed. Vzdělávací politika České republiky v globálním kontextu. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1231-5., str. 115-124

⁹ KELLER, Jan a Lubor HRUŠKA TVRDÝ. Vzdělanostní společnost?: chrám, výtah a pojišťovna. Praha: Sociologické nakladatelství, 2008. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-86429-78-6., str. 9-13 a 103-105

dále protichůdnost systému školství, kdy na jedné straně je snaha o tzv. zmasovění přístupu ke vzdělání, a na druhé je požadavek špičkové specializace a odbornosti v daném oboru. Důsledkem je potom dle autorů rozdělení vysokoškoláků do dvou rychlostních týmů podle kvality školy, ačkoliv statisticky dosáhli stejného vzdělanostního stupně.¹⁰

Další kritický pohled lze nalézt v publikaci Konrada Liessmanna, *Teorie nevzdělanosti: Omyly společnosti vědění*. Autor kritizuje pojem *společnost vědění*, neboť pomocí něj lze zaštitit a ospravedlnit množství zbytečných reforem (majících primárně za cíl nastavit reformní stav bez jasné orientace na stav výsledný), a představuje tak pouze rétorickou frázi a figuru, jež ve skutečnosti vychází ani ne tak z myšlenky vzdělanosti, jako z konkrétních politických a ekonomických zájmů. Četnost reforem a honba za vzděláním tak dle Liessmanna vede k „...*industrializaci a ekonomizaci vědění, čímž se myšlenky klasických teorií vzdělání doslova obracejí naruby*“. Politici, pedagogové, podniky, univerzitní pracovníci i vědci dle Liessmanna živí názor, že „*Vědění a vzdělání jsou nejdůležitějšími zdroji Evropy chudé na nerostné zdroje, a ten, kdo investuje do vzdělání, investuje do budoucnosti. Zároveň se vyhláší konec průmyslové práce a dochází k orientaci veškeré energie na činnosti, založené na vědění*“. Čím větší důraz se tedy přisuzuje hodnotě vědění, tím rychleji ji ztrácí, což ústí k výsledné nevzdělanosti společnosti. „*Problémem naší epochy není polovzdělanost, nýbrž absence jakékoliv normativní ideje vzdělanosti, z níž by bylo ještě možné odvodit něco takového, jako je polovzdělanost*“.¹¹ Toto jsou dva velmi kritické názory.

1.3 Vliv vzdělání na společnost

Vztah mezi získaným vzděláním, životními výsledky a úrovní jedince je oblast velmi oblíbená pro sociologické výzkumy. Z četných analýz a výzkumů vyplývá, že tento vztah je naprosto klíčový a prokazatelný.¹² Vedle citátu „*Nerovnost zabíjí*“ od britského sociologa Görana Therborna, vycházející ze statistiky, že průměrná délka života je přímo úměrná dosaženému vzdělání, a že se tato naděje na dožití od 90. let 20. století u vzdělanějších stále

¹⁰ důsledkem je, že vzdělání přestává mít funkci pojišťovny a v případě, že pojištěnců stále přibývá, tak naopak míra pojištěnosti klesá a dochází k onomu zmasovění. Čím větší snahu lidé mají se vzdělávat, tím větší „inflaci“ vzdělávání způsobují.

¹¹ LIESSMANN, Konrad Paul. *Teorie nevzdělanosti: omyly společnosti vědění*. Praha: Academia, 2008. XXI. století. ISBN 978-80-200-1677-5., str. 9-11

¹² VESELÝ, Arnošt, KALOUS, Jaroslav, ed. *Vzdělávací politika České republiky v globálním kontextu*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1231-5., str. 110

zvyšuje, zatímco lidem s nízkým vzděláním průměrná délka dožití stagnuje,¹³ existují i další oblasti, které vzdělání ovlivňuje. Jejich výčet lze nalézt níže – jedná se o výsledek vědecké práce z roku 2018 lokalizované přímo do českých podmínek:

- **Finanční a nefinanční návratnost vzdělání** – vysokoškolští absolventi získávají ve srovnání s absolventy ostatních vzdělanostních stupňů lepší zaměstnání a vykazují nižší míru nezaměstnanosti. Pracovní trh není absolventy tolik saturován, aby se finanční a nefinanční návratnost vyššího vzdělání snižovala. Finanční návratnost vysokoškolského vzdělání je nižší u platové a vyšší u mzdové sféry, ale v obou sférách mírně roste. Nedochází tak k inflaci vysokoškolského vzdělání a jeho hodnota z hlediska návratnosti naopak kontinuálně roste
- **Mzdy a příjmové nerovnosti** – měsíční mzdy vysokoškoláků jsou v průměru dvojnásobné než mzdy osob se základním vzděláním. Čím vyšší vzdělání, tím menší ohrožení příjmovou chudobou – osoby s terciárním vzděláním mají od tohoto problému dle dat nejvyšší odstup
- **Politická participace** – lidé s univerzitním vzděláním se účastní na politice více než lidé s ostatními vzdělanostními stupni. Větší rozdíl pak je patrný v nevolební politické participaci, což je dle dat vysvětleno horšími kognitivními funkcemi osob s nižším vzděláním, neboť je pro ně politika hůře pochopitelná, příliš abstraktní a vzdálená
- **Rodičovská participace** – děti rodičů s vyšším vzděláním vykazují větší zájem o důsledky svých rozhodnutí ve vztahu ke svým dětem, a proto vzdělanější rodiče umožňují dosáhnout svým dětem vyššího stupně vzdělání. Roli hraje i pozorování rodičovského příkladu a rodina jako primární sociální skupina, se kterou dítě přichází do kontaktu, a která určitým způsobem formuje jeho budoucí názor
- **Vzdělání a rodičovství** – s dosaženým stupněm vzdělání roste též přesvědčení, že děti by se měly rodit v manželství a měly by mít oba rodiče. Mezi osobami se základním vzděláním je pak tento názor zastoupený nejméně. S vyšším vzděláním roste též průměrný věk, kdy se ženy rozhodují vstoupit do rodičovství – rozdíl mezi vysokoškolsky a středoškolsky vzdělanými ženami se začíná stírat a převládá norma pozdního rodičovství. Pokud jde o časování a počet dětí, začínají se jednotlivé vzdělanostní skupiny také více vzájemně podobat

¹³ How inequality kills: Review by Don Lash [online]. [cit. 2020-09-15]. Dostupné z: <https://isreview.org/issue/108/how-inequality-kills>

- **Vzdělání a riziko rozvodu** – vzdělanější lidé mají nižší riziko rozpadu manželství
- **Vliv vzdělání na sebevražednost** – nejvyšší míru sebevražednosti vykazují osoby s neúplným středním vzděláním, směrem k vyššímu vzdělání pak míra klesá. V dimenzi myšlenek a tendencí na sebevraždu (ne pokus) však platí trend opačný.
- **Vzdělanost a hodnotové orientace** – z hodnotové perspektivy je Česko stále součástí skupiny postkomunistických zemí, které jsou typické svou konzervativností. V porovnání s dalšími evropskými zeměmi je silně orientované na úspěch a moc. Tento hodnotový trend nejrychleji roste u osob s vysokoškolským vzděláním. Dle dat však odpověď, zda existuje jasný rozdíl mezi vzdělanostními skupinami z hlediska preferovaných hodnot, není jednoznačně zodpověditelná (lze sledovat různé trendy).
- **Kulturní kapitál a životní styl** – v české společnosti přetrvává nerovná distribuce kulturního kapitálu, kde rozdíly mezi lidmi s nižším a vyšším vzděláním zůstávají v posledních třech desetiletích prakticky neměnné. Největší rozdíly jsou v kulturním vkusu a spotřebitelském koši a dalších preferencích
- **Vzdělání a národní identita** – mezi vysokoškoláky byl dle dat český původ jako kritérium češství nejméně důležitý (tento prvek má však tendenci posilovat).¹⁴

V České republice (dále jen „ČR“) se v minulých letech kladl veliký důraz na rozvoj lidského kapitálu, což vedlo k rozvoji vzdělávacího systému a nárůstu počtu absolventů vysokých škol, jejichž počet se v ekonomicky aktivní populaci v posledních deseti letech téměř zdvojnásobil. Z předložených dat však vyplývá, že k inflaci vzdělání nedochází, a že stupeň dosaženého vzdělání má stále zásadní vliv na postavení jedince ve společnosti. Rovněž je patrné, že tento význam v čase stále roste.¹⁵

Zatímco předchozí dva výše uvedené kritické názory Liessmanna, Kellera a Tvrdeho z roku 2006 a 2008 svými úvahami popisují a predikují nežádoucí a neutěšený stav vývoje a riziko zmasovění získaného vzdělání, nenabízí žádné konkrétní východisko a řešení. Jedná se tak spíše o díla s filosofickou rozvahou a varováním před negativními dopady umělého navyšování vysokoškolsky vzdělaných osob ve společnosti. Vzhledem k aktuálnosti užití publikace *Na vzdělání záleží: Jak vzdělaností rozdíly ovlivňují osudy lidí v české společnosti*

¹⁴ HAMPLOVÁ, Dana a Tomáš KATRŇÁK, ed. *Na vzdělání záleží: Jak vzdělaností rozdíly ovlivňují osudy lidí v české společnosti*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2018. ISBN 978-80-7325-457-5., str. 21-22, 35-37, 58-60, 74, 86-88, 106-108, 120-121, 135-136, 151-151, 166-167, 179; publikace obsahuje podrobnější informace o analyzovaných datových podkladech a hlouběji vysvětluje užitou metodiku

¹⁵ HAMPLOVÁ, Dana a Tomáš KATRŇÁK, ed. *Na vzdělání záleží: Jak vzdělaností rozdíly ovlivňují osudy lidí v české společnosti*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2018. ISBN 978-80-7325-457-5., str. 186-187

z roku 2018 zaměřené navíc na české prostředí, pracující s daty, analýzami, zahraničními zdroji a statistikou, jsou touto prací předložena data, která jasně hovoří ve prospěch vysokoškolského vzdělání. Lze tedy zastat názor, že výše dosaženého vzdělání hraje v české společnosti stále významnou roli. Scénáře nastiňované z kritických publikací se tak aktuálně v českých podmínkách nenaplnují. Některé kritické závěry však přijmout lze – například v oblasti ekonomizace a prestiži dosaženého vzdělání a rizika dvojí kategorie vysokoškolských absolventů. Příkladem lze uvést horší postavení absolventů soukromých vysokých škol na trhu práce, neboť jsou díky své škole pro zaměstnavatele méně atraktivní.¹⁶

Cílem kapitoly bylo nastínit rozsah a význam pojmu vzdělání a zasadit jej do celospolečenského kontextu. V posledním století se nejvíce hovořilo právě o vzdělání ve vyšších stupních a usnadnění jeho dostupnosti široké veřejnosti. Je snahou akcentovat názor, že se jedná o jednu z klíčových otázek pro vývoj společnosti, a proto je nutné se jí trvale a aktivně zabývat. Snahou bylo poukázat na fakt, že existují i opačné názory, které je nutné reflektovat a kriticky se s nimi vypořádat. Zároveň zde je okrajově nastíněna komplexita celého vzdělávacího odvětví s množstvím aktérů. Vedle samotných žáků a jejich rodičů na něm participuje politická reprezentace, coby tvůrce vzdělávacího systému a kurikula, veřejná správa, coby pomocný a administrativní aparát, a v neposlední řadě též samotní a naprosto klíčoví pedagogové a další školští pracovníci. Každý z aktérů má v systému svou opodstatněnou a nenahraditelnou roli s vazbami na ostatní. Je-li veřejná správa ve svém funkčním pojetí chápána jako soubor všech správních činností a úkonů, jež se snaží zajistit realizaci a naplnění určitého cíle, sloužící občanům ke správě věcí veřejných, konaných ve veřejném zájmu,¹⁷ je její role v tomto odvětví zcela pochopitelná.

S vědomím složitosti tohoto systému a kruciólního významu vzdělání pro společnost si tedy práce nedává za cíl nalézt východisko z protichůdných názorů a nabídnout konsensuální řešení, ale naopak si vybírá pouze úzkou výseč z této široce rozvětvené problematiky, kterou dále popisuje a rozvíjí, a která stojí téměř na samotném začátku vzdělávacího procesu – základní školy, jejich postavení, správa a kontrola.

¹⁶ ADAMCOVÁ, Lucie. POROVNÁNÍ VEŘEJNÝCH A SOUKROMÝCH VYSOKÝCH ŠKOL V ČR V ROCE 2017 POHLEDEM EKONOMIE ŠTĚSTÍ [online]. Praha, 2017 [cit. 2020-09-16]. Dostupné z: <https://vskp.vse.cz/71947>. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze., str. 92-93

¹⁷ OCHRANA, František, Jan PŮČEK a David ŠPAČEK. Veřejná správa: Inovace studia ekonomických disciplín v souladu s požadavky znalostní ekonomiky [online]. 2015. Brno: Masarykova univerzita Ekonomicko-správní fakulta. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SP ACEK.pdf, str. 27

2. Vzdělávací systém ČR

Pojem vzdělávací systém lze dlouze popisovat a teoreticky rozebírat. Pro účely práce však stačí zmínit, že se jedná o pojem terminologicky neustálený, neboť se v české pedagogice stále užívá mnoho synonym a podobných výrazů, mezi nimiž jsou drobné rozdíly. Obecně lze shrnout, že se tímto pojmem rozumí soubor všech škol, školských zařízení a jiných vzdělávacích institucí, jejich pracovníků, legislativních úprav, materiálních a finančních prostředků, způsoby a obsah výuky. Strukturu vzdělávacího systému potom tvoří:

- **vzdělávací soustava**
- **mimoškolní vzdělávací instituce** – sloužící především pro vzdělávání dospělých
- **kulturní a osvětové instituce** – knihovny, botanické zahrady, muzea, galerie aj.
- **další aktivity** – vzdělávací relace v rozhlasu, televizi, časopisech aj.

Pro úplnost: „*Škola je sociální instituce účelově vytvořená k realizaci svého základního úkolu – tj. k zajišťování řízené a systematické edukace.*“.¹⁸ Zkoumáním charakteristik a fungováním vzdělávacích systémů různých zemí, jejich popisem, srovnáváním, hodnocením a dalším výzkumem se zabývá vědecký obor srovnávací (komparativní) pedagogika. Poznatky, které tento obor přináší, lze využít např. v oblastech vzdělávací politiky či řízení školství.¹⁹

2.1 Vzdělávací soustava ČR

Vzdělávací soustava je tvořena právně daným a určeným systémem, jehož legislativní podklad je možné nalézt v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jen „školský zákon“). Dle §7 tohoto zákona tvoří vzdělávací soustavu ČR školy a školská zařízení. Školy uskutečňují vzdělávání podle vzdělávacích programů uvedených v §3 tohoto zákona. Školským zařízením se pak rozumí takové zařízení, které poskytuje služby a vzdělání, mající doplňující a podporující charakter k vzdělání ve školách, anebo s ním přímo souvisí. Jedná se o zařízení, která zajišťují ústavní a ochrannou výchovu nebo preventivně výchovnou péči. Školy a školská zařízení uskutečňují

¹⁸ PRÁŠILOVÁ, Michaela, KALOUS, Jaroslav, ed. Vybrané kapitoly ze školského managementu pro pedagogické pracovníky: 2. díl. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1415-5., str. 28-29

¹⁹ PRŮCHA, Jan a Yvona KOSTELECKÁ. Srovnávací pedagogika: mezinárodní komparace vzdělávacích systémů. 3., aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015. Pedagogika (ISV). ISBN 978-80-262-0870-9., str. 21, 23

vzdělávání podle školního vzdělávacího programu (§5 školského zákona), vydávaného ředitelem školy.²⁰

Mezi druhy škol dle tohoto zákona patří: mateřská škola, základní škola, základní umělecká a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, střední škola (střední odborné učiliště, střední odborná škola a gymnázium), konzervatoř a vyšší odborná škola. Soustavu škol v ČR doplňují též vysoké školy různého typu – soukromé, veřejné a státní (v současné době dvě, Policejní akademie ČR v Praze, zřízená ministerstvem vnitra a Univerzita obrany v Brně, zřízená ministerstvem obrany²¹), které však nalézají právní podklad v zákoně č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.²² Soustava je rozdělena v horizontálním i vertikálním směru, viz grafické znázornění.²³

Druhy školských zařízení tvoří: zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, školská poradenská zařízení, školská zařízení pro zájmové vzdělávání, školská účelová zařízení, školská výchovná a ubytovací zařízení, zařízení školního stravování, zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a zařízení pro preventivně výchovnou péči.²⁴

Nutnou podmínkou k výkonu činnosti školy či školského zařízení je rovněž zápis do školského rejstříku (více v následující kapitole). Vzdělávání ve školách a školských zařízeních zajišťují pedagogičtí pracovníci na základě zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.²⁵ Školský zákon užívá pojmy dítě (účastník předškolního vzdělávání), žák (účastník základního a středního vzdělání) a student (účastník vyššího odborného vzdělání). Problematika každého vzdělávacího stupně je velmi specifická, a proto ji vždy rozpracovává samostatná vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (dále jen „MŠMT“).²⁶

²⁰ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> §7

²¹ PŘEHLED VYSOKÝCH ŠKOL V ČR [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/prehled-vysokych-skol-v-cr-3>

²² PRÁŠILOVÁ, Michaela, KALOUS, Jaroslav, ed. Vybrané kapitoly ze školského managementu pro pedagogické pracovníky: 2. díl. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1415-5., str. 29-30

²³ Schéma vzdělávacího systému ČR [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/vzdelavaci-soustava>

²⁴ příklady jednotlivých zařízení viz BACHMANN, Pavel a Arnošt VÍTEK. Vybrané kapitoly z managementu nejen pro speciální pedagogy. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-425-0., str. 13-20

²⁵ §2 definice pedagogického pracovníka, viz Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>

²⁶ VYHLÁŠKY KE ŠKOLSKÉMU ZÁKONU [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlasiky-ke-skolskemu-zakonu>

V této souvislosti je ještě vhodné zmínit existenci mezinárodního standardu klasifikace vzdělání CZ-ISCED 2011, jež od 1. ledna 2014 nahradil nedostačující ISCED 97. Podle této klasifikace je vzdělání rozděleno do devíti stupňů – ISCED 0-9²⁷²⁸. S účinností od 1. ledna 2016 zároveň vstoupila v platnost klasifikace oborů vzdělání, tzv. CZ-ISCED-F 2013.²⁹

2.2 Vzdělávací politika, strategické a kurikulární dokumenty

2.2.1 Vzdělávací politika

Vzdělávací politiku lze chápat jako praktickou činnost, zahrnující plánování, tvorbu strategických záměrů rozvoje, legislativní tvorbu, financování, kontrolu, problematiku pedagogů, analyzování vzdělávacích potřeb společnosti, vzdělávacích příležitostí, zkoumání vztahu mezi kvalitou a všeobecným přístupem ke vzdělání, řízení školství, budoucí rozvoj školské soustavy a další rozhodovací procesy v celém vzdělávacím systému.

Pojetí a obsah vzdělávací politiky se liší stát od státu v závislosti na historickém vývoji. Mimo to se takto označuje i samostatný vědní obor, který zkoumá tvorbu a naplňování těchto vzdělávacích principů, procesů, cílů a priorit. Nedílnou součástí vzdělávací politiky je rovněž kurikulární a školská politika, která je zaměřena specificky na vzdělávací soustavu. V teoretické rovině by vzdělávací politika měla být apolitická, tzn., že v případě výměny politické garnitury by nemělo docházet ke zvrátům, které by ohrozily potřebný kontinuální vývoj. To však platí jen za předpokladu, že hlavní vize vzdělávací politiky a k ní připravená příslušná realizační strategie jsou výsledkem celospolečenského konsensu. Na skutečnou realizaci vzdělávací politiky má kromě politické reprezentace na úrovni státu a samotných pedagogů vliv také dvouступňová samospráva i výkon státní správy v přenesené působnosti. Svou roli hrají též různé odborné instituce, profesní a zájmová sdružení a jiné zaangażované subjekty.³⁰

²⁷ Klasifikace vzdělání (CZ-ISCED 2011) [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011

²⁸ NOVÉ SCHÉMA VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY S ISCED 2011 [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/uploads/nuv/strategie/ISCED.jpg>

²⁹ Nová klasifikace ISCED-F 2013 [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/uploads/Periodika/ZPRAVODAJ/2015/Zp1502pI.pdf>

³⁰ PRÁŠILOVÁ, Michaela, KALOUS, Jaroslav, ed. Vybrané kapitoly ze školského managementu pro pedagogické pracovníky: 2. díl. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1415-5., str. 33-34

Vzdělávací politiku lze rozdělit do následujících rozhodovacích stupňů:

- **globální úroveň** – hlavním cílem institucí na této úrovni je především mezinárodní komparace a analýza vzdělávacích soustav a vytváření doporučujících rozvojových projektů pro danou zemi – např. OECD, Světová banka, UNESCO aj.
- **nadnárodní úroveň** – typickým příkladem je Evropská unie, která se v této oblasti zabývá především tvorbou společných strategických dokumentů a koordinací společného postupu
- **národní úroveň**
- **regionální (krajská) úroveň**
- **lokální (obecní) úroveň, školy a univerzity, organizační součásti škol (fakulty, katedry, instituty, třídy aj.)**³¹

K zajištění realizace cílů vzdělávací politiky dochází přijímáním příslušné legislativy, vytvářením vzdělávacích programů a zajišťováním finančních zdrojů. S realizací pomáhají též metodické pokyny a informace z MŠMT, která však mají pouze doporučující charakter a nejsou právně závazná. Samotná realizace stanovených cílů poté probíhá v institucích vzdělávací soustavy. Protože není nijak zaručeno, že vzdělávací politika, realizována touto institucí, je identická s tou, jež je projektována a proklamována ve strategickém či kurikulárním dokumentu, existuje zde kontrolní mechanismus vyhodnocování této shody mezi stavem zamýšleným a realizovaným. Tuto kontrolu provádí Česká školní inspekce (dále jen „ČŠI“).³²

Mezi subjekty vzdělávací politiky patří zvolení politici, školská administrativa, pedagogové, rodiče a jejich asociace, žáci a studenti, církve, zaměstnavatelé a developeři, profesní organizace, sdružující experty na vzdělávání. Myšlenkové koncepty, resp. principy, z nichž vzdělávací politika vychází, jsou – princip rovnosti příležitostí ke vzdělání, princip celoživotního vzdělávání, princip individualizace a diferenciací (tzn. individuální přístup k potřebám vzdělávaných) a princip internacionalizace (vzdělávací politika má mezinárodní přesah, měla by zahrnovat mezinárodní spolupráci a částečnou nadnárodní koordinaci).

³¹ pojetí vědního oboru a další podrobnosti jednotlivých úrovn viz VESELÝ, Arnošt a Jaroslav KALOUS, ed. Teorie a nástroje vzdělávací politiky. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1260-7., str. 8-13

³² PRÁŠILOVÁ, Michaela, KALOUS, Jaroslav, ed. Vybrané kapitoly ze školského managementu pro pedagogické pracovníky: 2. díl. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1415-5., str. 35-36

Mezi nejdůležitější nástroje vzdělávací politiky patří:

- **Plánování** – zahrnuje vytyčení hlavních cílů a navržení způsobů jejich plnění
- **Legislativa** – využití právních norem k úpravě vzdělávacího systému
- **Financování** – převažuje financování z veřejných zdrojů, mezi důležitý nástroj patří tvorba a schvalování státního rozpočtu
- **Kurikulární politika** – tvorba obsahu studia a osnov, předpis procedur při jejich tvorbě, rozdělení kompetencí, tvorba kurikulárních dokumentů
- **Evaluaace** – samohodnocení různých jevů a procesů konkrétní školy, jejich účinnost a efektivita, např. počet absolventů, kvalita řízení školy z hlediska získávání a využívání finančních zdrojů, rozvoj lidských zdrojů formou vzdělávání zaměstnanců aj.
- **Monitorování** – hodnocení celého systému jako celku, sbírání a analýza různých dat
- **Vzdělávací reformy** – záměrná změna na základě získaných dat a politické vůle³³

Na evropské úrovni je vzdělávací politika založena na spolupráci mezi členskými státy a systematické a rozsáhlé finanční podpoře jednotlivých zemí a regionů. Finanční podpora se uskutečňuje na základě společných přijatých cílů skrze strukturální fondy a další vzdělávací programy. Lze zmínit programy jako Erasmus+, Europass či vytvoření Evropského rámce kvalifikací pro standardizaci uznávání vzdělávání za účelem usnadnit občanům unie pracovní mobilitu. Dokumentem formulujícím vize a cíle EU v oblasti vzdělávání je Strategický rámec evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (Education and Training 2020³⁴ a Digital Education Action Plan 2021-2027)³⁵. Vzdělávací politika Evropské unie si stanovuje čtyři hlavní cíle:

- realizaci celoživotního učení a mobility
- zlepšit kvalitu a efektivitu vzdělávání a odborné přípravy
- prosazovat spravedlivost, sociální soudržnost a aktivní občanství
- zlepšit kreativitu a inovace, včetně podnikatelských schopností na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy³⁶

³³ podrobněji viz BRDEK, Miroslav a Helena VYCHOVÁ. Evropská vzdělávací politika: programy, principy a cíle. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-863-9596-0., str. 18-24

³⁴ European policy cooperation (ET 2020 framework), Education and Training [online]. [cit. 2021-01-02].

Dostupné z: https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework_en

³⁵ Digital Education Action Plan (2021-2027) [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z:

https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_sr

³⁶ VZDĚLÁVACÍ POLITIKA A PRIORITY EU [online]. [cit. 2020-09-20]. Dostupné z:

<http://www.nuv.cz/projekty/vzdelavaci-politika-a-priority-eu>

2.2.2 Strategické a koncepční dokumenty

Nejvýznamnějším tvůrcem a iniciátorem změn vzdělávací politiky ČR je MŠMT, které při tomto procesu samozřejmě dále spolupracuje i s dalšími subjekty. Výsledkem je, že politické autority na celostátní úrovni soustředí své hlavní cíle, záměry a priority v oblasti vzdělávání do tzv. strategických a koncepčních dokumentů a dlouhodobých záměrů, naplňujících zásady a cíle vzdělávání dle §2 školského zákona.³⁷ Takovým dokumentem byla např. i tzv. *Bílá kniha - Národní program rozvoje vzdělání v ČR* z roku 2001 (dále jen „Bílá kniha“), která pozbyla platnosti k 9. červnu 2014, kdy byla usnesením vlády č. 538 schválena Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 (dále jen „Strategie 2020“). V současnosti je již aktuálně platná Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ (dále jen „Strategie 2030+“), která byla usnesením Vlády ČR schválena dne 19. 10. 2020, a která stanovuje pět nových strategických linií rozvoje školství v ČR.³⁸ Od tohoto dokumentu se pak odvíjejí další strategické a koncepční dokumenty a dlouhodobé záměry na celostátní úrovni, jako např. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2019-2023 (dále jen Dlouhodobý záměr 2019-23“).³⁹ Na základě celostátního dlouhodobého záměru pak mají krajské úřady povinnost zpracovat dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji, který s celostátním musí být v souladu.⁴⁰

Na úrovni zřizovatelů škol a školských zařízení je rovněž možné pomocí pravidel a vhodných nástrojů v zákonných mezích ovlivnit fungování těchto institucí, a tím de facto realizaci vzdělávací politiky na nejnižší úrovni. Příkladem může být stanovení zásad k řízení příspěvkové organizace (dále jen „p. o.“) ze strany zřizovatele, pravidla pro nakládání s majetkem či směrnice pro stanovení příplatků a odměn ředitelům těchto institucí. Ředitelé těchto institucí mají dále povinnost vydávat některé vlastní školní regulativy dle příslušného právního předpisu. Jedná se např. o organizační řád, školní řád, vnitřní řád školského zařízení, rozvrh hodin či rozpis služeb, vnitřní platový předpis, směrnice o hospodaření s majetkem, plán kontrolní činnosti, pracovní náplně a pracovníků, řády odborných učeben aj. Dále si ředitelé mohou vytvářet i další pravidla, která nejsou ze zákona povinná, ale která zkvalitňují chod a řízení organizace. Nejčastěji se jedná o popis odpovědnosti konkrétních pracovníků

³⁷ STRATEGICKÉ A KONCEPČNÍ DOKUMENTY [online]. [cit. 2020-09-19]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-a-koncepcni-dokumenty-cerven-2009>

³⁸ STRATEGIE VZDĚLÁVACÍ POLITIKY ČR DO ROKU 2030+ [online]. [cit. 2021-01-02]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/54104/>

³⁹ Hierarchie strategických dokumentů ČR pro oblast vzdělávání viz Příloha č. 1

⁴⁰ Právní podklad dlouhodobých záměrů s podrobnostmi je možné nalézt v §9 školského zákona

v určitých oblastech činností, směrnice k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále jen „BOZP“), směrnice k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků. Ředitel není v tomto ohledu kromě zákonných mezí ničím omezen a je tak čistě na jeho úvaze, pro který doplňující regulativ se rozhodne.⁴¹

2.2.3 Kurikulární politika a kurikulární dokumenty

Vedle strategických dokumentů existuje i druhá kategorie, představující kurikulární dokumenty a na něj navazující rámcové a školní vzdělávací programy (dále jen „RVP“ a „ŠVP“). Zde je možné hovořit o již zmíněné kurikulární politice. V době zpracovávání práce došlo k novelizaci školského zákona. Před novelou č. 284/2020 Sb., která upravila znění zákona účinné od 1. 10. 2020, existoval §3 odst. 1 školského zákona, podle kterého mělo MŠMT povinnost zpracovat Národní program vzdělávání (dále jen „NPV“), který měl být předložen ke schválení Poslanecké sněmovně a Senátu. Tento dokument měl rozpracovávat cíle vzdělávání stanovené v §2 školského zákona, vymezit hlavní oblasti vzdělávání, jejich obsah a definovat nezbytné prostředky, nutné k naplňování zvolených cílů. Na základě tohoto zastřešujícího kurikulárního dokumentu měly být prostřednictvím MŠMT vydávány RVP pro každý obor vzdělání (předškolní, základní, základní umělecké a jazykové, střední) zvláště. Měl též sloužit jako zastřešující dokument pro vzdělávací programy vyšších odborných škol dle §104 až 106 školského zákona. Novelou byl institut NPV zrušen a těžiště kurikulárních dokumentů tak nyní tvoří pouze RVP.⁴² RVP vymezují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělání, hodnocení výsledků vzdělání, tvorbu a posuzování učebnic a učebních textů, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání a rovněž zásady pro tvorbu ŠVP. Právě ŠVP představují ještě nižší a konkrétnější stupeň kurikulární politiky, podle kterého může být obsah vzdělávání uspořádán do konkrétních předmětů či jiných ucelených částí učiva, např. modulů. ŠVP je vydáván ředitelem školy či školského zařízení a musí být v souladu s příslušným RVP.⁴³ Pro svou víceúrovňovost (NPV, RVP, ŠVP) bývá v teorii tento přístup označován za decentralizovaný participativní model kurikulární politiky.⁴⁴

⁴¹ BACHMANN, Pavel a Arnošt VÍTEK. Vybrané kapitoly z managementu nejen pro speciální pedagogy. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-425-0., str. 8-11

⁴² Podrobnosti o RVP a zásadách jejich tvorby poté upravuje §3-4 školského zákona

⁴³ Soustava kurikulárních dokumentů, viz Příloha č. 2; Podrobnosti o ŠVP jsou upraveny v §5 školského zákona

⁴⁴ HAJEROVÁ MÜLLEROVÁ, Lenka, Jan SLAVÍK, Václav TROJAN, Jan URBAN a Pavel ZEMAN. Modelování kurikula. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická, 2020. Dobrá škola. ISBN 978-80-261-0903-7., str. 55

Z historického pohledu zde s přijetím Strategie 2020, která nahradila Bílou knihu, nastala zvláštní situace.⁴⁵ „Schválením Strategie vzdělávací politiky 2020 vládou definitivně pozbývá platnost Národní program rozvoje vzdělávací soustavy (Bílá kniha) z roku 2001, platnost ostatních aktuálně platných strategických dokumentů bude ukončena v souladu s jejich časovým vymezením.“⁴⁶ Aktuálně platné RVP (např. pro základní vzdělávání z ledna 2021) stále na tento odkazují – „V souladu s principy kurikulární politiky zformulovanými v Národním programu rozvoje vzdělávání v ČR (tzv. Bílé knize) a ...“⁴⁷ Od 1. září 2021 vejde v účinnost nový RVP pro základní školy, který byl vydán formou opatření ministerstva školství v lednu 2021.⁴⁸ V aktualizovaném dokumentu se stále nachází odkaz na Bílou knihu. Ve zbylých částech, kde se před zmiňovanou novelou školského zákona nacházelo slovní spojení „Národní program vzdělávání“, došlo k jeho odstranění.⁴⁹

Lze tak historicky shrnout, že v období od 1. ledna 2005 (od nabytí účinnosti školského zákona) do 1. 10. 2020, mělo MŠMT povinnost zpracovat NPV. Jeho tvorba však po zrušení Bílé knihy ani nezačala.⁵⁰ RVP tak stále operují s nyní již zrušenou Bílou knihu, která byla přijata usnesením vlády č. 113 ze dne 7. února 2001 a nemá nijak závaznou formu, představuje tedy spíše strategii.⁵¹ Problematika byla řešena na politické úrovni, kdy ministr školství Robert Plaga v médiích prezentoval názor, že přítomnost nyní již neplatné klauzule v §3 odst. 1 o tvorbě NPV byla nadbytečná a překonaná, přičemž se ČR vydala jinou cestou. Místo NPV MŠMT připravilo Strategii 2030+, která by měla do určité míry tento dokument nahradit. „Pokud bude dobře vydefinovaná Strategie 2030+, není potřeba žádného dokumentu, který je již 15 let mrtvý ve školském zákoně... tento dokument je nenaplněný, je to prázdna schránka... bylo by naprosto racionální tuto část ze zákona vyškrtnout“, prohlásil ministr Plaga na konferenci k připravované nové Strategii 2030+.⁵²

⁴⁵ vztah mezi Bílou knihu a existujícími a připravovanými dokumenty viz Příloha č. 3

⁴⁶ Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/strategie-2020_web.pdf, str. 3

⁴⁷ RVP ZV 2021 s vyznačenými změnami [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/4982/>, str. 5

⁴⁸ Revize RVP ZV [online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.pedagogicka-komora.cz/2021/02/aktualni-tema-revize-rvp-zv.html>

⁴⁹ Opatření MŠMT, změna RVP pro ZŠ od 1. 9. 2021 [online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/opatreni-ministra-skolstvi-mladeze-a-telovychovy-informatika>

⁵⁰ HAJEROVÁ MÜLLEROVÁ, Lenka, Jan SLAVÍK, Václav TROJAN, Jan URBAN a Pavel ZEMAN. Modelování kurikula. Plzeň: ZČU v Plzni, Fakulta pedagogická, 2020. Dobrá škola. ISBN 978-80-261-0903-7., str. 77

⁵¹ Analýza naplnění cílů Národního programu rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha) v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání: Verze: 13. 3. 2009 [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/knihovna-koncepci/bila-kniha/av_evaluace_bk.pdf, str. 10

⁵² Další Babišem slíbený dokument, který nikdo neviděl. Plaga ho odmítl sepsat: Seznam Zprávy, JOSEF MAČÍ [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/dalsi-babisem-slibeny-dokument-ktery-nikdo-nevidel-plaga-ho-odmitl-sepsat-84741>

2.2.4 Stručný vývoj hlavních pramenů školského práva

Všechny výše popsané instituty pracují s aktuálně platnou legislativou. Autor práce si dovoluje předložit čtenáři krátký historický exkurz do vývoje školské legislativy. V porovnání s ostatními evropskými zeměmi patřily země Koruny české v 17. století v období před bitvou na Bílé hoře svou úrovní vzdělávání k těm nejvyspělejším. Tuto pozici však ztratily během třicetileté války a výraznou pozitivní změnu k lepšímu vzdělávací systém zažil až za vlády Marie Terezie. Roku 1774 došlo k odluce školství od církve a byla provedena školská reforma, která pro mládež mezi šestým a dvanáctým rokem života zavedla všeobecnou šestiletou povinnou školní docházku. Tato povinnost však nebyla ze strany jejich adresátů příliš vehementně naplňována – ještě za vlády Josefa II. chodila v Čechách do školy pouze polovina dětí, které byly školou povinné.

Roku 1869 došlo k přijetí říšského zákona č. 62/1869, ř. z., o obecných školách, který zavedl jednotnou povinnou školní docházku a zvýšil její trvání ze šesti na osm let. Tento zákon byl zrušen až roku 1948 zákonem č. 95/1948 Sb., o základní úpravě jednotného školství. Zákon vydržel až do roku 1953, kdy byl nahrazen zákonem č. 31/1953 Sb., o školské soustavě a vzdělávání učitelů. Zákon byl však brzy zrušen a nahrazen zákonem č. 186/1960 Sb., o soustavě výchovy a vzdělávání. Roku 1984 byl přijat nový zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol, který platil až do roku 2005, kdy byl nahrazen aktuálně platným školským zákonem č. 561/2004 Sb. Přijetím tohoto zákona zároveň došlo ke zrušení zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství a zákona č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, jejichž problematiku aktuální školský zákon zapracoval. S novým školským zákonem došlo též k přijetí nového zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.⁵³

2.3 Vzdělávání v ČR v datech – zdroje

Český statistický úřad (dále jen „ČSÚ“) vydává každoročně svou ročenku obsahující základní demografické údaje a přehled o počtu žáků, studentů, učitelů, tříd, počet soukromých, církevních a veřejných škol atd.⁵⁴ Vedle toho vydává např. ročenku vzdělanostní

⁵³ SLÁDEČEK, Vladimír a Olga POUPEŘOVÁ. Správní právo: zvláštní část (vybrané kapitoly). 2. vyd. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-87576-48-9., str. 158-159

⁵⁴ Statistická ročenka České republiky - 2019 [online]. [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/24-vzdelavani-fvr4dq28wv>

struktury obyvatelstva podle nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25-64 let.⁵⁵ Další zdroj informací lze nalézt v každoročních ročenkách vydávaných MŠMT pro oblast výkonových a ekonomických ukazatelů, zaměstnanců a mzdových prostředků, financování atp.⁵⁶ MŠMT má dle §10 školského zákona dokonce povinnost zpracování takových ročenek. Podobnou povinnost mají krajské úřady (způsob zveřejnění těchto ročenek by vždy měl umožňovat dálkový přístup) či ředitelé základních, středních a vyšších odborných škol (zveřejněny na přístupném místě v dané škole). Podrobnosti o tvorbě ročenek na krajské a místní úrovni stanoví MŠMT prováděcím předpisem.⁵⁷

Velmi podrobně se analýze vzdělání v ČR věnuje světová organizace Organisation for Economic Co-operation and Development (dále jen „OECD“), která ve svých dokumentech rozebírá vzdělávací systémy a ve svých zprávách mapuje jeho výstupy v mezinárodním srovnání. Mezi pravidelné a aktuální dokumenty patří např. Education at a Glance: OECD Indicators 2020 či Education Policy Outlook Czech republic⁵⁸ z června roku 2020.

Hlubší analýza těchto zdrojů by vydala na samostatnou práci. Data v nich obsažená jsou však nesmírně důležitá pro angažované aktéry a tvůrce vzdělávací politiky, neboť na jejich základě mohou nasměrovat její další vývoj s reflexí nejnovějších poznatků, a proto je dobré se o jejich existenci alespoň zmínit. Mezi některé významné závěry, které ze zjištěných dat plynou, lze zmínit např. silně podprůměrné platy českých učitelů – v případě nových pedagogických pracovníků po 15 letech praxe data pro učitele v předškolním, nižším sekundárním (druhém stupni ZŠ) a středoškolském stupni hovoří „*can expect to have one of the lowest salaries among OECD.*“.⁵⁹ Dále pak dlouhodobý podprůměr ČR v objemu výdajů na primární až terciární vzdělávání – v roce 2017 (poslední údaj, se kterým i publikace z roku 2020 operují) ČR ze svého hrubého domácího produktu na toto odvětví poskytla pouze 3,6% přičemž průměr zemí z OECD je 4,9%.⁶⁰

⁵⁵ viz příloha č. 4

⁵⁶ STATISTICKÉ ROČENKY ŠKOLSTVÍ [online]. [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/rocenky>

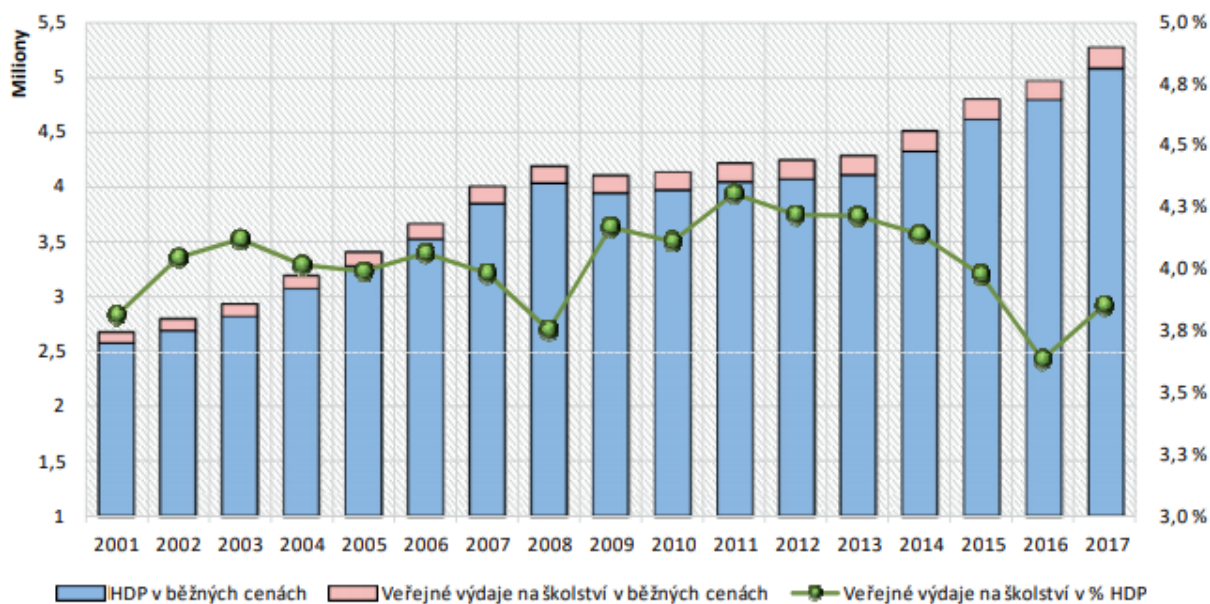
⁵⁷ Vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy [online]. [cit. 2020-09-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-15>

⁵⁸ EDUCATION POLICY OUTLOOK CZECH REPUBLIC: June 2020 [online]. [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/education/policy-outlook/country-profile-Czech-Republic-2020.pdf>

⁵⁹ Czech Republic Overview of the education system (EAG 2020) [online]. [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: <https://gpseducation.oecd.org/CountryProfile?primaryCountry=CZE&treshold=10&topic=EO#>

⁶⁰ OECD (2020), “Czech Republic”, in Education at a Glance 2020: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris [online]. [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/0d3c6dc0-en.pdf?expires=1600856592&id=id&accname=guest&checksum=C0EC1DC83E5E97C672C1265DD721F01D>, str. 6

I přesto, že se dle dat Světové banky výdaje do vzdělávání v ČR zvyšovaly⁶¹ a že v posledních pěti letech míra hrubého domácího produktu v ČR vzrostla o více než 20%, tento fakt se poměrově nepromítl do veřejných výdajů na vzdělávání. Dlouhodobý záměr 2019-23 upozorňuje, že „... i přes nárůst objemu výdajů kapitoly školství v rámci státního rozpočtu se procentuální výdaje na vzdělávání od roku 2011 poměrově snižují. Za rok 2017 dosahoval procentuální podíl výdajů HDP na vzdělávání obdobných hodnot jako v roce 2008 nebo 2001, za rok 2016 byl tento podíl dokonce nejnižší od roku 2001.“⁶² Veřejné výdaje na vzdělávání se tedy dostatečně nezvyšovaly v poměru s celkovým růstem ekonomiky.

Obr. 1: Vývoj HDP v ČR a přehled vývoje veřejných výdajů na školství v běžných cenách a % HDP (2001–2017)

Dle dat z ČSÚ probíhala výuka ve školním roce 2019/2020 ve 4 192 základních školách, které navštěvovalo 995 257 žáků, jejichž počet od školního roku 2010/2011 stále roste. Další statistiku o vývoji celkového počtu základních škol v časové řadě, dělení podle jejich zřizovatele a rozmístění v jednotlivých krajích lze nalézt v publikaci ČSU *Školy a školská zařízení - školní rok 2019/2020*.⁶³ Publikaci pro školní rok 2020/2021 s nejnovejšími daty vydá ČSU 31. 08. 2021.

⁶¹ Government expenditure on education, total (% of GDP) - Czech Republic: data by UNESCO Institute for Statistics [online]. [cit. 2020-09-23]. Dostupné z:

<https://data.worldbank.org/indicator/SE.XPD.TOTL.GD.ZS?locations=CZ>

⁶² Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019–2023: Vydalo MŠMT v Praze roku 2019 [online]. [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/51673/>, str. 10

⁶³ Školy a školská zařízení - školní rok 2019/2020 [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/skoly-a-skolska-zarizeni-skolni-rok-20192020>

3. Základní školy v ČR

Práce se dále bude věnovat konkrétní problematice základních škol. V úvodu je nutné položit si otázku, co je vlastně cílem základního vzdělávání. S odpovědí pomůže §44 školského zákona, podle kterého základní vzdělávání vede k tomu, aby si žáci osvojili potřebné strategie učení a na jejich základě byli motivováni k celoživotnímu učení, aby se učili tvořivě myslet a řešit přiměřené problémy, účinně komunikovat a spolupracovat, chránit své fyzické i duševní zdraví, vytvořené hodnoty a životní prostředí, být ohleduplní a tolerantní k jiným lidem, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám, poznávat své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o své další životní dráze a svém profesním uplatnění. Jedná se tedy o naprosto klíčovou a elementární součást vzdělávací soustavy. Aby jedinec vzdělání tohoto stupně úspěšně dokončil a mohl pokračovat dále, musí splnit tzv. povinnou školní docházku.

3.1 Povinná školní docházka

3.1.1 Adresáti povinnosti

Povinná školní docházka se vztahuje na všechny státní občany ČR, na občany jiného členského státu Evropské unie a na cizince s oprávněním trvalého či přechodného pobytu na území ČR, pokud na území ČR pobývají déle než 90 dní. Rovněž se vztahuje na účastníky řízení o udělení mezinárodní ochrany dle § 80 a §89a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.⁶⁴ Povinnost plnit docházku začíná počátkem školního roku následujícího po dni, kdy dítě dosáhlo šestého roku života, přičemž lze žádat o jednoletý odklad.⁶⁵

3.1.2 Školní rok

Školní rok začíná 1. září a končí 31. srpna následujícího kalendářního roku. Člení se na období školního vyučování a období školních prázdnin a probíhá v pětidenním vyučovacím týdnu. Základní vzdělávání se uskutečňuje v denní formě vzdělávání. Období školního

⁶⁴ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu) [online]. [cit. 2020-09-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-325>

⁶⁵ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> §36 odst. 2, §44

vyučování se člení na pololetí a platí, že v tomto období je ředitel školy oprávněn ze závažných důvodů vyhlásit nejvýše pět dní volna. Existují výjimky např. pro mateřské, jazykové či vyšší odborné školy.⁶⁶ Podrobnosti o organizaci školního roku stanoví MŠMT prováděcím právním předpisem.⁶⁷

3.1.3 Doba trvání povinnosti, její struktura a splnění

Školský zákon a úprava v něm obsažená vlastně pouze rozvíjí povinnost stanovenou Listinou základních práva a svobod (dále jen „Listina“) v článku 33 odst. 1: „*Každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon.*“⁶⁸ Povinná školní docházka je v ČR stanovena na devět školních roků a začíná běžet počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhlo šestého roku života, avšak jen v případě, že mu není povolen odklad. Pokud šestého roku života dosáhlo v době probíhajícího školního roku, může být přijato k plnění povinné docházky i v tomto školním roce – za předpokladu jeho tělesné a duševní vyspělosti a na žádost zákonného zástupce. Zákon stanovuje doplňující podmínky podle toho, kdy je dítě narozeno (od září do konce prosince, či od ledna do konce června). V takovém případě jsou potřeba další vyjádření od školského poradenského zařízení či odborného lékaře.

V základní škole se struktura vzdělávání člení na první pětiletý stupeň a druhý čtyřletý stupeň, které odpovídají mezinárodnímu standardu klasifikací CZ-ISCED 2011 jako ISCED 1 – primární vzdělávání a ISCED 2 – nižší sekundární vzdělání.⁶⁹

Povinnost školní docházky zaniká koncem školního roku, v němž žák dosáhl sedmnácti let. Tato povinnost se považuje za splněnou uplynutím období školního vyučování ve školním roce, v němž žák dokončí poslední rok povinné školní docházky v příslušném vzdělávacím programu.

⁶⁶ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> §24, §25, §36

⁶⁷ Vyhláška č. 16/2005 Sb. o organizaci školního roku [online]. [cit. 2020-09-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-16>

⁶⁸ LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD [online]. [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>, čl. 33 odst. 1

⁶⁹ Klasifikace vzdělání (CZ-ISCED 2011) [online]. [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/23169548/cz-isced+2011.pdf/fa446ca2-e212-4dd8-a61e-a80a3152f7cb?version=1.0>, str. 21 a 24

Školský zákon dle §45 zná dva druhy stupňů vzdělání na této úrovni:

- stupeň základního vzdělání
- stupeň základů vzdělání

Základní vzdělání žák získá ukončením vzdělávacího programu základního vzdělání v základní škole, na nižším stupni šestiletého či osmiletého gymnázia, nebo v odpovídající části osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře. Stupně základního vzdělání lze rovněž dosáhnout absolvováním kurzu pro získání základního vzdělání podle §55 odst. 3 školského zákona (základní či střední škola po projednání se zřizovatelem a krajským úřadem může takový kurz organizovat v souladu s příslušným RVP).⁷⁰

Základy vzdělání získávají žáci, kteří ukončili vzdělávací program základní školy speciální, dříve označované jako školy pomocné či zvláštní. Tito žáci sice plní povinnou školní docházku, ale vzhledem k jejich tělesným a duševním predispozicím se předpokládá, že pravděpodobně nebudou schopni naplnit podmínky RVP pro běžné základní vzdělání.⁷¹

3.1.4 Povinnost přihlášení dítěte k zápisu

Aby mohlo dítě započít plnění povinné školní docházky, je nutné jej přihlásit k zápisu. Zákonný zástupce má tuto povinnost v době od 1. do 30. dubna kalendářního roku, v němž by dítě mělo povinnou školní docházku začít plnit.

3.1.5 Místo výkonu povinnosti

Zákonní zástupci nadcházejících žáků mají v ČR možnost volby základní školy. Zákon stanovuje pouze určité výchozí nastavení, které představuje postup, jestliže této možnosti zákonný zástupce nevyužije. Žák má v takovém případě povinnost plnit školní docházku v základní škole zřizované obcí či svazkem obcí se sídlem ve školském obvodu, v němž má žák místo trvalého pobytu (u cizinců místo pobytu) – zákon takovou školu označuje jako spádovou. Je-li dítě přijato na jinou než spádovou školu, oznámí ředitel této školy tuto skutečnost řediteli školy původní (spádové), a to nejpozději do konce května kalendářního

⁷⁰ BACHMANN, Pavel a Arnošt VÍTEK. Vybrané kapitoly z managementu nejen pro speciální pedagogu. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-425-0., str. 21-25

⁷¹ VALENTA, Jiří. Právní rámec řízení škol a školských zařízení: základy práva pro školský management. Karviná: Paris, 2010. ISBN 978-80-87173-16-9., str. 66

roku, ve kterém má dítě zahájit plnění povinné docházky. Další podrobnosti o žácích umístěných ve školských zařízeních např. pro výkon ústavní výchovy upravuje §36 odst. 6 školského zákona. Ředitelé spádových škol jsou povinni přijímat přednostně žáky s místem trvalého pobytu v příslušném školském obvodu a žáky umístěné např. ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy. Nejvyšší dovolený počet žáků dané školy je stanoven ve školském rejstříku. Obecní úřad jako orgán obce,⁷² na jejímž území je školský obvod školy, poskytuje této škole v dostatečném předstihu před termínem zápisu k povinné školní docházce seznam dětí, pro které je tato konkrétní škola spádová a jichž se povinnosti týká.⁷³

3.1.6 Odklad povinné školní docházky

O odklad povinné školní docházky musí vždy písemně požádat zákonný zástupce dítěte v době zápisu (tzn. od 1. dubna do 30. dubna kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku). Jedná se o případy, kdy dítě není dostatečně tělesně nebo duševně vyspělé. O odkladu rozhoduje ředitel školy na základě doporučení od příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře či klinického psychologa. Odklad je vždy na jeden školní rok a nejvýše do zahájení školního roku, ve kterém dítě dovrší osmi let. O možnosti odkladu by měl být zákonný zástupce při zápisu informován. Odklad lze též uskutečnit i v průběhu prvního pololetí prvního roku plnění povinné školní docházky, a to na návrh ředitele školy a se souhlasem zákonného zástupce. Povinnosti se pak posouvá na následující školní rok. Rozhodne-li ředitel školy o odkladu, doporučí společně s tím zákonnému zástupci dítěte vzdělávání v přípravné třídě základní školy, či v posledním ročníku školy mateřské.⁷⁴

3.1.7 Alternativní plnění povinnosti

Plnění povinné školní docházky lze nahradit individuálním domácím vzděláváním, které má v českých zemích dlouhou tradici.⁷⁵ Školský zákon užívá v §41 termín individuální

⁷² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) [online]. [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128> §5

⁷³ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> §36 odst. 5-8

⁷⁴ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> §37

⁷⁵ „Děti z nejbohatších a nejvlivnějších vrstev byly vzdělávány soukromými učiteli dokonce i po zavedení tereziánských školních reforem. Během komunistické éry bylo kvůli státnímu dohledu nad životy lidí jako všechny ostatní vzdělávací alternativy postaveno mimo zákon.“. Snahy o opětovné povolení lze sledovat od poloviny 90. let 20. století. Podrobněji viz HÁNA, David a Yvona KOSTELECKÁ. Domácí vzdělávání v kontextu evropských vzdělávacích systémů: (vybrané úseky). [Praha]: UK, Pedagogická fakulta, 2019. ISBN 978-80-7290-994-0., str. 29

vzdělávání žáka a označuje tak legální alternativní způsob plnění povinné školní docházky bez pravidelné fyzické účasti na vyučování ve škole.

K plné legalizaci individuálního vzdělávání došlo v případě žáků prvního stupně v roce 2004 s přijetím školského zákona (po jeho šestiletém pokusném ověřování od roku 1998) a druhého stupně od září roku 2016 (po jeho devítiletém testování od roku 2007). K realizaci tohoto alternativní způsobu musí zákonný zástupce žáka požádat ředitele školy, kam je dítě k plnění povinnosti zapsáno, o povolení individuálního vzdělávání. Zákon stanovuje podrobnosti této žádosti. Povolení uděluje ředitel školy, shledá-li, že k individuálnímu vzdělávání existují důvody a jsou zajištěny vhodné podmínky. Existuje též metodika MŠMT přímo k této tématice.⁷⁶ Žák poté dochází na pravidelné přezkušování vždy jednou za pololetí – výsledky hodnotí škola, do které je dítě zapsané. Nesložení zkoušek na konci školního roku (včetně opravných), či neodůvodněné nedostavení se na zkoušku, je společně s nezajištěným vhodných podmínek pro domácí vzdělávání důvodem k jeho zrušení – rozhodnutí je opět v kompetenci ředitele. Pro domácí vzdělávání je stále závazný ŠVP dané školy.⁷⁷

Je vidět, že problematika, byť jen základního vzdělávání, je velice široká a komplexní – jeden institut navazuje na další a vše se vzájemně prolíná s celostátní úrovní. Do komplexity se přidávají např. i instituty správního práva – kupříkladu přestup žáka mezi dvěma základními školami je vlastně správním řízením mezi těmito školami (tento konkrétní případ je navíc výkonem státní správy).⁷⁸

Další podrobnosti o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky upravuje vedle školského zákona rovněž příslušný prováděcí právní předpis. Jedná se o vyhlášku, která stanovuje základní pravidla pro počty žáků ve školách a třídách, poskytování učebnic a učebních textů, tvorbu přípravných tříd, označování tříd, rozvoj nadaných žáků, hodnocení žáků, tvorbu výchovných opatření, komisionální přezkoušení atp.⁷⁹

⁷⁶ Informace a doporučení MŠMT k individuálnímu vzdělávání 2018 [online]. [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/46873/>

⁷⁷ HÁNA, David a Yvona KOSTELECKÁ. Domácí vzdělávání v kontextu evropských vzdělávacích systémů: (vybrané úseky). [Praha]: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2019. ISBN 978-80-7290-994-0., str. 30-33

⁷⁸ 561/2004 Sb., školský zákon [online]. [cit. 2020-11-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>, §49 a §165 odst. 2 písm. e)

⁷⁹ Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky [online]. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-48>

3.2 Proces založení základních škol

Založení základní školy je možné rozdělit na dvě fáze. Nejprve musí dojít ke stanovení a vzniku právnické osoby, a následně k zápisu školy do školského rejstříku. Podkapitola se zabývá jednotlivými druhy právnických osob dle jejich právního charakteru a ve stručnosti popisuje zakládací proces. Tento postup lze vztáhnout obecně na školy a školská zařízení v terminologickém vymezení z §7 školského zákona, tzn., že není výhradní pouze pro základní školy. MŠMT k této problematice rovněž zpracovalo metodickou příručku.⁸⁰

3.2.1 Veřejní a soukromí zřizovatelé a právní postavení škol

V teoretické rovině škola může být založena buď veřejným (stát, kraj, obec, dobrovolný svazek obcí), nebo soukromým (právnické osoby, fyzické osoby a registrované církve a náboženské společnosti, jimž bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy) zřizovatelem. Praxe vychází z legislativního podkladu v §8 školského zákona, který stanovuje, jakou právní formu školy či školského zařízení může určitý typ zřizovatele použít.

Kraje, obce a dobrovolné svazky obcí⁸¹, jejichž předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství, zřizují školy a školská zařízení ve formě školské právnické osoby (dále jen „ŠPO“) či p. o., a to vždy dle zvláštního právního předpisu, který je u každé kategorie různého zřizovatele uveden v poznámce v dalších podkapitolách. MŠMT tyto instituce zřizuje formou ŠPO či státní p. o. Další ministerstva (obran, vnitra, spravedlnosti, práce a sociálních věcí) při zřizování škol a školských zařízení využívají formy organizační složky státu (dále jen „OSS“), nebo se takové zařízení může stát součástí takové složky již existující (co které ministerstvo zřizuje, viz §172 školského zákona). Ministerstvo zahraničních věcí také zřizuje školy při výkonu diplomatické mise nebo konzulárním úřadu ČR jako součást tohoto úřadu.⁸²

⁸⁰ Informace o postupu při založení nové školy (školského zařízení) č. j. MSMT-12107/2016-7 [online]. [cit. 2020-09-26]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/uploads/VKav_200/Jak_zalozit_skolu/Informace_o_postupu_pri_zalozeni_nove_skoly_listopad_2016.pdf, str. 1-6

⁸¹ Dobrovolné svazky obcí podrobněji viz Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) [online]. [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128_§49-53

⁸² Seznam poskytovatelů vzdělávání v zahraničí, s nimiž je uzavřena smlouva o zajištění vzdělávání občanům české republiky v období plnění povinné školní docházky. [online]. [cit. 2020-09-27]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/seznam-poskytovatelu-vzdelavani-v-zahranici?lang=1>

Právnícké a fyzické osoby (taktéž více právníckých či fyzických osob společně) jsou oprávněny zřídit školu či školské zařízení formou ŠPO nebo právnícké osoby dle zvláštního právního předpisu, kterým je zejména zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech⁸³ (dále jen „ZOK“) a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník⁸⁴ (dále jen „občanský zákoník“). Totéž platí i pro registrované církve a náboženské společnosti s přiznaným oprávněním k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy. Platí podmínka, že předmětem činnosti takové právnícké osoby musí být poskytování vzdělávání nebo školských služeb dle školského zákona. Právě předmět činnosti právnícké osoby je v tomto ohledu naprosto klíčový – definuje se dle něj skutečnost, zda se opravdu bude jednat o školu. Lze tvrdit, že **předmět činnosti právnícké osoby je důležitější než zvolená právní forma.**

Systém je v případě soukromých zřizovatelů velice benevolentní, neboť je čistě na volbě zřizovatele, pro jakou právní formu se rozhodne. Veřejní zřizovatelé takovou volnost nemají. Proto se nejčastěji rozhodují pro právní formu p. o. nebo ŠPO. Naopak soukromí zřizovatelé využívají nejčastěji společnosti s ručením omezeným, ŠPO a v poslední době též právní formy ústavu.⁸⁵

3.2.2 Ustavení a vznik právnícké osoby

Dle §122 občanského zákoníku dochází k ustavení právnícké osoby⁸⁶ zakladatelským právním jednáním, zákonem, rozhodnutím orgánu veřejné moci, nebo jiným způsobem, který je stanoven v příslušném předpise, jenž danou formu právnícké osoby upravuje. Takový právní předpis tedy zároveň stanovuje i přesný postup jejího založení, resp. zakladatelské právní jednání (občanský zákoník např. vymezuje postup vzniku fondací, spolků a ústavů, školský zákon zase podrobnosti o založení ŠPO, ZOK vznik akciových či komanditních společností atp.).

⁸³ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) [online]. [cit. 2020-09-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-90>

⁸⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník [online]. [cit. 2020-09-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

⁸⁵ Informace o postupu při založení nové školy (školského zařízení) č. j. MSMT-12107/2016-7 [online]. [cit. 2020-09-26]. Dostupné z:

https://www.msmt.cz/uploads/VKav_200/Jak_zalozit_skolu/Informace_o_postupu_pri_zalozeni_nove_skoly_lis_topad_2016.pdf, str. 1

⁸⁶ §20 odst. 1 občanského zákoníku: Právnícká osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právnícká osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou.

Skutečný vznik právnické osoby je však spojen se dnem zápisu do veřejného rejstříku (spolkový, nadační, obchodní, rejstřík ústavů, rejstřík společenství vlastníků jednotek a rejstřík obecně prospěšných společností) – podrobnosti upravuje zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Konkrétní volba rejstříku záleží opět na formě právnické osoby, pro kterou se zřizovatel rozhodne. Podrobnosti jsou také stanoveny příslušným zákonem (ústav se zapisuje do rejstříku ústavů, akciová společnost do rejstříku obchodního, ŠPO do rejstříku ŠPO dle školského zákona atp.).⁸⁷

Zároveň platí, že výchova a vzdělávání ve školách, předškolních a školských zařízeních zařazených do rejstříku škol a školských zařízení, vzdělávání v bakalářských, magisterských a doktorských studijních programech a programech celoživotního vzdělávání **není živností**.⁸⁸ Předmětem podnikání takové právnické osoby bude výchova a vzdělávání ve školách, předškolních a školských zařízeních (konkrétně tedy např. provozování a činnost soukromé základní školy). Náležitosti názvu právnické osoby a OSS stanovuje §8a školského zákona.

3.2.3 Školský rejstřík

Školský rejstřík je veřejným seznamem, tzn., že každý má právo do něj nahlížet a pořizovat si výpisy. Právním podkladem je 13. část školského zákona, dle které lze rejstřík rozdělit následovně:

- **rejstřík škol a školských zařízení**⁸⁹
 - zapisují se do něj školy či školská zařízení všech forem (tedy i ŠPO)
 - je veden primárně MŠMT a v některých případech příslušným krajským úřadem (§143 odst. 1 školského zákona)
 - údaje, které se do rejstříku zapisují a náležitosti žádosti zápisu upravuje §144 a §148 školského zákona
 - žádost o zápis pro následující školní rok podává právnická osoba u místně příslušného krajského úřadu podle jejího sídla, a to do 30. září. U škol a školských zařízení, jejichž rejstřík vede MŠMT, kraj žádost se svým vyjádřením podstoupí ministerstvu do 30. listopadu a to ji buď vyhoví, či zamítne

⁸⁷ Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob [online]. [cit. 2020-09-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-304>, §1 odst. 1

⁸⁸ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>, §3 odst. 3 písm. t)

⁸⁹ Rejstřík škol a školských zařízení [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z: <https://rejstrik.msmt.cz/rejskol/>

- zápis do tohoto rejstříku má pro právnickou osobu, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení následující účinky:
 - právo poskytovat vzdělávání a školské služby
 - právo vydávat doklady o vzdělání v daném rozsahu dle školského zákona
 - nárok na přidělování finančních prostředků ze státního či územního rozpočtu za stanovených zákonných podmínek (více v kapitole financování)
- posuzování žádosti o zápis příslušným orgánem, žádost o zápis změny, výmaz atp. viz školský zákon §148-152

Účastníkem řízení ve věcech rejstříku škol a školských zařízení je navrhovatel (v případě ŠPO a p. o. může být též jejím zřizovatelem – pokud ne, je součástí návrhu souhlas jejího zřizovatele). Navrhovatelem je právnická osoba, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení. Pokud právnická osoba, která bude vykonávat činnost školy nebo školského zařízení, dosud nevznikla, je navrhovatelem její zřizovatel, zakladatel či jiná osoba, která je v souladu s konkrétními právními předpisy oprávněna jednat za právnickou osobu do jejího vzniku (podrobnosti opět v předpise příslušném podle zvolené právní formy). V takovém případě bude zápis do rejstříku škol a školských zařízení proveden bez identifikačního čísla osoby, přiděluje-li se. Jeho zápis proběhne následně až po zápisu právnické osoby do příslušného rejstříku. Takto zřízená právnická osoba, OSS nebo její součást je *de facto* plnohodnotnou školou a může vykonávat činnost školy nebo školského zařízení dle školského zákona.

- rejstřík ŠPO⁹⁰

- zapisují se do něj jen nově vznikající ŠPO, rejstřík vede MŠMT
- zapisované údaje a náležitosti podávané žádosti - §154 a 157 školského zákona
- součástí rejstříku ŠPO je sbírka listin, obsahující např. zřizovací listiny právnické osoby a její změny. Obsahuje i další doklady o jmenování, rozhodnutí aj. (školský zákon §155)
- účastníkem řízení ve věcech rejstříku ŠPO je navrhovatel a zřizovatel, navrhovatelem je ŠPO (pokud doposud nevznikla, je navrhovatelem její zřizovatel)

⁹⁰ Rejstřík školských právnických osob, vyhledávání [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z: <https://rejstriky.msmt.cz/rejspo/>

- žádost o zápis ŠPO se podává zároveň s žádostí o zápis školy do rejstříku škol a školských zařízení, a to za stejných podmínek, jako pro předchozí rejstřík (§157 odst. 1 školského zákona)
- výmaz, změna a další podrobnosti viz §158-159a školského zákona

Po ustavení nové právnické osoby představuje zápis do těchto rejstříků druhou fází nutnou ke vzniku budoucí školy (§7 odst. 6 školského zákona stanovuje tuto povinnost). Platí, že zápis do příslušného veřejného rejstříku a zápis do rejstříku škol a školských zařízení/rejstříku ŠPO probíhá souběžně. MŠMT má dle zákona povinnost školský rejstřík zveřejňovat v elektronické podobě.⁹¹ Pro budoucí školy rovněž k zápisu do školského rejstříku existuje příslušná metodika.⁹²

3.2.4 Historický pohled na právní osobnost škol a školských zařízení

Výše popsaný stav, resp. skutečnost, že škola zřízená v jakékoliv formě má právní osobnost (s výjimkou OSS) však platí až od 1. 1. 2003. Historický vývoj zakládání základních škol souvisí s transformací a následnými dvěma vlnami reforem veřejné správy, které se samozřejmě dotkly i oblasti školství (k 31. 12. 2000 došlo k zániku školských úřadů a 31. 12. 2002 okresních úřadů). Protože se práce nezabývá primárně historickou analýzou, lze tedy jen stručně shrnout, že: zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol (starý školský zákon) stanovoval po novele v roce 1990 možnost tzv. právní subjektivity⁹³ škol – školy měly tedy na výběr, zda této možnosti využijí. Zároveň ale platila obligatorní podmínka, že k datu 1. 1. 1995 přejdou všechny školy do formy právní subjektivity. Tento požadavek byl následně zrušen, v důsledku čehož záleželo jen na dohodě pracovníků škol, tzn. ředitelů a jejich podřízených, zřizovatele a tehdy ještě existujícího příslušného školského úřadu, zda se škola stane či nestane právním subjektem. Mezi lety 1990 až 2003 tedy přetrvávala situace, kdy vedle sebe souběžně existovaly základní školy s právní subjektivitou, i bez ní. Po reformách veřejné správy byla nastavena podmínka, že od 1. 1. 2003 přecházejí všechny školy do režimu právní subjektivity, a to v právní formě p. o.⁹⁴

⁹¹ ŠKOLSKÝ REJSTŘÍK [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z:

<https://www.msmt.cz/ministerstvo/odkazy/skolsky-rejstrik>

⁹² Zápis do rejstříku škol a školských zařízení [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z:

https://www.msmt.cz/uploads/VKav_200/Jak_zalozit_skolu/Zapis_do_rejstniku_skol.pdf

⁹³ pozn.: staré označení pro aktuálně platný termín právní osobnost – změnu přinesl občanský zákoník k 1. 1. 2014

⁹⁴ PRÁŠILOVÁ, Michaela, KALOUS, Jaroslav, ed. Řízení základní školy v letech 1990-2007: 2. díl. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-2036-3., str. 64-65

3.3 Podrobnosti k některým formám škol a jejich zřizovatelům

3.3.1 Příspěvková organizace

P. o. se zřizují pro činnosti v působnosti veřejného zřizovatele, které jsou zpravidla neziskové, a které díky své složitosti a rozsahu vyžadují instituci se samostatnou právní osobností. K založení je opět třeba zřizovací listiny. Úprava p. o. územně samosprávných celků (tedy je-li zřizovatelem obec či kraj) je podrobně obsažena v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů⁹⁵ a v případě státních p. o. zřizovaných ministerstvem v zákoně č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích⁹⁶ a v zákoně č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech⁹⁷ v kombinaci s úpravou obsaženou v §169-169c školského zákona (úprava státních p. o.). Statutárním orgánem základní školy zřízené obcí, krajem nebo svazkem obcí jako p. o. je subjekt, který je vymezen ve zřizovací listině (tímto subjektem je v praxi všude ředitel, ačkoliv to doslovně zákon nikde neuvádí – lze tedy hovořit o určitém právním obyčeji).⁹⁸

3.3.2 Školská právnická osoba

ŠPO je unikátní forma právnické osoby, nabízená samotným školským zákonem (do určité míry se jedná o zákonem doporučující právní formu). Právní úprava je obsažena ve školském zákoně §124 a následujících. ŠPO je právnická osoba, jejíž hlavní činností je poskytování vzdělávání podle vzdělávacích programů a školských služeb. Může být zřízena ministerstvem, krajem, obcí, svazkem obcí, jinou právnickou či fyzickou osobou (tedy *de facto* jakýmkoliv subjektem, jedná se tak o maximálně univerzální právní formu, kterou zákon ke vzdělávacím účelům nabízí). Je-li ŠPO ustavována jedním zřizovatelem, je potřeba tzv. zřizovací listiny. Je-li zřizovatelů více, vyžaduje zákon tzv. zřizovatelskou smlouvu. ŠPO vzniká dnem zápisu do rejstříku ŠPO. Zákon vyjmenovává postup při jejím zrušení, zániku,

⁹⁵ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů [online]. [cit. 2020-09-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>, §23 odst. 1 písm. b), 27-37b, §39a a §41

⁹⁶ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích [online]. [cit. 2020-09-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-219>, §51 odst. 2, §54-55a, §57 odst. 4,

⁹⁷ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech [online]. [cit. 2020-10-07]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-218>, §53-75

⁹⁸ Statutární orgán, zástupce statutárního orgánu [online]. [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://www.rizeniskoly.cz/cz/aktuality/statutarni-organ-zastupce-statutarniho-organu.a-6577.html> právní podklad tvoří pouze §27 odst. 2 písm. d) zákona č. 250/2000 Sb. a

rozdělení, sloučení, splynutí, likvidaci a podrobnosti o působnosti jejího zřizovatele.⁹⁹ ŠPO může mít rovněž své orgány – je-li zřizovatelem ministerstvo, kraj, obec či svazek obcí, je orgánem ředitel. Je-li zřizovatelem jiná právnická nebo fyzická osoba, tvoří orgány ŠPO ředitel a rada. Statutárním orgánem základní školy zřízené jako ŠPO je ředitel (§131 odst. 1 školského zákona).

3.3.3 Registrované církve a náboženské společnosti, výuka náboženství v ČR

Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání je zaručena Listinou, podle které má každý právo svobodně projevovat své náboženství a víru buď sám nebo společně s jinými, soukromě nebo veřejně, a to mimo jiné též formou vyučování. Církve a náboženské společnosti jsou oprávněny samostatně spravovat své záležitosti a ustavovat své duchovní a církevní instituce nezávisle na státních orgánech. Nejedná se však o právo absolutní, neboť výkon těchto práv může být v naléhavých případech zákonem omezen.¹⁰⁰ Předpis, který tuto problematiku dále rozvíjí, je zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností.¹⁰¹ Církve a náboženské společnosti se stávají právnickými osobami okamžikem registrace, která je v působnosti Ministerstva kultury. K plnění svého poslání může církev po registraci požádat Ministerstvo kultury o přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv, kam mimo jiné patří např. vyučování náboženství na státních školách a zřizování církevních škol. Ve vlastních školách a jiných zařízeních (např. i vysokých školách bohosloveckých) je poté oprávněna vyučovat a vychovávat své duchovní i laické pracovníky.

Článek 16 odst. 3 Listiny stanovuje, že vyučování náboženství na státních školách bude upraveno zákonem. Článek 2 odst. 1 Listiny zase definuje ČR jako stát, jež je založen na demokratických hodnotách, které se nesmí vázat na jakoukoli výlučnou ideologii či na náboženské vyznání. ČR je tedy demokratickým sekulárním státem. Za zákonem stanovených podmínek však náboženství ve školách vyučovat lze, je-li to v souladu se zásadami a cíli vzdělávání podle §2 školského zákona. Náboženství může být vyučováno pouze registrovanými církvemi či náboženskými společnostmi, které získaly výše zmiňované

⁹⁹ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> §125 odst. 3, §126-130

¹⁰⁰ LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD [online]. [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>, čl. 15 a čl. 16

¹⁰¹ Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností (zákon o církvích a náboženských společnostech) [online]. [cit. 2020-09-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-3>, §6 odst. 3 písm. a) a §7 odst. 1 písm. a) a d), §11

zvláštní právo k vyučování náboženství na státních školách. Výuka náboženství na základních a středních školách, jejichž zřizovatelem je stát, kraj, obec či dobrovolný svazek obcí, probíhá formou nepovinného předmětu (uskutečňovaného danou církví), pokud se k němu v příslušném školním roce přihlásí alespoň 7 žáků dané školy. Výuku provádí pověřený zástupce dané církve či náboženské společnosti v pracovněprávním vztahu k právnické osobě, která vykonává činnost školy. Musí však splňovat předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka dle §2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.¹⁰² Podrobnosti stanovuje §15 školského zákona. Lze tedy shrnout tvrzením, že výuka náboženství na školách, zapsaných do rejstříku škol a školských zařízení, či rejstříku ŠPO, jejichž zřizovatelem je právnická či podnikající fyzická osoba (kategorie soukromých zřizovatelů), není možná, neboť zákon takovou možnost nijak nerozebírá.

3.3.4 Organizační složka státu

Organizační složka státu představuje *de facto* součást státu. Není právnickou osobou, a pokud zákon stanoví, je účetní jednotkou – tzn., že hospodáří s veřejnými prostředky veřejných rozpočtů (může být např. součástí určité rozpočtové kapitoly některého z ministerstev). V právních vztazích vystupuje jménem státu. Ministerstva a ostatní OSS plní funkci zřizovatelů škol a školských zařízení jménem státu. V praxi jsou Ministerstvem vnitra a obrany zřízeny jen dvě zmiňované státní vysoké školy. Pro oblast základních škol je tedy tato varianta právní formy pouze teoretickou možností, kterou školský zákon nabízí. Další úpravu OSS lze nalézt v zákoně č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.¹⁰³

3.3.5 Společnost s ručením omezeným, veřejná obchodní společnost, akciová společnost a zbylé právní formy dle zákona o obchodních korporacích

Společnost s ručením omezeným (dále jen „s.r.o.“) upravuje ZOK ve svých ustanoveních §132-242. Jedná se o kapitálovou společnost, za jejíž dluhy ručí společníci společně a nerozdílně do výše nesplněné vkladové povinnosti.¹⁰⁴ K založení je

¹⁰² Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> §15

¹⁰³ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích [online]. [cit. 2020-09-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-219>, §3-5a

¹⁰⁴ pozn.: a to podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění

v případě jednoho zřizovatele nutná zakladatelská listina. Je-li zřizovatelů více, uzavírá se společenská smlouva – oba dokumenty mají povahu veřejné listiny a vyhotovují se formou notářského zápisu.¹⁰⁵ Veřejná obchodní společnost (dále jen „v.o.s.“) je další oblíbenou kategorií pro zřízení školy a školského zařízení. Podrobnosti upravuje §95-117 ZOK. Ve stejném předpise se nachází úprava akciových společností (dále jen „a.s.“), konkrétně v §243-551. Všechny tyto varianty **školský rejstřík zná** a je vidět, že se mezi zřizovateli jedná o **oblíbené řešení** při zřizování základních škol.¹⁰⁶ S.r.o. zná rejstřík **největší množství**.

ZOK dále upravuje právní formu evropské společnosti, evropského hospodářského zájmového sdružení a evropskou družstevní společnost, komanditní společnost a družstvo.¹⁰⁷ Tyto právní formy (spolu s nadací) se pro účely škol a školských zařízení nevyužívají – rejstřík MŠMT neviduje ani jeden takový záznam. V teoretické rovině však právně žádné omezení není a lze dovést, že tyto právní formy nejsou využívány z důvodu, že nejsou pro tento typ instituce příliš vhodné, resp. jiné formy jsou již praxí mnohokrát ověřené jako funkční. Opět se ukazuje, že více než na právní formě tak záleží na předmětu činnosti právnické osoby.¹⁰⁸

3.3.6 Nadace, nadační fondy, spolky, ústavy

Občanský zákoník upravuje tyto právní formy: fundace (nadace a nadační fondy), spolky a ústavy. Tyto právní formy jsou využívány tzv. občanskou společností neziskového sektoru ke zřizování neziskových organizací. Do této kategorie školy bezesporu spadají.

Nadace a nadační fondy upravuje občanský zákoník v §303-401. Obecně se jedná o souhrnnou kategorii fundací s majetkovým základem, který byl vyčleněn za určitým účelem. Činnost fundací se váže na účel, k němuž byly zřízeny. Jejich název musí obsahovat slovo „nadace“ či „nadační fond“ a součástí by mělo být též označení, které poukazuje na jejich účel. Nadace se zakládá k poskytování trvalé společensky či hospodářsky užitečné služby a účelu (účel může být buď veřejně prospěšný – spočívá-li v podpoře obecného blaha, nebo dobročinný – spočívá-li v podpoře určitého okruhu osob). Je zakázáno, aby nadace

¹⁰⁵ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) [online]. [cit. 2020-09-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-90>, §132-242

¹⁰⁶ Rejstřík škol a školských zařízení [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z: <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/>, hledat „s.r.o.“, „a.s.“, „v.o.s.“

¹⁰⁷ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) [online]. [cit. 2020-09-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-90>, §1 odst. 4, §118-131 a §552-726

¹⁰⁸ emailová korespondence ze dne 14. 12. 2020 s paní Dagmar Škrlantovou, vedoucí odboru školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Plzně

sloužila výlučně k výdělečným cílům či podpoře politických stran a hnutí. Zakládá se nadační listinou, kterou může být zakládací listina nebo pořízení pro případ smrti. Nadace je zrušena, bylo-li dosaženo účelu, pro který byla založena. Protože však slouží k poskytování trvalé služby, tak toto není nutnou podmínkou, neboť účel nemusí být stanoven natolik specificky, aby kdy bylo možné říci, že došlo k jeho naplnění. Nadace může zaniknout též fúzí sloučením či změnou právní formy.¹⁰⁹

Nadační fond zakládá zakladatel nikoli k trvalé službě, ale pouze ke společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu. Nadační fondy si školy a školská zařízení zřizují doplňkově na podporu své primární činnosti. Ke zrušení nadačního fondu může dojít v případě, není-li možné, aby nadační fond nadále plnil svůj účel. Důvodem může být dosažení stanoveného účelu fondu, pro který byl založen. Z tohoto důvodu pro školy a školský zařízení tato právní forma logicky vyloučena, neboť počítá jen s dočasnou existencí.

V teoretické rovině nic nebrání založit školu či školské zařízení formou nadace. Rejstřík škol a školských zařízení však neeviduje ani jeden takový záznam. V době psaní práce eviduje jen jediný záznam registrovaného zařízení, kterým je „*Nadační fond Rytmus-školské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*“, které má tuto právní formu. Nadaci školský rejstřík neobsahuje ani jednu.¹¹⁰ Přesto lze na internetu dohledat veliké množství nadačních fondů, které jsou k již existujícím školám v různých právních formách přidružené a jsou s jejich činnostmi podpůrně spjaty.¹¹¹

Spolky jsou založeny na členském principu a představují typické subjekty občanské společnosti. V případě spolků, upravených občanským zákoníkem §214-302, se z hlediska využívání této právní formy pro instituci školy či školského zařízení rovněž jedná o nepočetnou kategorii (rejstřík MŠMT obsahuje k 29. 3. 2021 pouze 3 záznamy). Hlavní činností spolku je upokojujání a ochrana zájmů (např. i členů spolku), k jejichž naplňování byl založen. Hlavní činností však nemůže být činnost výdělečná či podnikání – vedlejší hospodářská činnost se připouští pouze v případě, že podporuje činnost hlavní. Pobočným spolkem se rozumí organizační jednotka spolku (podrobnosti stanoví stanovy, kterými se spolek zakládá, podrobněji viz občanský zákoník §228). Spolky jsou rovněž často zřizovány

¹⁰⁹ NADACE A NADAČNÍ FONDY [online]. [cit. 2020-10-19]. Dostupné z:

<https://www.profispolcnosti.cz/cs/neziskove-organizace/nadace-a-nadacni-fondy/a-3790/>

¹¹⁰ Rejstřík škol a školských zařízení [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z: <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/>, hledat „nadační fond“ a „nadace“

¹¹¹ Nadační fond Základní školy Příbyslav [online]. [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <http://m.zspribyslav.eu/nadacni-fond-zakladni-skoly-pribyslav/ds-1081>

podobně jako nadační fondy vedle již existující školy (časté jsou např. spolky přátel školy či rodičovské spolky, usnadňující zákonným zástupcům komunikaci s vedením školy).¹¹²

Ústavy jsou na rozdíl od spolků organizace nečlenské. Právní formu ústavu upravuje občanský zákoník v §402 až 418. Jedná se o právnickou osobu, která je ustavena za účelem provozování společenských či hospodářsky užitečných činností a služeb, a to za využití osobní a majetkové složky. Výsledky ústavem provozované činnosti by měly být každému rovnocenně dostupné za předem stanovených podmínek. Název musí obsahovat slovní spojení „zapsaný ústav“, či zkratka „z. ú.“.¹¹³ Dle školského rejstříku se pro školy a školská zařízení **jedná o často používanou právní formu.**¹¹⁴

Nelze opomenout zmínit obecně prospěšné společnosti (dále jen „o.p.s.“), které jsou předchůdci ústavů. Před přijetím nového občanského zákoníku bylo možné zřizovat místo spolků tzv. občanské společnosti.¹¹⁵ Na podzim roku 2013, tedy před nabytím účinnosti nového občanského zákoníku, se občanské společnosti hojně transformovaly na o.p.s., neboť této právní formě byla i po účinnosti nové právní úpravy zajištěna existence (o.p.s. i nadále existují, ale nelze již zřizovat nové).¹¹⁶ I proto lze ve školském rejstříku najít o.p.s. **veliké množství.**¹¹⁷

3.4 Přehledně: dělení základních škol a alternativní školy

Mezi všemi stupni škol tvoří ty základní nejobsáhlejší soubor, jímž díky povinné školní docházce prochází celá populace. Základní školy jsou spolu s předškolním stupněm vzdělávání jediným místem, kde ještě nedošlo k prvotní vzdělávací selekci, která jedince významně předurčuje k potenciálnímu nejvyššímu dosaženému vzdělání.

¹¹² Stanovy Spolku rodičů a přátel školy [online]. [cit. 2020-10-08]. Dostupné z: <http://www.zsploskovice.cz/documents/StanovySpolkuRodicu.pdf>

¹¹³ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník [online]. [cit. 2020-10-07]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89_402-418

¹¹⁴ Rejstřík škol a školských zařízení [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z: <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/>, hledat „z.ú.“

¹¹⁵ Jak se z občanského sdružení stane spolek? [online]. [cit. 2020-10-19]. Dostupné z: <https://frankbold.org/poradna/spolky-a-zapojeni-verejnosti/spolky/zakladani-spolku/rada/jak-se-z-obcanskeho-sdruzeni-stane-spolek>

¹¹⁶ BACHMANN, Pavel a Arnošt VÍTEK. Vybrané kapitoly z managementu nejen pro speciální pedagogy. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-425-0., str. 75-78

¹¹⁷ Rejstřík škol a školských zařízení [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z: <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/>, hledat „o.p.s.“

Níže následuje stručný výčet toho, jakou právní formou může soukromý či veřejný zřizovatel využít.

- **veřejný zřizovatel**

- Kraje, obce a dobrovolné svazky obcí
 - p. o., ŠPO
- MŠMT
 - státní p. o., ŠPO
- Ministerstvo obrany, vnitra, spravedlnosti, práce a sociálních věcí
 - OSS či jako jejich součástí
- Všechna ministerstva a ostatní OSS
 - mateřské školy a zařízení školního stravování jim sloužící jako státní p. o. (§ 8 odst. 3 školského zákona)
- Ministerstvo zahraničí při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu ČR jako součást těchto úřadů
 - právní forma odpovídá legislativě daného státu

- **soukromý zřizovatel**

- právnické a fyzické osoby, registrované církve a náboženské společnosti s příslušným oprávněním k výkonu zvláštních práv
 - ŠPO
 - právnické osoby dle občanského zákoníku
 - nadační fond – ve školském rejstříku jediný, jinak mnoho doprovodně na podporu školy (platí i pro veřejné zřizovatele)
 - spolek – i pobočný spolek, mimo rejstřík spolky přátel a rodičů školy
 - zapsané ústavy a zbylé existující o. p. s. dle staré legislativy¹¹⁸
 - právnické osoby dle ZOK
 - v.o.s., s.r.o., a.s.

Pro úplnost se lze stručně zmínit o dělení škol podle jejich pojetí kurikula:

- **tradiční**
- **alternativní**¹¹⁹

¹¹⁸ Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech [online]. [cit. 2021-01-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-248>

Jako alternativní lze označit takové školy, které se bez ohledu na zřizovatele odlišují od určitého hlavního kurikulárního proudu daného vzdělávacího systému, užívaného na převažujícím množství škol v daném regionu (státu). Oproti těmto tradičním školám jsou tedy v takovém systému zastoupeny minoritně. Tuto odlišnost lze spatřovat např. v odlišném způsobu organizace výuky a života dětí ve škole, kurikulárních programech (konkrétně pro ČR toto neplatí, i alternativní školy v ČR musí ve svém ŠVP ctít RVP), edukačním prostředím (např. nestandardní architektonické řešení), způsob hodnocení výkonů žáků, či vztazích mezi školou, rodiči a místní komunitou.¹²⁰

Školy lze dále členit podle prvků a rysů, významných pro **sociologická šetření**. Opět dochází k přesahu této problematiky do dalších vědních oborů a ukazuje se tak komplexita celého systému a možnost jej zkoumat s mnoha pohledů a vědních disciplín – tato kritéria mají výrazný vliv na tzv. prostředí školy, které se dále dělí vnitřními – mikro, a vnější – makro prostředí:

- podle zvláštnosti populace
- podle počtu žáků, velikosti školy a dalších demografických ukazatelů
- podle spádové oblasti a typu komunity – „*etnicky a sociálně homogenní či nehomogenní*.“
- podle situování školy – ve městě, na venkově, sídlištní, v centru, na periferii aj.
- podle budovy – klasická, pavilónová, panelová, s přístavbou aj.
- podle profilace a koncepce, právní formy, organizačního řešení školy (sloučení s mateřskou školou), podle stavu a vybavení budovy, složení učitelského sboru, podle kultury školy a její otevřenosti vůči komunitní veřejnosti aj.¹²¹

¹¹⁹ typologie alternativních škol viz Příloha č. 5

¹²⁰ podrobněji k alternativním a inovativním školám viz PRŮCHA, Jan. Alternativní školy a inovace ve vzdělávání. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-7178-999-4., str. 25

¹²¹ PRÁŠILOVÁ, Michaela, KALOUS, Jaroslav, ed. Řízení základní školy v letech 1990-2007: 2. díl. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-2036-3., str. 37-39

4. Správa základních škol

4.1 Aktéři školské správy

Školská správa je podmnožinou veřejné správy a zahrnuje v sobě dvě velké kategorie aktérů: státní správu a samosprávu.¹²² Státní správou se rozumí činnost, která je prováděna buď přímo orgány státu (tzv. přímí vykonavatelé, např. MŠMT a obecně všechny OSS jsou přímými vykonavateli veřejné správy), nebo orgány, na které stát svou působnost v určitém rozsahu přenesl (přenesená působnost – čl. 79 odst. 3 Ústavy). Na celostátní úrovni správu ve školství vykonává především MŠMT, jakožto ústřední orgán státní správy s celostátní působností.¹²³ O výkonu přenesené a samostatné působnosti se hovoří zejména v souvislosti s územními samosprávnými celky (dále jen „ÚSC“) – obcemi a kraji, jejichž správní obvod zpravidla kopíruje jejich katastrální území. Není to však pravidlem – např. obce s rozšířenou působností (dále jen „ORP“). Toto rozdělení odpovídá tzv. smíšenému modelu výkonu veřejné správy, kdy vedle sebe státní správa a samospráva nestojí odděleně, ale samospráva se podílí na výkonu správy státní a v tomto vykonávaném rozsahu je jí podřízena.¹²⁴ ÚSC vykonávají přenesenou působnost prostřednictvím svých úřadů – krajských a obecních. Jedná se o orgány obce a orgány kraje - §1 odst. 3 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (dále jen „krajské zřízení“) a §5 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (dále jen „obecní zřízení“).

Státní správa ve školství je vykonávána na několika úrovních – **MŠMT, ČŠI, krajské úřady, obecní úřady a ředitel**. §183 odst. 6 školského zákona poté stanovuje, že: *„Působnosti stanovené tímto zákonem obecnímu úřadu obce, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností a krajskému úřadu jsou výkonem přenesené působnosti.“* To znamená, že školským zákonem přidělená agenda, kterou mají příslušné odbory a oddělení obecních a krajských úřadů na starost, je agendou v přenesené působnosti, a tedy *de facto* výkonem státní správy (výjimku tvoří např. vydávání a tvorba obecně závazných vyhlášek, stanovujících školské obvody, viz dále). O státní správě se dále ve školském zákoně doslovně hovoří zejména v souvislosti s rozhodováním ředitele dle §165 odst. 2 a s postavením MŠMT

¹²² PRÁŠILOVÁ, Michaela, KALOUS, Jaroslav, ed. Vybrané kapitoly ze školského managementu pro pedagogické pracovníky: 2. díl. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1415-5., str. 49

¹²³ Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2>, §1

¹²⁴ Modely veřejné správy [online]. Mendelova univerzita v Brně [cit. 2020-10-18]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=13032

v §169 odst. 1. ÚSC vykonávají samostatnou působnost zejména při výkonu zřizovatelských pravomocí dle §177 a následujících tohoto zákona.

Samospráva představuje jeden z decentralizačních projevů státní moci, čímž se na státní správě stává do určité míry nezávislou. Samosprávné orgány, tzn. jiné než státní (s vlastní právní subjektivitou), tak disponují autonomní částí výkonné moci na základě státní delegace. V těchto státem svěřených oblastech jsou samosprávné orgány oprávněny vykonávat samostatnou působnost vlastním jménem, svými prostředky a na svou odpovědnost – stále jsou však podřízeny zákonu a suverénní moci státu, který je oprávněn do jejich samostatné působnosti zasáhnout za podmínky, vyžaduje-li to ochrana zákona, a to pouze zákonem stanoveným způsobem.¹²⁵ V oblasti základního (i středoškolského, vyššího odborného aj.) školství vykonávají samosprávu obce a kraje jakožto samosprávné nižší a vyšší ÚSC, a to prostřednictvím svých volených zástupců. Mezi subjekty samosprávy ve školství patří **kraje, obce a školské rady**.¹²⁶ Orgány ÚSC se však podílejí také na výkonu smíšené správy, neboť vykonávají jak agendu v oblasti samosprávy, tak státní správu v přenesené působnosti. Následující podkapitoly jednotlivé aktéry rozeberou podrobněji.

4.1.1 MŠMT

Postavení MŠMT již bylo nastíněno v kapitole věnující se vzdělávací a kurikulární politice. Je hlavním orgánem, který řídí výkon státní správy ve školství. Odpovídá za stav, koncepci a rozvoj vzdělávací soustavy, má povinnost zpracovávat RVP pro každý stupeň vzdělávání, zpracovává dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy. Každoročně také publikuje výroční správu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy ČR. Na základě zákonů vydává prováděcí vyhlášky, uděluje a odnímá schvalovací doložky k učebnicím a učebním textům. Vede rejstřík škol a školských zařízení a rejstřík ŠPO, uděluje a odjímá akreditace vzdělávacím programům a poskytuje finanční prostředky ze státního rozpočtu na činnost škol. Vytváří vhodné podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče.

¹²⁵ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky [online]. [cit. 2020-10-17]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>, čl. 101 odst. 4 a Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) [online]. [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128> §7 odst. 1

¹²⁶ SLÁDEČEK, Vladimír a Olga POUPEROVÁ. Správní právo: zvláštní část (vybrané kapitoly). 2. vyd. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-87576-48-9., str. 174-175

Státní správu v oblasti školství dále vykonává ministerstvo obrany, vnitra, spravedlnosti a zahraničních věcí. Jejich postavení a činnost upravuje §172 školského zákona. Jedná se zejména o úpravu problematiky škol, jejichž zřizovatelem jsou tato ministerstva.

4.1.2 Česká školní inspekce

ČŠI je samostatný správní úřad s celostátní působností, který je OSS a účetní jednotkou. Dle kompetenčního zákona¹²⁷ je přímo podřízena MŠMT, tzn., že ve věcech státní služby je MŠMT vůči ČŠI nadřízeným správním orgánem. Vnitřně je členěna na ústředí se sídlem v Praze a školní krajské inspektoráty.¹²⁸ V čele ČŠI je ústřední školní inspektor, jehož výběr, jmenování a odvolání se řídí zákonem o státní službě.¹²⁹

ČŠI plní v systému vzdělávání **kontrolní, hodnotící, dozorovou a metodickou funkci**. V rámci své činnosti zpracovává koncepční záměry inspekční činnosti a systémy hodnocení vzdělávací soustavy, získává a analyzuje informace o vzdělávání, hodnotí podmínky a výsledky vzdělávání a naplnění ŠVP. Hodnotí soulad vzdělávacích postupů s právními předpisy a vykonává státní kontrolu ve věcech jejich dodržování. Se souhlasem MŠMT se může podílet na zajišťování úkolů, které souvisejí s naplňováním mezinárodních smluv, rozvojem mezinárodních styků a mezinárodní spolupráce. Vykonává též kontrolu finančních prostředků přidělovaných školám ze státního rozpočtu. Svou inspekční činnost ČŠI provádí na základě plánu hlavních úkolů na příslušný školní rok. Tento plán je schválen ministrem školství na návrh ústředního inspektora.¹³⁰ Inspekční činnost může být prováděna též na základě podnětů, stížností a petic od fyzických a právnických osob, které svým obsahem spadají do zákonem vymezené působnosti ČŠI. Je-li inspekční činnost prováděna na základě stížnosti, prošetřuje ČŠI jednotlivá tvrzení v ní obsažená a výsledek šetření spolu se stížností následně předá zřizovateli školy či školského zařízení. Zřizovatel na základě poskytnuté stížnosti a informací od ČŠI provede případná nápravná opatření a se stížností se vypořádá. O těchto postupech zřizovatel ČŠI následně informuje.

¹²⁷ Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2>, §7 odst. 3

¹²⁸ ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ČŠI organizační řád, příloha č. 1 [online]. [cit. 2020-10-18]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/getattachment/4de72846-8143-47de-8558-97ce3b9328c6>

¹²⁹ Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě [online]. [cit. 2020-10-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-234>

¹³⁰ PLÁN HLAVNÍCH ÚKOLŮ ČESKÉ ŠKOLNÍ INSPEKCE NA ŠKOLNÍ ROK 2020/2021 [online]. [cit. 2020-10-18]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Plan-hlavnich-ukolu/Plan-hlavnich-ukolu-2020-2021>

Samotná inspekční činnost je realizována na základě písemného pověření, které vydává ústřední školní inspektor, nebo jím pověřená osoba. Tato činnost je vykonávána školními inspektory, kontrolními pracovníky a přizvanými odborně kvalifikovanými osobami. Školský zákon stanovuje, že se inspektorem může stát ten, kdo má vysokoškolské vzdělání a nejméně 5 let pedagogické či pedagogicko-psychologické praxe. Kontrolní pracovník poté musí splnit podmínku vysokoškolského vzdělání a nejméně 5 let praxe, nebo alternativně střední vzdělání s maturitní zkouškou a nejméně 20 let praxe.¹³¹ MŠMT ve zvláštním předpise stanovuje podrobnější podmínky organizace ČŠI, výkonu inspekční činnosti a vzor průkazu, kterým se školní inspektor a kontrolní pracovník prokazují.¹³² Co se týče historie této instituce, lze doporučit publikaci přímo od ČŠI, která podrobně popisuje vývoj dozoru nad školami od předtereziánského období až po ustavení ČŠI dnešním školským zákonem (§173).¹³³

4.1.3 Postavení územně samosprávných celků

Postavení ÚSC v oblasti základního vzdělávání a plnění povinné školní docházky je specifické, neboť samotný školský zákon stanovuje pravidla, která musí ÚSC v této souvislosti dodržovat. Školský zákon ÚSC rozumí obce a kraje, které ve školství vykonávají územní samosprávu. Tyto samosprávné celky při zajišťování a rozvoji vzdělávání a školských služeb (zejména při zřizování a zrušování škol a školských zařízení) dbají o soulad rozvoje se zájmy občanů, o soulad s potřebami trhu práce, s demografickým vývojem a rozvojem svého území a dále o dostupnost vzdělávání a školských služeb podle místních podmínek.¹³⁴

V souvislosti se základním vzděláváním má obec povinnost zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí a cizinců, jejichž trvalý pobyt se nachází na katastrálním území obce, či které pobývají ve školských zařízeních na území obce. K tomuto účelu obec sama zřizuje či zrušuje základní školu, nebo jinak zařizuje zajištění plnění povinné školní docházky, např. v jiné základní škole, která je zřízena jinou obcí či svazkem obcí. Obce či svazek obcí v rámci samostatné působnosti na úseku školství tak **zřizují a ruší** mateřské

¹³¹ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> §173-176

¹³² VYHLÁŠKA 17/2005 Sb., o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti [online]. [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-17>

¹³³ BARTOŠOVÁ, Jana, Jan ŠIMEK a Magdaléna ŠUSTOVÁ. Od školdozorce k inspektorovi: historie školní inspekce. Praha: Česká školní inspekce ve spolupráci s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J.A. Komenského, 2019. ISBN 978-80-86935-46-1.

¹³⁴ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> §177

a základní školy, základní školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny, zařízení školního stravování, případně též základní umělecké školy a střediska pro trávení volného času.

Na území nebo části obce, nebo na území více obcí se vymezují již zmiňované školské obvody spádové školy. Pokud je v obci základních škol zřizovaných obcí více, stanovuje obec školský obvod pomocí obecně závazné vyhlášky (dále jen „OZV“). Pokud je v obci jediná základní škola zřízená obcí, představuje tato škola školský obvod pro celé území obce a není potřeba OZV.¹³⁵ Pokud se jedna či více základních škol nachází na území tvořeném svazkem obcí (a škola je tímto svazkem zřízena, nebo je zřízena jednou z obcí, ale dojde ke vzájemné meziobecní dohodě o vytvoření společného školského obvodu), stanoví si každá obec zvlášť svou OZV příslušné území tohoto školského obvodu. Spolupráce obcí při zajišťování podmínek pro vzdělávání a školských služeb, resp. zřizování škol a školských zařízeních dobrovolným svazkem obcí má rovněž speciální metodiku MŠMT.¹³⁶ Pokud obec či svazek obcí nestanoví školský obvod spádové školy, rozhodne o tomto krajský úřad v rámci přenesené působnosti. Školské obvody se stanovují pouze pro školy zřizované obcemi či svazky obcí, pro soukromé ani speciální základní školy toto neplatí.¹³⁷

V případě, že území obce nebo jeho část není součástí žádného školského obvodu (ani společného s jinými obcemi) a je ohroženo plnění povinné školní docházky, zasáhne krajský úřad pomocí opatření obecné povahy (podrobnosti o tomto právním institutu upravuje správní řád) vydávaném v přenesené působnosti.¹³⁸ Krajský úřad tímto opatřením vytvoří nebo na takové území rozšíří již existující školský obvod (nebo společný školský obvod více obcí) základní školy, kterou tato obec zřídila (nebo kterou zřídila jiná obec, či svazek obcí – v praxi je požadavek na logické prostorové uspořádání, tzn., že je vhodné volit takové školské obvody, které se nacházejí nejbližší, a u nichž lze zajistit udržitelnou dopravní obslužnost). Toto rozšíření má platnost maximálně dva roky a námitky proti návrhu opatření může podávat obec, na jejímž území nebo jeho části je obvod vytvořen či rozšířen, a dále obec, která je zřizovatelem školy, jejíž obvod má být rozšířen (tedy např. i svazek obcí, je-li zřizovatelem dané školy). Pokud dojde ke zřízení školského obvodu některým ze standardních způsobů

¹³⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) [online]. [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128> §10, §12 a §35, §123-124

¹³⁶ METODICKÝ POKYN KE SVAZKOVÝM ŠKOLÁM [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/metodicky-pokyn-ke-svazkovym-skolam>

¹³⁷ HOUŠKOVÁ, Zuzana. Vymezování spádových obvodů základních škol v Česku: [online]. Praha, 2019 [cit. 2020-10-17]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/130253787>. Bakalářská práce. Univerzita Karlova PF., str. 10

¹³⁸ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. [cit. 2020-10-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500> §171-174

(obec jej vytvoří, rozšíří, nebo dojde k meziobecní spolupráci), pozbývá krajské opatření obecné povahy platnosti. Kraj je dále v rámci dopravní obslužnosti¹³⁹ na svém území povinen zajistit dopravu do a ze spádové školy v případě, že je vzdálenost takové školy od místa trvalého pobytu žáka větší než 4km.

Obec nebo svazek obcí dále zajišťují výdaje těch škol a školských zařízení, jichž jsou zřizovatelem (výjimku tvoří výdaje hrazené z finančních prostředků státního rozpočtu – např. na přímou pedagogickou činnost, obec však může hradit i některé další neinvestiční výdaje).¹⁴⁰ Pokud školský obvod zasahuje na území více obcí, participuje na hrazení výdajů této školy a případných školských zařízení více obcí poměrným způsobem, a to podle počtu žáků, hlášených k trvalému pobytu na území jednotlivých obcí (obce se mohou dohodnout na jiné formě náhrady). Obec a svazek obcí provádí se školami, které zřizuje, finanční vypořádání.¹⁴¹ Toto vypořádání se provádí v případech, kdy byla školám poskytnuta ze státního rozpočtu dotace na částečné krytí provozních výdajů.

Obecní úřady ORP vykonávají státní správu v přenesené působnosti i pro okolní obce, které spadají do jejich správního obvodu. Toto rozdělení do konce roku 2020 upravovala vyhláška ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů ORP.¹⁴² Nově však právní podklad tvoří zákon č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu.¹⁴³ Obec zajišťuje financování škol a školských zařízení, jichž je zřizovatelem. Zpracovává také návrhy rozpisů rozpočtů finančních prostředků státního rozpočtu poskytovaných školám ve svém správním obvodu. Tato povinnost platí i pro krajské úřady – MŠMT k tomuto vydalo metodiku o závazných zásadách pro rozpisy a návrhy.¹⁴⁴ Zde je dobře demonstrována podřízenost krajů a obcí vůči MŠMT v oblasti přenesené působnosti (jak např. uvádí zákon o krajích v §30 písm. b) bod 2:

¹³⁹ „Dopravní obslužností se rozumí zabezpečení dopravy po všechny dny v týdnu především do škol a školských zařízení, k orgánům veřejné moci, do zaměstnání, do zdravotnických zařízení poskytujících základní zdravotní péči a k uspokojení kulturních, rekreačních a společenských potřeb, včetně dopravy zpět, přispívající k trvale udržitelnému rozvoji územního obvodu.“ – §2 Zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících

¹⁴⁰ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> §178-180

¹⁴¹ Vyhláška č. 367/2015 Sb., vyhláška o finančním vypořádání [online]. [cit. 2020-10-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-367>

¹⁴² Vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-388>

¹⁴³ Zákon č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2020-51>

¹⁴⁴ SMĚRNICE MŠMT, o závazných zásadách pro rozpisy a návrhy rozpisů finančních prostředků státního rozpočtu krajskými úřady a obecními úřady obcí s rozšířenou působností [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/54885/>

„Při výkonu přenesené působnosti se orgány kraje řídí... v ostatních případech též usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů...“).

Kraj mají v oblasti samostatné působnosti ve školství zákonnou povinnost zajistit podmínky pro uskutečňování jazykového, základního uměleckého a zájmového vzdělávání, středního a vyššího odborného vzdělávání, vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními potřebami. Zajišťuje rovněž podmínky pro uskutečňování výkonu ústavní výchovy. Kraj zřizuje a ruší střední a vyšší odborné školy, mateřské, základní a střední školy a školská zařízení pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením (včetně základních škol speciálních). Zřizuje a ruší školy při zdravotnických zařízeních, školská výchovná a ubytovací zařízení a zařízení školního stravování pro děti, žáky a studenty škol, které zřizuje. V jeho dikci je také zřizování a rušení středních škol s vyučovacím jazykem národnostní menšiny, jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky, zájmová školská zařízení a dětské domovy. Podrobnosti o finančním zabezpečení krajem zřízených škol stanovuje §181-182 školského zákona. Kraj je však primárně zřizovatelem středních škol.

Krajské úřady v přenesené působnosti vykonávají státní správu v rozsahu jim svěřeném zákony a jinými právními předpisy. Dle §183 odst. 4 školského zákona plní krajské úřady úkoly nadřízeného správního orgánu vůči ředitelům škol a školských zařízení, pokud rozhodují dle §165 odst. 2 (tedy rozhodování v oblasti státní správy). V souladu s dlouhodobým záměrem pro celostátní úroveň od MŠMT dále kraj zpracovává dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji a předkládá jej MŠMT k vyjádření. Každoročně též zpracovává výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji, která se předkládá zastupitelstvu kraje a MŠMT. Vede rovněž část rejstříku škol a školských zařízení. Školám, které zřizuje, rozepisuje a poskytuje finanční prostředky a metodické vedení. Provádí uznávání zahraničního vzdělání na úrovni základního, ale také středního a vyššího odborného vzdělání – tzv. nostrifikace.¹⁴⁵ V oblasti základního školství tedy krajské úřady **nejsou nejvýznamnějším aktérem**, jejich agenda je zaměřena primárně na vyšší stupně vzdělávání

¹⁴⁵ SLÁDEČEK, Vladimír a Olga POUPEROVÁ. Správní právo: zvláštní část (vybrané kapitoly). 2. vyd. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-87576-48-9., str. 175-176

4.1.4 Ředitel školy

Ředitel školy či školského zařízení je nejnižším, ale přesto významným článkem výkonu státní správy v oblasti školství. Rozhoduje ve všech záležitostech, které se týkají poskytování vzdělávání a školských služeb, odpovídá za kvalitu vzdělávání, za poskytování vzdělávání. Je zodpovědný za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání a školských služeb, tvoří podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a podmínky pro výkon inspekční činnosti ČŠI. Přijímá též následná opatření. Vydává ŠVP dané školy, zpracovává každoročně výroční zprávu o činnosti školy a školského zařízení za uplynulý školní rok a zasílá ji zřizovateli. Ředitel školy vydává školní řád, ředitel školského zařízení vnitřní řád. Je odpovědný za zajištění dohledu nad dětmi a nezletilými žáky ve škole a školském zařízení. Stará se o včasnou informovanost zákonných zástupců nezletilých dětí a žáků o průběhu a výsledcích jejich vzdělávání.

Ředitel školy zřizuje pedagogickou radu jako svůj poradní orgán – tvoří ji všichni pedagogičtí pracovníci a při svém rozhodování by ředitel měl přihlídnout k jejím názorům. Jedná-li se o školu či školské zařízení, kde je zřizovatelem stát, kraj, obec, nebo svazek obcí, stanovuje ředitel rovněž její organizaci a podmínky provozu a odpovídá za použití finančních prostředků, poskytnutých ze státního rozpočtu a za soulad s účelem, na který byly tyto prostředky přiděleny.

Ředitelem ŠPO, p. o. nebo vedoucím OSS nebo její součástí (kategorie veřejných zřizovatelů) může být jmenován pouze ten, kdo splňuje kritéria §5 odst. zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících. Vedle podmínek, které musí splňovat pedagogický pracovník (§3 zmíněného zákona), musí tak navíc ředitel základní školy získat praxi ve výkonu tzv. přímé pedagogické činnosti v délce alespoň 4 let. Pro ředitele škol a školských zařízení soukromých zřizovatelů všech zbylých právních forem tato podmínka platí rovněž, viz §166 odst. 8 školského zákona. Pro osobu ředitele školy a školského zařízení dále platí, že musí nejpozději do 2 let ode dne, kdy začala být funkce vykonávána, získat znalosti v oblasti řízení školství. Toho je dosaženo absolvováním studia pro ředitele škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.¹⁴⁶ Výhradně pro školy a školská zařízení veřejných zřizovatelů dále platí, že pozice ředitele je obsazována zřizovatelem (tzv. vnější jmenování)

¹⁴⁶ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících [online]. [cit. 2020-10-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563, §3-5 a §33>

na základě jím vyhlášeného konkursního řízení – podrobnosti stanovuje prováděcí předpis MŠMT.¹⁴⁷

Funkční období ředitele je šest let a dojde-li k jeho uvolnění z důvodu výkonu veřejné funkce, prodlužuje se o dobu tohoto uvolnění. Podrobnosti o vyhlašovaném konkursu, situace, za kterých je veřejný zřizovatel oprávněn ředitele odvolat, jakožto i situace překážek v práci stanovuje podrobněji §166 školského zákona.¹⁴⁸ Jmenování a odvolání ředitelů škol soukromých zřizovatelů upraveno školskými právními předpisy není, a proto se řídí obecnými právními předpisy, především zákoníkem práce a právními předpisy, které upravují právní formu, podle které škola soukromého zřizovatele byla zřízena. Ředitelem takové školy se stane statutární orgán školy nebo člen statutárního orgánu, anebo jiná osoba v pracovněprávním vztahu ke škole, pokud splňují předpoklady pro výkon této funkce. Zatímco v případě veřejných zřizovatelů je ředitel do funkce jmenován, v případě zřizovatelů soukromých je pozice obsazována uzavíráním pracovní smlouvy.¹⁴⁹

Ředitel je správním orgánem v případech, kdy se rozhoduje o právech a povinnostech fyzických osob v oblasti státní správy v situacích, vymezených §165 odst. 2 školského zákona. Je oprávněn vydávat rozhodnutí ve správním řízení (např. rozhodnutí o přijetí dítěte k základnímu vzdělávání, o přestupu žáka, či rozhodnutí o zamítnutí žádosti o odklad povinné školní docházky). V těchto oblastech ředitel rozhoduje i v případech, kdy je škola či školské zařízení zřízeno soukromým zřizovatelem: *„Od 1. května 2015 platí novelizovaná část školského zákona, týkající se rozhodování ředitelů škol. Všichni ředitelé škol a školských zařízení tak musí rozhodovat podle § 165 odst. 2 školského zákona ve správním řízení v souladu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád. Rozhodování ve správním řízení se tak nově týká i škol soukromých či církevních. Obecní školy takto postupují již od roku 2005. Krajské úřady plní úlohu nadřazeného správního orgánu, tedy orgánu odvolacího, a to hlavně v odvolacím řízení při přijímání k předškolnímu, základnímu a střednímu vzdělávání.“*¹⁵⁰ Ředitel tak v těchto případech postupuje dle správního řádu. Pro úplnost je vhodné dodat, že ředitel je v případě správního řízení oprávněnou úřední osobou, jak ji definuje §15 odst. 2

¹⁴⁷ Vyhláška č. 54/2005 Sb., o náležitostech konkursního řízení a konkursních komisích [online]. [cit. 2020-10-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-54>

¹⁴⁸ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> §166

¹⁴⁹ Česká-republika:Řídící pracovníci v předškolním a školním vzdělávání [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/management-staff-early-childhood-and-school-education-17_cs

¹⁵⁰ emailová korespondence ze dne 14. 12. 2020 s paní Dagmar Škrlantovou, vedoucí odboru školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Plzně

zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.¹⁵¹ Je tak oprávněn v rámci správního řízení činit jednotlivé úkony vůči účastníkům, shromažďovat důkazy a rozhodovat ve věci, která je předmětem řízení.¹⁵²

Školský zákon zvláště upravuje postavení ředitele v ŠPO, kde je jediným orgánem, je-li ŠPO zřízená ministerstvem, krajem, obcí či svazkem obcí. Pokud ŠPO zřizuje jiná právnická či fyzická osoba, tedy soukromý zřizovatel, je orgánem vedle ředitele i rada (více v následující podkapitole). Ředitel je statutárním orgánem ŠPO a rozhoduje o jejích záležitostech. Je-li ŠPO zřízena veřejným zřizovatelem, jmenuje a odvolává jej tento zřizovatel za podmínek a postupem, platným též pro ředitele školy jiné právní formy než ŠPO (postup popsán v odstavcích výše, úprava v §166 školského zákona). V případě zřízení ŠPO soukromými zřizovateli je ředitel jmenován a odvoláván zřizovatelem na návrh rady, přičemž zřizovatel může tuto pravomoc na radu delegovat (§129 odst. 4 a 5 školského zákona). Pro ŠPO soukromých zřizovatelů je též zajímavý vztah ředitele a rady – ředitel je totiž ze své činnosti radě odpovědný. Ředitel tak radě předkládá návrh rozpočtu ŠPO, jeho změn a návrh střednědobého výhledu financování, návrh účetní závěry, návrh vnitřního mzdového předpisu a organizačního řádu ŠPO, návrhy změn zřizovací listiny aj. Ředitel také radě předkládá ke schválení návrhy právních úkonů, k nimž je dle §132 odst. 2 školského zákona potřeba její souhlas. Při jednání rady ŠPO má ředitel poradní hlas.¹⁵³

Ředitel rovněž vystupuje vůči pedagogickým pracovníkům a zaměstnancům školy a školského zařízení jako zaměstnavatel. Podrobnosti stanovuje zákon o pedagogických pracovnících a zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce¹⁵⁴ (dále jen „zákoník práce“), kdy se na pracovněprávní vztah zaměstnanců ve školách a školských zařízeních použije zákoník práce jako obecná úprava *lex generalis* v případech, které nejsou upraveny zvláštním předpisem – zákonem o pedagogických pracovnících (*lex specialis*).¹⁵⁵ Další odchylku představují

¹⁵¹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>, §15 odst. 2

¹⁵² SLÁDEČEK, Vladimír a Olga POUPEŘOVÁ. Správní právo: zvláštní část (vybrané kapitoly). 2. vyd. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-87576-48-9., str. 174-175

¹⁵³ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> §131

¹⁵⁴ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce [online]. [cit. 2021-01-04]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

¹⁵⁵ MANUÁL PRACOVNÍHO PRÁVA VE ŠKOLSTVÍ: zpracovala. Irena Wagnerová,[online]. [cit. 2020-10-27].

Dostupné z:

https://skolskeodbory.cz/sites/skolskeodbory.cz/files/downloads/1501921207/manual_pracovniho_prava.pdf, str. 20

prováděcí předpisy, které dále upravují postavení pedagogických pracovníků při výkonu např. přímé pedagogické činnosti.¹⁵⁶

V oblasti vnitřní školské správy jsou důležité zmiňované vnitřní předpisy, které ředitel může vydávat (např. organizační řád, v němž ředitel stanoví organizační strukturu¹⁵⁷), a které budou podrobněji rozebrány v následujících podkapitolách.¹⁵⁸

4.1.5 Školská rada a rada ŠPO

Ačkoliv to školský zákon nikde výslovně nestanovuje, je školská rada literaturou označována za samosprávný orgán školy, neboť skrze něj dochází k naplňování určitých samosprávných principů. Školský zákon tento orgán upravuje v §167 a §168. Zřizuje se povinně při základních, ale též středních a vyšších odborných školách. Školská rada je ustavena zřizovatelem školy, který také stanovuje počet jejích členů a vydává její volební řád. Pokud je součástí jedné právnické osoby více těchto škol, je možné zřídit jen jednu školskou radu. Jejím smyslem je umožnit zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům, studentům, pedagogickým pracovníkům školy a zřizovateli školy podílet se na správě školy. Naplňování samosprávného principu lze tedy spatřovat v oné participaci vnějších aktérů, kteří se mohou do správy školy zapojit svým hlasem ve volbách členů školské rady, či snahou o zvolení – tedy zapojení aktivní či pasivní. Třetina rady je jmenována zřizovatelem, třetina volena zákonnými zástupci nezletilých žáků a zletilými žáky a třetina pedagogickými pracovníky školy. Funkční období členů tohoto orgánu jsou tři roky a ředitel školy nemůže být jejím členem. Školská rada má při výkonu své činnosti přístup k informacím o škole (např. dokumentace školy), s výjimkou těch, které jsou chráněny zvláštními právními předpisy (např. zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů).¹⁵⁹ Smyslem školské rady je snaha o zajištění zvýšeného vlivu veřejnosti na školství vedoucí ke zvyšování úrovně vzdělávací soustavy. Rada zasedá nejméně dvakrát ročně.

¹⁵⁶ Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků [online]. [cit. 2020-11-02]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-75>

¹⁵⁷ tímto pojmem se rozumí systém prvků organizace a vztahů mezi nimi – tato struktura tvoří rámec pro zabezpečení práce, je nezbytná pro odstranění nejasností v systému vedení a určuje, kdo je komu odpovědný

¹⁵⁸ TROJANOVÁ, Irena a Arnošt VÍTEK. Ředitel a střední management školy: průvodce pro ředitele a střední management ZŠ a SŠ. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0591-3., str. 27-34

¹⁵⁹ Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů [online]. [cit. 2020-11-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-110>

Školská rada se vyjadřuje k návrhům ŠVP, schvaluje výroční zprávu o činnosti školy, schvaluje školní řád, schvaluje pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, podílí se na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy, projednává návrhy rozpočtu právnické osoby na další rok, vyjadřuje se k rozboru hospodaření za rok minulý a navrhuje případná opatření. Projednává také inspekční zprávy ČŠI a podává podněty a oznámení řediteli školy, zřizovateli a dalším věcně příslušným orgánům. Podává též návrh na vyhlášení konkursu na ředitele školy.

Speciální případ jsou rady ŠPO (**nejedná** se tedy o výše popsany institut „*školské rady*“). Tato rada je upravena §132 školského zákona. Tento orgán se zřizuje jen v případě soukromých zřizovatelů. Zákon pojímá radu jako orgán, který rozhoduje spolu s ředitelem ŠPO v těch nejdůležitějších otázkách chodu ŠPO. Měla by být jakýmsi garantem veřejného zájmu v činnosti ŠPO, např. v majetkových a finančních oblastech směřování školy. Tato rada má nejméně 3 a nejvýše 15 členů (přesný počet zřizovatel stanoví ve zřizovací listině), kteří jsou jmenováni či odvoláváni zřizovatelem. Funkční období členů je pět let. Systém obsazování pozic v této radě je čistě v dikci zřizovatele, odpadá tedy jakýkoliv samosprávný prvek z vnějšku, jako je tomu u rady školské. U ŠPO soukromých zřizovatelů se tak lze setkat s ředitelem a radou (jako orgány ŠPO) a zároveň radou školskou. Literatura dovozuje podobnost rady ŠPO s dozorčími a správními orgány právnických osob, zřizovaných podle občanského zákoníku či ZOK.¹⁶⁰

4.2 Organizace vnitřních záležitostí řízení školy a vnitřní předpisy

4.2.1 Management a řízení školy

Práce je primárně zaměřena na popis školského systému a základních škol, dále činností a agendy, se kterou se může potenciální pracovník veřejné správy setkat. Pro úplnost je však vhodné stručně představit management, jak jej chápe školská instituce. V souvislosti se školstvím se pojem management objevuje až po roce 1989 spolu s nově přijímanou legislativou, která školám a ředitelům umožnila větší samostatnost. S tou se však pojila rovněž větší zodpovědnost. Osoba ředitele nově musela disponovat (resp. by měla) kompetencemi v oblasti práva, ekonomiky, personalistiky, dovednosti řízení, plánování, organizování, kontroly a sebe evaluace školy¹⁶¹, čímž se pozice ředitele začala považovat za

¹⁶⁰ VALENTA, Jiří. Právní rámec řízení škol a školských zařízení: základy práva pro školský management. Karviná: Paris, 2010. ISBN 978-80-87173-16-9., str. 79-80

¹⁶¹ současná legislativa však tyto manažerské dovednosti doslovně nevyžaduje.

skutečný řídicí orgán (manažera) a nepřímo se tak do oblasti školství dostal i management. Hlavním důvodem, proč je potřeba existence dalšího řídicího článku školy a nestačí pouze pozice ředitele, je množství řízených oblastí. Delegováním některých činností na ostatní pracovníky tak dochází k vytvoření tzv. středního managementu školy. Jednou z delegovaných činností je např. řízení kvality výuky, jakožto jedné ze stěžejních funkcí školy. Střední management školy se tak touto činností může zabývat naplno a efektivně (nejvyšší článek managementu není zatěžován a může čas využít na činnosti jiné, stále však platí, že přebírá hlavní odpovědnost). Střední management školy je pak chápán jako mezistupeň mezi vedením školy a řadovými pedagogy. Střední management lze definovat např. takto: „*Jedná se o součást vnitřního řízení školy. Na 1. stupni ZŠ je to metodické sdružení, které vede učitel jmenovaný ředitelem školy. Na 2. stupni ZŠ a na středních školách jsou to předmětové komise pro příslušné vyučovací předměty, které řídí předseda jmenovaný ředitelem školy.*“. Do managementu se dále řadí zástupce ředitele, výchovný poradce, koordinátoři ŠVP, vedoucí přidružených školských zařízení (družiny, jídelny, správního úseku, úklidu aj.). Přístup ředitele školy k nižším článkům a jeho styl vedení lze v závislosti na jeho osobnostních rysech rozdělit na autoritativní (až autoritářský, který může přerůst ve styl vykořisťovatelský), konzultativní, participativní, demokratický, delegativní či liberální.¹⁶² Tato problematika vnitřní školské správy je pak spíše oblastí manažerismu a leadershipu.¹⁶³ Jedná se o další ukázkou toho, že školství jako vědní obor lze zkoumat např. i optikou teorií managementu.

4.2.2 Vnitřní předpisy

Pro správu a úpravu chodu vnitřních záležitostí je ředitel oprávněn, a v některých případech i povinen, vydat tzv. vnitřní předpis. Lze se též setkat se synonymy jako vnitřní směrnice, interní předpis, interní směrnice, interní akt řízení, vnitřní instrukce, vnitřní příkaz, společenská smlouva, stanovy, řády, pokyny aj. Vnitřní předpisy nejsou právními předpisy¹⁶⁴, nejedná se tudíž o pramen práva. Je to z důvodu, že u nich neplatí všeobecná závaznost a jejich účinek je směřován dovnitř organizace, v rámci které byly vydány a vůči jejímž

¹⁶² TROJANOVÁ, Irena a Arnošt VÍTEK. Ředitel a střední management školy: průvodce pro ředitele a střední management ZŠ a SŠ. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0591-3., str. 13-19 a 38-39

¹⁶³ další literatura např. KUCHAR, Filip, Pavel SCHNEIDER, Václav TROJAN, Jan URBAN a Pavel ZEMAN. Školská politika, finance a leadership v ředitelské praxi. Praha: Raabe, [2014]. Dobrá škola. ISBN 978-80-7496-168-7. a POL, Milan. Škola v proměnách. Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4499-9.

¹⁶⁴ Ústavní zákony, zákony, zákonná opatření Senátu, nařízení vlády, právní předpisy vydávané ministerstvy a jinými správními úřady (zejména vyhlášky ústředních správních úřadů), právní předpisy vydávané orgány ÚSC v přenesené působnosti (nařízení obcí a krajů) a dále OZV obcí a krajů, vydávané zastupitelstvem

zaměstnancům působí. Další rozdíl lze spatřovat v nenutnosti jejich veřejného vyhlášení. Postačuje pouze to, jsou-li vhodným způsobem sděleny adresátům, jichž by se měl předpis týkat. Ve vnitřních vztazích jimi lze upravit pracovněprávní záležitosti mezi podřízenými a vedoucími pracovníky – uplatňují se tedy v rámci tzv. subordinačních vztahů nadřízenosti a podřízenosti. Jejich vydáváním se uskutečňuje oprávnění zaměstnavatele řídit činnost podřízených a jejich plněním je zachována právní povinnost zaměstnanců řídit se pokyny nadřízených, resp. zaměstnavatele. Pro jejich vydávání rovněž není potřeba zvláštního zákonného zmocnění. Vedoucí zaměstnanci jsou vnitřními předpisy oprávněni ukládat podřízeným zaměstnancům úkoly, organizovat, řídit a kontrolovat jejich práci a dávat jim k tomu účelu závazné pokyny. Jakési generální zmocnění k jejich vydávání a další podrobnosti o podmínkách jejich vydávání upravuje zákoník práce v §305.¹⁶⁵

Pracovní řád, který upravuje hned §306, je zvláštním druhem vnitřního předpisu. Jeho vydání je dle §303 odst. 1 zákoníku práce pro některé zaměstnavatele dokonce povinností. V souvislosti se školstvím a povinností vydat pracovní řád existuje v zákoníku práce jediná zmínka, a to v §303 odst. 1 písm. g), kdy školy zřizované Ministerstvem vnitra a Policejní akademie České republiky mají tuto povinnost. Základní školy obecně tedy povinnost vydat pracovní řád nemají.

Stručně lze shrnout, že vnitřní předpisy musejí být vydány písemně, nesmí být v rozporu s právními předpisy, nesmí mít zpětnou účinnost, vydávají se zpravidla na dobu určitou, vydáním se předpis stává závazným i pro zaměstnavatele a jeho zaměstnance, účinný je dnem v něm uvedeným, nejdříve však dnem vyhlášení (vhodnou publikací), musí být zaměstnancům přístupný a musí být řádně seznámeni s jeho obsahem. Zmínit lze rovněž rozdělení na vnitřní předpisy podle povinnosti jejich vydávání:

- **právní předpis předpokládá jejich vydání** – např. zmiňovaný pracovní řád, nebo spisový řád podle §66 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě
- **vnitřní předpisy**, které je vhodné přijmout, je-li to dle zaměstnavatele účelné – generální zmocnění zákoníku práce (vnitřní předpis může být vydán, ale nemusí)
- některé vnitřní předpisy mohou mít **povahu pouhého oznámení** – např. oznámení o výběrovém řízení¹⁶⁶

¹⁶⁵ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce [online]. [cit. 2020-11-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>, §305

¹⁶⁶ Vnitřní předpisy ve zkratce [online]. [cit. 2020-11-10]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/vnitri-predpisy-ve-zkratce.aspx>

U vnitřních předpisů je zajímavá rozdílnost v jejich vydávání v závislosti na různých právních formách škol. Například školy zřízené jako p.o. a ŠPO si vnitřní předpisy tvoří samy a vydávají je prostřednictvím svého statutárního orgánu, kterým je ředitel školy. V případě OSS je vydává škole služebně nadřízený orgán, např. u zmiňovaných vysokých škol to je Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany. U soukromých zřizovatelů je může vytvářet a vydávat ředitel, je-li statutárním orgánem, v opačném případě daný statutární orgán, který je rozdílný podle právní formy, kterou soukromý zřizovatel pro školu zvolil. Ve školách a školských zařízeních se lze setkat s následujícími vnitřními předpisy:

- **organizační řád** – stanovuje základní provozní principy a rozdělení organizace, spolu se zřizovací listinou patří mezi jeden ze základních dokumentů školy¹⁶⁷
- **platový či mzdový předpis** – podkladem je nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, existence vnitřního platového předpisu vyžadována mandatorně není.¹⁶⁸ Příloha č. 4 tohoto nařízení obsahuje tzv. tabulkové platy pedagogických pracovníků. Mzdový předpis má obecný charakter vnitřního předpisu s úpravou dle §113 zákoníku práce
- **školní a vnitřní řád** – zřejmě nejvýznamnější vnitřní předpis pro tuto oblast. Školský zákon obligatorně stanovuje ve svém §30 odst. 1, že ředitel školy vydá školní řád a ředitel školského zařízení vnitřní řád. Školní a vnitřní řád upravují podrobnosti výkonu práv a povinností dětí, žáků a studentů, a jejich zákonných zástupců ve škole či školském zařízení, jeho provoz a vnitřní režim, a dále podmínky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství a násilí. Školní řád dále upravuje pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků. Vydání je tedy zákonem stanovenou povinností
- škola může dále vydat **spisový řád, směrnici** pro školu v přírodě, pro školní výlety a kurzy, **směrnice** pro postup při vyřizování stížností a petic, **směrnice** pro používání mobilních telefonů, **směrnice** pro vedení pokladny a pokladní službu, **směrnice** o ochraně osobních údajů a dat, zachování mlčenlivosti pracovníků, **směrnice**

¹⁶⁷ například organizační řád Základní školy, Liberec, Kaplického 384, příspěvkové organizace [online]. [cit. 2020-11-10]. Dostupné z: https://zs-kaplickeho.cz/wp-content/uploads/2018/02/Organiza%C4%8Dn%C3%AD-%C5%99%C3%A1d_1_9_2017.pdf

¹⁶⁸ Nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě [online]. [cit. 2020-11-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-341>, §6

o ochraně majetku, směrnice o provozu místnosti školní jídelny, směrnice upravující náklady za reprezentaci školy, směrnice o systému řízení rizik aj.¹⁶⁹

4.3 Financování základních škol a nový systém státních dotací

Financování škol a školských zařízení ze státního rozpočtu je školským zákonem upraveno v §160 až 163. Nutno poznamenat, že poskytování vzdělávání je chápáno jako společensky užitečná služba, nikoliv služba podnikatelská za účelem zisku. Většinové náklady spojené s poskytováním vzdělávání jsou tedy hrazené z **veřejných prostředků**. Do konce roku 2019 se využíval tzv. **normativní systém** financování, kdy MŠMT každoročně vyhláškou¹⁷⁰ provedlo rozpis finančních prostředků na přímé výdaje na vzdělávání ve všech druzích škol a školských zařízení – těmto rozpisům se říkalo celorepublikové normativy. Krajské úřady poté na základě těchto normativů stanovily normativy krajské. Finanční příspěvek byl stanoven na jednotku „pedagogického výkonu“ na dítě, žáka, studenta, stravovaného atd. Krajské normativy se členily na část mzdovou (závislou na přímé pedagogické činnosti – výuce) a ostatní neinvestiční výdaje (nákup pomůcek, učebnic, další vzdělávání pedagogů aj.). Objem peněz na přímé výdaje na vzdělávání byl pro konkrétní školu či školské zařízení odvozen striktně od **skutečného počtu** dětí, žáků či studentů.¹⁷¹

Nový systém aplikovaný od ledna 2020 je označován jako kombinace předchozího s tzv. **normativně nákladovým**. MŠMT opět vytváří celorepublikový rozpis prostředků, poskytnutých na přímé výdaje na vzdělávání. Rozdíl spočívá v tom, že rozpis je již propočítaný a stanovený pro každou jednotlivou školu a pedagogy školních družin. Krajské úřady poté pomocí svých normativů tento centrální rozpis doplní o rozpis prostředků na školské služby. Nový systém je tak založen na financování **reálného objemu výuky a reálné výši tarifních platů** pedagogů (předchozí systém byl nepružný, neboť když ve škole učili staří učitelé, kteří dostávali vyšší plat, příspěvek ze státního rozpočtu byl stále stejný – kvůli vazbě na počet dětí dané školy). MŠMT dále rozepisuje každé jednotlivé základní škole a školní družině normativně stanovené prostředky na ostatní nárokové a nenárokové složky platu, a to podle počtu pedagogů. Centrální rozpis rovněž obsahuje objem prostředků,

¹⁶⁹ MIKÁČ, Jan a Monika PUŠKINOVÁ. Vnitřní předpisy, směrnice a řády ve školství: návody, správná i chybná řešení, vzory. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-635-6., str. 17-19, 31, 43, 63, 89, 104, 120, 134, 145, 158, 168, 180, 192, 199, 205, 224

¹⁷⁰ Vyhláška č. 310/2018 Sb. o krajských normativních [online]. [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-310>

¹⁷¹ Česká-republika:Financování předškolního a školního vzdělávání [online]. [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/early-childhood-and-school-education-funding-21_cs

poskytnutých na platy nepedagogických pracovníků a ostatní neinvestiční výdaje. U školských zařízení (s výjimkou pedagogické práce ve školních družinách) zůstává původní normativní režim financování. Nový systém financování regionálního školství je považován za spravedlivější, neboť zajistil mezikrajově srovnatelné financování základních parametrů a zamezil vznikání nedůvodných rozdílů. Rovněž došlo ke snížení závislosti školy na naplněnosti jednotlivých tříd – rozhodujícím parametrem je skutečně realizovaný rozsah výuky (vyhláška¹⁷² přitom stanovuje maximální objem výuky, která může být ze státního rozpočtu dotována).¹⁷³ Podrobnosti lze nalézt v materiálu MŠMT k semináři pro úředníky krajských úřadů na toto téma.¹⁷⁴

Provozní výdaje škol veřejných zřizovatelů jsou hrazené ze zřizovatelova rozpočtu. Jedná se o výdaje, které připadnou na jinou než přímou pedagogickou činnost a tzv. *ostatní neinvestiční výdaje (ONIV)*, které jsou financovány z rozpočtu státního. V případě státních, církevních a soukromých škol je však na provozní výdaje částečně přispíváno z dotace ze státního rozpočtu. Zbylá část je hrazena z jiných zdrojů, jako jsou poplatky soukromé škole za poskytované vzdělávání, dary aj. **Investiční výdaje** jsou poté v případě veřejných i soukromých zřizovatelů financovány **vždy zřizovatelem**.

Financování soukromých škol a školských zařízení je dále upraveno samostatným zákonem o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením.¹⁷⁵ Ze státního rozpočtu jsou soukromým školám financovány přímé náklady na vzdělávání, částečně provozní výdaje škol a rozvojové programy. Z rozpočtu zřizovatele a z jiných zdrojů jsou pak financovány kapitálové a investiční výdaje a vyrovnán rozdíl mezi skutečnými výdaji a výší dotace, poskytnuté ze státního rozpočtu. Normativy neinvestičních výdajů pro soukromé školy, které zohledňují jak přímé náklady na vzdělávání, tak provozní výdaje, stanoví každoročně MŠMT vyhláškou obdobně jako v případě škol veřejných zřizovatelů. Prostředky vypočtené podle těchto normativů dostávají soukromé školy prostřednictvím krajských úřadů.

¹⁷² Nařízení vlády č. 123/2018 Sb., o stanovení maximálního počtu hodin výuky financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu a konzervatoř zřizovanou krajem, obcí nebo svazkem obcí [online]. [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-123>

¹⁷³ Česká republika: Financování předškolního a školního vzdělávání [online]. [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/early-childhood-and-school-education-funding-21_cs

¹⁷⁴ Změny financování regionálního školství - MŠMT: Seminář pro úředníky krajských úřadů [online]. 16.9.2019 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/file/51204_1_1/

¹⁷⁵ Zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením [online]. [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-306>

Církevní školy a školská zařízení jsou financovány podle stejných normativů jako školy soukromé. Podrobněji financování církevních škol upravuje školský zákon v § 160 odst. 1 písm. b) a §162.¹⁷⁶ Školský zákon v §160 odst. 2 též uvádí výčet oblastí, na které právnická osoba, vykonávající činnost školy, může finanční dotaci využít.

Podrobnosti o financování škol zřizovaných jako p. o. stanovuje 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v §28 a následujících.¹⁷⁷ Podrobnosti a pravidla o hospodaření a účetnictví ŠPO, spolu s právní úpravou jejích fondů a doplňkové činnosti jsou zase upraveny §133-140 školského zákona.¹⁷⁸

Problematika financování je v této práci zmíněna jen okrajově. Díky rozdílnému přístupu k financování v závislosti na jednotlivém druhu zřizovatele je totiž nesmírně složité financování jednotně popsat a toto téma by tak vydalo na samostatnou práci. Školský zákon zná celou řadu dalších zde nezmíněných institutů (např. to, že krajské úřady a úřady ORP ověřují správnost údajů předkládaných školami a školskými zařízeními zřizovanými krajem, resp. obcí nebo svazkem obcí podle §161c odst. 9 školského zákona). Těchto institutů by mohlo být zmíněno ještě mnoho, avšak dle autorova názoru by to pro celkový ráz práce nebylo účelné a vhodné. Při vědomí, že tematika financování nebyla zcela vyčerpána je tedy opět snaha poukázat na složitost celého systému, ve kterém vystupuje řada aktérů s velmi rozvětvenou, bohatou a hlavně vzájemně provázanou agendou.

¹⁷⁶ Česká-republika: Organizace soukromého sektoru vzdělávání [online]. [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-private-education-21_cs

¹⁷⁷ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>, §27 a § 28 - 37

¹⁷⁸ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> §133-140

5. Kontrola základních škol

5.1 Úloha kontroly ve veřejné správě a její teoretické dělení

Předposlední kapitola je věnována tématu kontrol. Hlavní část budou tvořit kontroly konané ČŠI a popis jimi kontrolovaných oblastí. Kontrola má ve veřejné správě významné místo, a proto je vhodné si její pojetí v teoretické rovině rozebrat podrobněji. Veřejná správa plní funkci realizovatele veřejného zájmu a ochrany veřejnosti před jeho porušováním. Za tímto účelem je veřejná správa nadána tzv. zjišťovací funkcí, kdy kontroluje plnění povinností, které byly adresátům uloženy za účelem dosažení veřejného celospolečenského zájmu. Zjistí-li nesplnění povinností, je v souladu se zásadou enumerativnosti veřejnoprávních pretenzí oprávněna uplatnit takové nástroje a podnikat kroky, které umožňuje zákon, aby povinnost splněna byla (toto bývá označováno jako tzv. aktivní role veřejné správy). Tento proces bývá právní úpravou označován jako kontrola, dozor, inspekce, dohled aj. Literatura přibližuje pojem kontrola jako proces, kterým probíhá: „... *pozorování, zjišťování a hodnocení určitého skutečného stavu a jeho porovnávání se stavem žádoucím podle určených předem stanovených hodnotových kritérií.*“¹⁷⁹ Pojem dozor je poté oproti kontrole **rozšířen** o existenci oprávnění kompetentního orgánu ukládat dozorovanému subjektu takové postupy, které směřují k nápravě u něj zjištěných nedostatků.

Kontrolní a dozorčí činnost lze rozlišit podle toho, jsou-li vykonávány vůči vnějším, nepodřízeným osobám, nebo zda tyto mechanismy směřují dovnitř veřejné správy, tedy do stavu subordinační mezi nadřízenými a podřízenými. Podle toho je možné kontrolu a dozor kategorizovat následovně:

- **správní dozor** – je vykonáván dozorčími orgány vůči nepodřízeným subjektům, kteří jsou adresáty veřejné správy. Dozorčí orgány jsou vykonavateli veřejné správy, jejichž působnost je stanovena zákonem. Má fázi zjišťovací, hodnotící a nápravnou. Postup orgánů vykonávající správní dozor je upraven zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (dále jen „kontrolní řád“). Předpis stanovuje práva a povinnosti kontrolovaných osob i kontrolních orgánů. Výsledkem takto provedené kontroly je protokol o kontrole¹⁸⁰

¹⁷⁹ KOPECKÝ, Martin. Správní právo: obecná část. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-727-9., str. 203

¹⁸⁰ Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád) [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-255>

- **instanční dozor** – existuje mezi orgány veřejné správy pomocí uplatňování jejich procesních prostředků, zejména v případě správních rozhodnutí (odvolací orgány aj.)
- **služební dozor** – kontrola služebně podřízených osob, kteří plní některou z veřejných služeb a podléhají disciplinární (kárné) odpovědnosti
- **dozor nad veřejnoprávními korporacemi** – např. dozor Ministerstva vnitra nad nařízením ÚSC, či nad OZV krajů (kraje zase dozorují OZV obcí, podrobnosti upravuje obecní a krajské zřízení v §123 a násl., resp. v §81 a násl.)
- **finanční kontrola** – kontrola hospodaření s veřejnými prostředky.¹⁸¹ V případě této kontroly se postupuje podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě¹⁸²

Kontroly lze dělit i podle jejich časování ve vztahu k probíhající operaci na kontroly:

- **preventivní** – tzv. *ex ante*, je zaměřena na zjišťování možných rizik a analýzu nedostatků před samotným zahájením nějakého procesu
- **průběžná** – nejčastěji je spojena s nějakou již probíhající operací či procesem, cílem je sladit požadovaný výsledek s reálně činěnými kroky
- **následná** – tzv. *ex post*, vyhodnocuje činěné kroky, hodnotí dosažený výsledek se zamýšleným, poskytuje zpětnou vazbu, hodnotí činnost jako celek i s odstupem času

Podle frekvence a četnosti realizace lze kontroly dělit na nahodilou a pravidelnou. Specifickým typem kontroly je pak v případě škol tzv. **sebekontrola a autoevaluace**.¹⁸³ Literatura jako jednu ze sebeevaluačních technik a metod uvádí benchmarking, kontrola 360°, řízení podle cílů (tzv. MBO), tvorbu rozpočtu či pravidelné provádění auditu.¹⁸⁴ Podrobnosti viz odkazovaná literatura.¹⁸⁵

¹⁸¹ KOPECKÝ, Martin. Správní právo: obecná část. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-727-9., str. 204

¹⁸² Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě [online]. [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-320>

¹⁸³ Autoevaluace školy: NÚV - Národní ústav pro vzdělávání [online]. [cit. 2020-11-13]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/ae/autoevaluace-skoly>

¹⁸⁴ BACHMANN, Pavel a Arnošt VÍTEK. Vybrané kapitoly z managementu nejen pro speciální pedagogy. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-425-0., str. 105 – 106 a 112

¹⁸⁵ *tématika evaluace je natolik podrobná, že by na ni mohla být napsána samostatná práce – snoubí se v ní manažerské dovednosti a kompetence spolu se znalostmi v oblasti práva a především vedení školských organizací. Její výstupy využijí jak vedoucí pracovníci školy, tak statutární orgán, resp. zřizovatel. Problematika však nemá přílišný dopad pro samotné úředníky odborů školství na úřadech vyšších a nižších ÚSC, kteří administrují agendu, která se školami sice souvisí, ale výsledek evaluace jejich činnosti nemůže nikterak ovlivnit. Může být maximálně jedním z ukazatelů pro poskytování finančních prostředků dané škole, jde tedy spíše o to, že daný školský odbor má o dané škole přehled a může si udělat „obrázek“ o chodu dané školy, resp. jejím hospodaření.*

5.2 ČŠI jako kontrolní orgán, subjekty zájmu a kontrolované oblasti

Mezi subjekty zájmu ČŠI, u kterých je prováděna tzv. inspekční činnost, patří školy a školská zařízení, která jsou zapsána do školského rejstříku, pracoviště osob, kde se uskutečňuje praktické vyučování či odborná praxe (dle §65 odst. 2 a 96 odst. 2 školského zákona) a místa, kde probíhá individuální vzdělávání žáka dle §41 odst. 3 školského zákona. V rámci inspekční činnosti lze definovat **5 kontrolovaných oblastí** dle §174 odst. 2 školského zákona, jejichž cílem je:

1. získání a analýza informací o vzdělávání dětí, žáků a studentů, o činnosti škol a školských zařízení, sledování a hodnocení efektivnosti vzdělávací soustavy
2. zjištění a hodnocení podmínek, průběhů a výsledků vzdělávání podle příslušného ŠVP či akreditovaného vzdělávacího programu, kontrola průběhu a podmínek poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
3. zjištění a zhodnocení naplnění ŠVP a jeho souladu s právními předpisy a RVP
4. kontrola dodržování právních předpisů, vztahujících se k poskytování vzdělávání a školských služeb
5. výkon veřejnosprávní kontroly využívání finančních prostředků, poskytnutých škole ze státního rozpočtu dle §160 až 163 školského zákona¹⁸⁶

ČŠI v rámci své inspekční činnosti kontroluje rovněž plnění povinné školní docházky ve školách dle §38 odst. 1 písm. c) školského zákona, tedy školách zahraničních, které uskutečňují na území ČR vzdělávání podle zahraničního vzdělávacího programu, zřízené na území republiky cizím státem. Dále kontroluje splnění podmínek §38a a §38b, týkající se možnosti plnit povinnou školní docházku v zahraniční škole.¹⁸⁷

Pro účely přiznání dotací dle zvláštního právního předpisu je ČŠI povinna provést inspekční činnost v rozsahu kontrolních kategorií, uvedených v bodech č. 2 až 4, a to v případě, že o to požádá právnická osoba, která vykonává činnost školy či školského zařízení, a která o tuto dotaci žádá. Při hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a poskytování školských služeb vychází ČŠI ze zásad a cílů, které jsou vedle školského zákona stanoveny též v kritériích hodnocení, které ČŠI předkládá MŠMT ke schválení.

¹⁸⁶ Veřejnosprávní kontrola viz Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě [online]. [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-320>, §7-23a

¹⁸⁷ konkrétní instituty s mezinárodním prvkem, které podléhají kontrole, viz §174 odst. 4 školského zákona

Dokument je zveřejňován online.¹⁸⁸ Základním kritériem je zejména účinnost podpory rozvoje osobnosti dítěte, žáka a studenta a dosahování cílů vzdělávání ze strany školy a školských zařízení. Výsledkem inspekční činnosti je v závislosti na kontrolované oblasti:

- **inspekční zpráva** pro kategorii č. 2 a 3, jejíž náležitostí poté upravuje §174 odst. 11
- **protokol o kontrole** pro kategorii č. 4 a 5 a pro situaci, uvedenou v §174 odst. 3 (individuální vzdělávání žáka). V tomto případě postupuje ČŠI dle kontrolního řádu a subsidiárně se užije správního řádu (především úprava obsažená v jeho části čtvrté)¹⁸⁹
- **tematická zpráva** pro kategorii č. 1., která shrnuje poznatky z průběžné inspekční činnosti a analýzy určitého tematického okruhu. Po zpracování se bez zbytečného odkladu zveřejňuje
- **výroční zpráva ČŠI**, která shrnuje celkové poznatky o stavu vzdělávání a vzdělávací soustavy ČR. Výroční zpráva vychází z celkové inspekční činnosti za předcházející školní rok, zveřejňuje se v prosinci a je publikována online¹⁹⁰

Zjistí-li ČŠI v činnosti školy či školského zařízení vážné nedostatky, je oprávněna podat návrh na odvolání jejího ředitele v případě, že je tato instituce zřízena státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí (soukromý zřizovatel je o zjištěných nedostatcích rovněž informován a je mu navrhnout doporučený postup) V odůvodněných případech může ČŠI rovněž provádět inspekční činnost formou elektronického zjišťování údajů.

Po provedení inspekční činnosti jsou osoby, u nichž byla kontrola vykonána, povinny přijmout opatření k odstranění zjištěných nedostatků, a to bez zbytečného odkladu. Mezní termín pro splnění povinnosti je stanoven ČŠI ve výsledné zprávě (v závislosti na kontrolované oblasti). Zřizovatel poté přijímá opatření ve svých školách a školských zařízeních. Je-li škola, školské zařízení či zřizovatel nečinný, nebo byly-li zjištěny závažné nedostatky, může ústřední školní inspektor předložit orgánu, který vede školský rejstřík (MŠMT) návrh na výmaz školy, školského zařízení nebo oboru vzdělání z tohoto rejstříku. ČŠI je rovněž oprávněna podávat veřejným zřizovatelům škol a školských zařízení návrhy na vyhlášení konkursu na pozici ředitele dle §166 odst. 3 školského zákona.¹⁹¹

¹⁸⁸ KRITÉRIA HODNOCENÍ [online]. [cit. 2020-10-26]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/DOKUMENTY/Kriteria-hodnoceni>

¹⁸⁹ KOPECKÝ, Martin. Správní právo: obecná část. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-727-9., str. 209

¹⁹⁰ <https://www.csicr.cz/cz/DOKUMENTY/Vyrocní-zpravy> [online]. [cit. 2020-10-18]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/DOKUMENTY/Vyrocní-zpravy>

¹⁹¹ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> §173-176

5.3 Vybrané druhy kontrol na základních školách

Na základě výše vytvořeného teoretického rámce lze blíže přiblížit některé druhy kontrol, které se na základních (i jiných) školách běžně realizují. Tyto kontroly jsou prováděny jako správní dozor za využití zvláštního právního předpisu (kontrolní a správní řád se zde využijí jako *lex generalis*, nápravná opatření a další pravomoci dozorčího orgánu však upravuje příslušný zvláštní předpis jako *lex specialis*). Mezi blíže popsane kategorie kontrol, kterým se podkapitola věnuje, patří dodržování předpisů z oblasti požární ochrany, ochrany veřejného zdraví, dodržování předpisů o BOZP a finanční kontrola.

5.3.1 Kontrola požární ochrany

Cílem požární ochrany je zajistit účinnou ochranu života, zdraví lidí a majetku před požáry. Tato kontrolní oblast se bez výjimky vztahuje jak na soukromé, tak veřejné zřizovatele. Za dodržování předpisů je odpovědný zřizovatel školy (ať již činnost školy provozuje ve svém, či pronajatém objektu). Je-li škola provozním celkem, který se nachází v objektu, který má i jiné využití, zodpovídá za provoz a plnění povinností požární ochrany ve společných prostorech vlastník objektu. Speciálním předpisem, který tuto problematiku blíže upravuje, je zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.¹⁹² Rozsah povinností podle tohoto zákona, které jsou podrobovány kontrole, a které platí pro všechny zřizovatele škol, je následující:

- obstarávat a zabezpečovat potřebné množství požární techniky a ochranných prostředků
- vytvářet podmínky pro hašení požárů a pro záchranné práce
- dodržovat technické podmínky a návody, které se vztahují k požární bezpečnosti
- označovat pracoviště a ostatní místa příslušnými bezpečnostními značkami, odpovídající příslušné normě (ČSN ISO 3864)
- pravidelně kontrolovat (pomocí odborně způsobilé osoby) dodržování předpisů o požární ochraně a neprodleně odstraňovat zjištěné závady
- umožnit orgánu státního požárního dozoru¹⁹³ provádět kontroly plnění povinností na úseku požární ochrany

¹⁹² Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>, §2 odst. 2

¹⁹³ zakotven v §31 zákona o požární ochraně, orgány jsou Ministerstvo vnitra a Hasičský záchranný sbor kraje

- bezodkladně oznamovat územně příslušnému operačnímu středisku hasičského záchranného sboru kraje každý požár, který vznikl v prostorech školy či školského zařízení

§5 a §6 zákona o požární ochraně stanovuje další povinnosti pro právnické a podnikající fyzické osoby, které provozují činnost se zvýšeným požárním nebezpečím (sem patří i provozovatelé škol a školských zařízení). Před zahájením činnosti takového zařízení musí předložit orgánu státního dozoru k posouzení přehled požárního nebezpečí ke schválení.¹⁹⁴ §17 zmiňovaného zákona jmenuje též základní povinnosti fyzických osob, jejichž počínání je v případě jakéhokoliv incidentu v rovině požární bezpečnosti rovněž podrobené kontrole. Školy jsou dle §15 požárního zákona povinny vést dokumentaci požární ochrany – co vše do této dokumentace spadá, stanovuje prováděcí právní předpis.¹⁹⁵ Dojde-li k pochybení, může se provozovatel dopustit některého ze zákonem jmenovaných přestupků. Požární zákon rovněž stanovuje výši pokut udělovaných za tyto zjištěné nedostatky.¹⁹⁶

Dodržování termínů kontrol (např. provozuschopnosti požárně bezpečnostních zařízení nejméně jednou za rok, lhůty preventivních požárních prohlídek dle míry požárního nebezpečí – 3, 6 a 12 měsíců) a dokazování provozuschopnosti instalovaných zařízení (pomocí dokladu o funkční zkoušce, o kontrole odbornou osobou, dokladu o údržbě a opravách, vedením provozní knihy se záznamy) vede školy k řešení, kdy mají (zejména u větších objektů) přímo vytvořenou pracovní pozici, která se touto tematikou zabývá. Tento pracovník má na starosti obecně dodržování jak požárních předpisů, tak těch, které spadají do oblasti hygieny a BOZP. Rovněž má na starosti provádění školení zaměstnanců školy. Dalším řešením, se kterým se v praxi lze setkat, je outsourcing této služby.¹⁹⁷ Zaměstnat pracovníka, který se bude této tématice věnovat naplno, je tak logické řešení.

¹⁹⁴ Dodržování předpisů z oblasti hygieny a požární ochrany: [praktické rady pro ředitele škol; kolektiv autorů, vedoucí projektu: Vladimíra Neklapilová. Praha: Raabe, 2012. Legislativa a management pro ZŠ. ISBN 978-80-87553-45-9., str. 5-13

¹⁹⁵ Vyhláška č. 246/2001 Sb. o požární prevenci [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-246>, §27

¹⁹⁶ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>, §76 a §78

¹⁹⁷ Dodržování předpisů z oblasti hygieny a požární ochrany: [praktické rady pro ředitele škol; kolektiv autorů, vedoucí projektu: Vladimíra Neklapilová. Praha: Raabe, 2012. Legislativa a management pro ZŠ. ISBN 978-80-87553-45-9., str. 31-41

5.3.2 Kontrola předpisů z oblasti ochrany veřejného zdraví

Druhou velkou kategorií tvoří dodržování předpisů z oblasti ochrany veřejného zdraví. Zvláštním právním předpisem, podle kterého kontrolní orgán (v tomto případě hygienik, coby zaměstnanec krajské hygienické stanice) postupuje, je zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví¹⁹⁸ a další prováděcí předpisy.¹⁹⁹ V souvislosti se školstvím je role hygieniků vedle pravidelných kontrol významná i v případě stanoviska nutného k zápisu vzdělávací instituce do rejstříku škol a školských zařízení. V rámci kontrolní činnosti hygienik plánuje, organizuje, řídí a provádí výkon státního zdravotního dozoru²⁰⁰ v zákonem stanovených oblastech. Podobně jako zákon o požární ochraně, i tento předpis v §92a a následujících vyjmenovává možné přestupky.

V §7 tohoto zákona se dále přímo stanovují hygienické požadavky na prostory a provoz škol a školských zařízení. Kontrola těchto povinností se může řídit buď celostátním či krajským plánem kontrolních činností, které si jednotlivé krajské hygienické stanice zpracovávají samostatně. Kontroly jsou v takovém případě předem plánované. Mohou však být prováděny i na základě vnějšího podnětu, či zopakovány za účelem ověření plnění uložených povinností, směřující k odstranění předchozí kontrolou zjištěných nedostatků.²⁰¹

5.3.3 Kontrola dodržování předpisů BOZP

Třetí kategorií tvoří kontrola dodržování povinností, které vyplývají z předpisů BOZP. Tato oblast se týká zaměstnanců škol a školských a výchovných zařízení. Vedle části páte zákoníku práce je tato široká právní oblast upravena již zmiňovaným zákonem 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, dále zákonem č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek BOZP²⁰², nařízením vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při

¹⁹⁸ Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-258>, §7 a §84

¹⁹⁹ Vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-410>

²⁰⁰ Státní zdravotní dozor viz §84 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

²⁰¹ Dodržování předpisů z oblasti hygieny a požární ochrany: [praktické rady pro ředitele škol; kolektiv autorů, vedoucí projektu: Vladimíra Neklapilová. Praha: Raabe, 2012. Legislativa a management pro ZŠ. ISBN 978-80-87553-45-9., str. 3-11

²⁰² Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci [online]. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-309>

práci²⁰³ a další legislativou.²⁰⁴ Kontrolu v této oblasti provádí rovněž hygienik, jakožto kontrolní orgán dle zákona o ochraně veřejného zdraví.²⁰⁵ Povinnost škol a školských zařízení dodržovat bezpečnost a ochranu zdraví je explicitně stanovena v §29 školského zákona, podle kterého mají školy a školská zařízení při poskytování vzdělávání a školských služeb a přímo souvisejících činnostech povinnost přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí, žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů.²⁰⁶

Důraz je tedy kladen na **prevenci rizik** – žáci, pedagogičtí pracovníci a veškerý další personál je na základě individuálně připraveného školení (pro konkrétní školu) seznámen a informován o možných rizicích, se kterými se může během výkonu své pracovní činnosti, resp. vyučování, setkat. Školení dále obsahuje seznámení s vhodným a doporučujícím postupem, jak v krizových a nežádoucích situacích reagovat. Školy jsou v této souvislosti povinny vést evidenci úrazů svých žáků, k nimž došlo při vzdělávání, poskytování školské služby či přímo souvisejících činnostech. O úrazech se vyhotovuje záznam, který se zasílá příslušným orgánům, uvedeným v §4 prováděcího předpisu k této problematice.²⁰⁷ Ředitel školy je dále povinen vést dokumentaci k zajištění BOZP, neboť se jedná o další z kontrolovaných institutů. O povinnosti vést dokumentaci se zmiňuje i §28 odst. 1 školského zákona. To, jakou dokumentaci o BOZP by však školy měly vést povinně, **neuvádí jeden předpis**. Naopak se jedná o výrazné „rozdrobení“ těchto povinností do více právních předpisů, což pro ředitele a vedoucí pracovníky může situaci značně znepráhledňovat. Pomůckou jsou online zdroje, které se dokumentaci BOZP a přidruženým tématům této oblasti (dokumentace požární ochrany, hygieny aj.) přímo věnují.²⁰⁸ Znovu se tak v praxi na školách lze setkat s vytvořenou pracovní pozicí, která má tuto agendu jako hlavní náplň své práce. Zřizovatel (obec, kraj) zároveň škole v této souvislosti poskytují metodickou pomoc.

²⁰³ Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci [online]. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-361>

²⁰⁴ Vyhláška č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů [online]. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-432>

²⁰⁵ Dodržování předpisů z oblasti hygieny a požární ochrany: [praktické rady pro ředitele škol; kolektiv autorů, vedoucí projektu: Vladimíra Neklapilová. Praha: Raabe, 2012. Legislativa a management pro ZŠ. ISBN 978-80-87553-45-9., str. 6 – 8

²⁰⁶ Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>, §29

²⁰⁷ Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů [online]. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-64>, §4

²⁰⁸ Povinnosti ředitele školy při zajištění BOZP žáků a zaměstnanců [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.bozpforum.cz/2019/08/14/povinnosti-reditele-skoly-pri-zajisteni-bozp-zaku-a-zamestnancu/>

5.3.4 Finanční kontrola

Poslední kategorii tvoří finanční kontrola. Základní školy a školská zařízení zřízené jako právnické osoby se sídlem v ČR a podnikající fyzické osoby zapsané v obchodním rejstříku mají dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví povinnost vést účetnictví, jehož výsledkem je účetní závěrka. Ta se zpracovává jednou za účetní období, kterým je kalendářní rok. Účetnictví je vedeno pomocí účetních dokladů, jejichž náležitosti stanovuje §11 zákona o účetnictví.²⁰⁹ Základní funkcí účetnictví je poskytovat věrný a poctivý obraz o finanční situaci účetní jednotky, jejím výsledku hospodaření, stavu jejího majetku a zdrojů za určité časové období. Zvláštního zřetele je nutno brát v případech, kdy se hospodaří s veřejnými prostředky. Na vedení účetnictví a celkové hospodaření školy s těmito prostředky úzce navazuje zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, který dále rozvíjí prováděcí vyhláška č. 416/2004 Sb.²¹⁰. Dle §7 tohoto zákona je ústředním orgánem pro finanční (veřejnosprávní) kontrolu Ministerstvo financí, které ji vykonává spolu s finančními úřady.

Zvláštní situace je pak v případě škol veřejných zřizovatelů, zřízených jako p. o. či ŠPO. Podle §15 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů má zřizovatel (obec, kraj či svazek obcí) povinnost provádět kontrolu hospodaření u svých právnických osob. Tuto pravomoc vykonává ÚSC v souladu s §9 zákona o finanční kontrole ve veřejné správě.²¹¹ Takto zřízené školy také mají dle §3 odst. 1 písm. c) zákona o finanční kontrole ve veřejné správě povinnost udržovat vnitřní kontrolní systém a jejich zřizovatelé mají povinnost vytvořit systém finanční kontroly. Lze shrnout, že školy veřejných zřizovatelů mají povinnost informovat zřizovatele o svém hospodaření a zřizovatelé mají povinnost stanovit pro jejich kontrolu podmínky.²¹² Co se týče kontroly využívání finančních prostředků, poskytovaných školám soukromých i veřejných zřizovatelů ze státního rozpočtu podle § 160 až 163 školského zákona, provádí tuto již zmiňovaná ČŠI dle §174 odst. 2 písm. e) školského zákona.

²⁰⁹ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví [online]. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563>, §1 odst. 2, §11, § 18

²¹⁰ Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole [online]. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-416>

²¹¹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů [online]. [cit. 2020-09-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>, §15

²¹² Správní právo, číslo 4/2017 Ročník L, Martin Madej: text vytvořen v rámci soutěže: Studentská vědecká a odborná činnost, sekce správního práva a správní věda, fakultní kolo [online]. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/plna-zneni-2017-madej-pdf.aspx>, str. 10

6. Agenda školského odboru kraje a statutárního města

Závěrečná kapitola je věnována snaze o nastínění a získání přehledu o reálně provozované agendě, vykonávané pracovišti veřejné správy, která se týká základních škol a výše teoreticky popsaných institutů. Protože je práce zpracovávána v období pandemické krize, způsobené koronavirem SARS-CoV-2,²¹³ byl přístup na úřady a komunikace s nimi značně ztížena. Osobní setkání byla prakticky nemožná a školy samotné na tom byly ještě hůře, neboť jejich provoz byl během tohoto období střídavě povolen a částečně, či plně omezen. Z tohoto důvodu byly informace získávány především za pomoci emailové korespondence. Vedle snahy získat rozpis vykonávané agendy se autor rovněž snažil získat některé formuláře či vzorová rozhodnutí, se kterými pracovníci veřejné správy v praxi operují.

„Jako autor bych znovu chtěl poděkovat všem osloveným, kterým jsem v této těžké době svými dotazy přidal práci navíc, a kteří mi i přesto byli ochotni odpovědět a poskytnout žádané informace.“ Díky vytíženosti úřadů a personální krizi na odborech některé odpovědi na zasláné dotazy přicházely i o víkendech.

Celkem byly dotázány čtyři subjekty, dva z úrovně nižších ÚSC, konkrétně magistráty statutárních měst a dva zástupci vyšších ÚSC, tzn. krajské úřady. Konkrétně se jedná o:

- Magistrát města Plzně, odbor školství, mládeže a tělovýchovy²¹⁴
- Magistrát města Karlovy Vary, odbor kultury, školství a tělovýchovy²¹⁵
- Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor školství, mládeže a sportu²¹⁶
- Krajský úřad Karlovarského kraje, odbor školství, mládeže a tělovýchovy²¹⁷

²¹³ Onemocnění COVID-19, nový koronavirus SARS-CoV-2 [online]. [cit. 2020-12-17]. Dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/bezpecnost-potravin/onemocneni-covid-19-novy-koronavirus-sars-cov-2-je>

²¹⁴ Odbor školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2020-12-17]. Dostupné z: <https://www.plzen.eu/urad/magistrat-mesta-plzne/urad-sluzeb-obyvatelstvu/odbor-skolstvi-mladeze-a-telovychovy/odbor-skolstvi-mladeze-a-telovychovy.aspx>

²¹⁵ Odbor kultury, školství a tělovýchovy [online]. [cit. 2020-12-17]. Dostupné z: <https://mmkv.cz/cs/odbor-kultury-skolstvi-telovychovy>

²¹⁶ Odbor školství, mládeže a sportu [online]. [cit. 2020-12-17]. Dostupné z: https://www.plzensky-kraj.cz/telefonni-seznam?ID_Department=005002001012

²¹⁷ Odbor školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2020-12-17]. Dostupné z: <https://www.kr-karlovarsky.cz/krajsky-urad/odbory/Stranky/skolstvi/Odb-skolstvi.aspx>

6.1 Magistrát města Plzně, odbor školství, mládeže a tělovýchovy

Magistrát města Plzně v odpovědi poskytl dokument s výčtem prováděné agendy s přehledným rozdělením činností konaných v rámci přenesené a samostatné působnosti. Vzhledem k rozsahu dokumentu a jeho pěknému výchozímu zpracování je tento přiložen formou Přílohy č. 6 v nezměněném stavu. K dotazu, jakou agendu vykonávají v souvislosti se základními školami soukromých zřizovatelů (včetně škol církevních), bylo uvedeno následující: *„K soukromým a církevním školám nemáme ze zákona žádné kompetence. Prakticky jim poskytujeme například metodickou pomoc po celou dobu mimořádných opatření ve školství. Zpracujeme-li nějaké stanovisko ke školské problematice, zasiláme ho všem na území obce, kdo řeší problematiku dětí a žáků věku MŠ a ZŠ a zveřejňujeme tato stanoviska na našem školním portálu. Pokud školy jiných zřizovatelů chtěly přístup na tento portál, tak ho mají. Prostřednictvím Místního akčního plánu jsou našimi partnery všechny školy bez ohledu na zřizovatele, které se do tohoto projektu přihlásily.“*²¹⁸

Dále byl poskytnut dokument, který se týká vyhodnocování grantových programů, resp. schválené dotace a granty, poskytnuté z rozpočtu odboru v roce 2020. Tento dokument je přiložen a tvoří Přílohu č. 7. Je-li zřizovatelem školy jiný subjekt než město Plzeň a má-li taková škola sídlo v budovách města, mají tito zřizovatelé vždy zvýhodněné podmínky ve formě výpůjčky nebo sníženého nájmu pro neziskový sektor. V této souvislosti Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Plzně předkládá potřebné smlouvy do orgánů města k projednání.

6.2 Magistrát města Karlovy Vary, odbor kultury, školství a tělovýchovy

Na Magistrátu města Karlovy Vary byl osloven pan Ing. Bc. František Škaryd, vedoucí odboru kultury, školství a tělovýchovy, kterému patří obrovský dík vzhledem k rozsahu a věcnosti jeho odpovědi a vstřícnosti pomoci autorovi s touto prací (odpovědi přicházely převážně o víkendu během času odpočinku). Agendu tohoto odboru lze rozdělit následovně:

²¹⁸ emailová korespondence ze dne 14. 12. 2020 s paní Dagmar Škrlantovou, vedoucí odboru školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Plzně

1) Řešení přestupků na úseku školství a výchovy mládeže podle §182a školského zákona

Odbor řeší tři typy přestupků, ke kterým došlo v územním obvodu ORP Karlovy Vary. Jedná se o nepřihlášení dítěte k povinnému předškolnímu vzdělávání v MŠ, nepřihlášení dítěte k zápisu k povinné školní docházce, zanedbávání péče o povinnou školní docházku žáka nebo o povinné předškolní vzdělávání dítěte, tzv. neomluvené hodiny.

Postup při řešení přestupků je následující: škola oznámí přestupek na školský odbor, odbor požádá o součinnost odbor sociálněprávní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) spočívající v podání zprávy k nezletilému a rodině. OSPOD posoudí oznámení a buď napíše zprávu rovnou (pokud mu je rodina známa) nebo provede šetření v rodině a zprávu napíše až následně. Odbor školství po doručení stanoviska z OSPOD posoudí celou spisovou dokumentaci k danému případu a shledá-li, že je kompletní a obsahuje veškeré potřebné informace, rozhodne o přestupku (děje se tak zpravidla v příkazním řízení) nebo, pokud je potřeba něco doplnit, pozve si zákonné zástupce a následně o přestupku rozhodne. Veškeré formuláře a podrobná metodika k této tématice jsou dostupné online na školském portálu Karlovarského kraje.²¹⁹

2) Kontrola úplnosti a správnosti vyplnění „výkonových“ výkazů v regionálním školství

Právní podklad této agendy představuje §161c odst. 11 a §28 odst. 5 školského zákona. Odbor ověřuje úplnost a správnost údajů, statistických informací, dat z dokumentace škol a ze školních matrik, které předkládají školy a školská zařízení zřizovaná obcí nebo svazkem obcí a působící v územním obvodu ORP Karlovy Vary MŠMT.

3) Projednání a úprava rozpisu rozpočtu přímých výdajů na vzdělávání, kterou provedl krajský úřad na počátku kalendářního roku

Pan Škaryd v odpovědi nepřímo velmi pěkně popsal způsob financování základních škol. Toto téma bylo již zmíněno v kapitole 4.3 Financování základních škol a nový systém státních dotací, ale vzhledem k odbornému zpracování je odpověď rovněž přiložena bez jakýchkoliv úprav.

²¹⁹ Doporučení pro školy k řešení absence nezletilých žáků [online]. [cit. 2020-12-29]. Dostupné z: http://www.kvkskoly.cz/manazer/metodika/Stranky/doporuzeni_absence_zaku.aspx

„Krajský úřad zpracovává rozpis rozpočtu přímých výdajů na vzdělávání pro příslušný kalendářní rok (finanční prostředky na platy a tzv. ONIV – ostatní neinvestiční výdaje). Tento rozpis zasílá všem školám a školským zařízením a také na příslušné odbory ORP v kraji. Odbor ve spolupráci s jednotlivými školami a školskými zařízeními posoudí, zda je rozpis rozpočtu dostačující, tedy zda jsou u jednotlivých organizací pokryty výdaje na platy zaměstnanců na celý kalendářní rok.“

„V případě, že navržený rozpočet není dostačující, žádá se o úpravu rozpočtu. Konkrétní škola předkládá nejprve doklady k posouzení na odbor, jedná se o doplňující údaje o struktuře právnické osoby, výkonech stávajícího školního roku a výhledu změn, údaje o předpokládaném průměrném přepočteném počtu zaměstnanců financovaných z přímých výdajů, tzv. mzdové inventury s přehledem o profesním zařazení zaměstnanců, předpokládaný požadovaný objem prostředků na platy a další podklady k jednání dokládající důležitá specifika provozu právnické osoby.“

„Následuje tzv. dohodovací řízení na krajském úřadě, v rámci kterého odbor jako příslušný útvar ORP obhajuje oprávněné požadavky škol a školských zařízení a snaží se dohodnout s krajským úřadem na úpravě rozpisu rozpočtu přímých výdajů na vzdělávání pro příslušný kalendářní rok. Výsledek dohodovacího řízení je popsán v protokolu o projednání a úpravě rozpočtu pro příslušný kalendářní rok, kdy výsledkem může být navýšení finančních prostředků pro příslušnou školu nebo školské zařízení, výsledkem může být také doporučení k přijetí úsporných opatření za účelem odstranění disproporcí a tedy neposkytnutí dalších finančních prostředků pro příslušnou školu nebo školské zařízení.“²²⁰

Podrobný popis celého procesu je k dispozici na školském portálu Karlovarského kraje.²²¹

4) Návrh rozpisu finančních prostředků z rezervy krajského úřadu určené ke krytí přímých výdajů na vzdělávání vzniklých v průběhu kalendářního roku

Tato agenda rovněž souvisí s financováním. Oproti přímým finančním výdajům se však v tomto případě jedná rozpis finanční rezervy – právní podklad lze nalézt v §161c odst. 7 školského zákona. Odbor posuzuje žádosti škol a školských zařízení zřizovaných obcí nebo svazkem obcí a působících v územním obvodu ORP Karlovy Vary o poskytnutí dalších

²²⁰ emailová korespondence ze dne 12. 12. 2020 s panem Františkem Škarydem, vedoucím odboru kultury, školství a tělovýchovy Magistrátu města Karlovy Vary

²²¹ Financování [online]. [cit. 2020-12-29]. Dostupné z: <http://www.kvkskoly.cz/manazer/financovani/Stranky/default.aspx>

finančních prostředků na platy jejich zaměstnanců. Za tímto účelem je na krajském úřadu v souladu s příslušnými předpisy MŠMT vytvořena rezerva. Rezerva slouží k financování mimořádných, nepředpokládaných a nezbytných výdajů, které nejsou obsaženy v rozpisu rozpočtu, který provedl krajský úřad na počátku příslušného kalendářního roku. Odbor doručenou žádost posoudí, následně vydá doporučující či nedoporučující stanovisko a toto společně s doručenou žádostí zasílá ke konečnému rozhodnutí na krajský úřad.

5) Zřizovatelské kompetence ke školám a školským zařízením podle §178 a §179 školského zákona

Obec zodpovídá a je povinna zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání a podmínky pro plnění povinné školní docházky, za tímto účelem zřizuje mateřské školy a základní školy. Obec může dále zřizovat i další školy a školská zařízení (např. základní umělecké školy, školská zařízení pro zájmové vzdělávání jako dům dětí a mládeže, střediska volného času aj.).

„V souvislosti s výkonem zřizovatelských kompetencí odbor připravuje materiály pro jednání příslušných kolektivních orgánů města (v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, jsou zásadní rozhodnutí v kompetenci zastupitelstva města – jedná se příkladně o zřízení / sloučení / zrušení organizace, schvalování zřizovacích listin, schvalování dodatků zřizovacích listin, schvalování rozpočtu a střednědobého výhledu rozpočtu organizace; běžná rozhodnutí jsou potom v kompetenci rady města).“²²²

Základní dokumenty (zřizovací listiny, dodatky zřizovacích listin) ke zřízeným p. o. města lze dohledat v obchodním rejstříku.²²³ Rozpočty a střednědobé výhledy jsou zveřejňovány na webu magistrátu města Karlovy Vary.²²⁴ Příklady činností odboru a na to obvykle navazujících materiálů pro jednání kolektivních orgánů města lze nalézt v Příloze č. 8.

6) Komise školství, vzdělávání a demografie

Rada města jako svůj poradní a iniciativní orgán v samostatné působnosti zřizuje komisi školství, vzdělávání a demografie. Je na rozhodnutí rady města, zda komisi zřídí a jaký předmět činnosti jí svěří. Odbor potom zajišťuje administrativní úkony spojené s činností této komise.

²²² emailová korespondence ze dne 12. 12. 2020 s panem Františkem Škarydem, vedoucím odboru kultury, školství a tělovýchovy Magistrátu města Karlovy Vary

²²³ Např. základní identifikační údaje Základní školy jazyků Karlovy Vary, p.o. [online]. [cit. 2020-12-29]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=99517>

²²⁴ Rozpočty MO, Střednědobé výhledy rozpočtů MO, Základní informace pro PO [online]. [cit. 2020-12-29]. Dostupné z: <https://mmkv.cz/cs/rozpocety-mo-strednedobe-vyhledy-rozpocetu-mo-zakladni-informace-pro-po>

7) Dotace na podporu vzdělávání a volnočasových aktivit dětí a mládeže

Odbor administruje dotační titul na podporu vzdělávání a volnočasových aktivit dětí a mládeže. Doručené žádosti posuzuje nejprve Komise školství, vzdělávání a demografie. Komise také navrhuje finanční podporu jednotlivých projektů. Dotace ve výši do 50 tisíc Kč schvaluje rada města a ve výši nad 50 tisíc Kč potom zastupitelstvo města Karlovy Vary.

Z pohledu výkonu přenesené a samostatné působnosti se pan Škaryd vyjádřil následovně: „*Pokud hovoříme o výkonu přenesené působnosti, kterou vykonáváme jako úřad ORP, tak v našem územním obvodu ORP Karlovy Vary se nachází celkem 50 škol a školských zařízení. Pokud se dostaneme k samostatné působnosti, tak Statutární město Karlovy Vary zřizuje 2 velké příspěvkové organizace (mateřské školy), 10 základních škol, 1 Dům dětí a mládeže, 1 Základní uměleckou školu. Celkově tedy odbor kultury, školství a tělovýchovy v samostatné působnosti metodicky vede 14 školských příspěvkových organizací.*“²²⁵ Konkrétní výčet toho, jaký úkon je prováděn v rámci samostatné a přenesené působnosti však poskytnut nebyl.

Je patrné, že agenda školských odborů na obecní úrovni je díky zákonem stanovené spolupráci s krajskou úrovní (krajskými úřady) nevyhnutelně spjata, a proto by jejich agenda tam, kdy nějak spolupracují s krajskými úřady, nepřímou mohla být zařazena do následujících dvou podkapitol. Přesto však byl dotaz na agendu položen i odborům na krajské úrovni.

6.3 Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor školství, mládeže a sportu

Z emailové korespondence bylo zjištěno, že mezi náplň práce a agendu tohoto pracoviště patří zejména:

- příprava a zpracování výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Plzeňském kraji za příslušný školní rok pro oblast základních škol
- příprava a zpracování Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje pro oblast základních škol
- příprava podkladů pro nominaci zástupce krajského úřadu do konkurzní komise na obsazení místa ředitele školy zřizované obcí a po nominaci ředitelem krajského úřadu účast na konkurzních řízeních
- konkurzní řízení – metodická pomoc obcím

²²⁵ emailová korespondence ze dne 12. 12. 2020 s panem Františkem Škarydem, vedoucím odboru kultury, školství a tělovýchovy Magistrátu města Karlovy Vary

- zpracování vyjádření krajského úřadu při udělení souhlasu se zřízením speciálních a přípravných tříd
- součinnost při kontrole efektivnosti užití prostředků státního rozpočtu jednotlivými školami
- poskytování konzultační/poradenské činnosti školám ve svěřené oblasti a orgánům kraje
- rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí ředitele podle školského zákona a správního řádu
- spolupráce na rozhodnutích, přípravě i průběhu sestavování rozpočtu přímých výdajů jednotlivým školám ve svěřené oblasti
- koordinace výkonu územní školské správy na úseku základních škol zřizovaných obcemi na území Plzeňského kraje (*ukázka spolupráce s obecní úrovní*)
- příprava podkladů a spolupráce při přípravě dohodovacích řízení v oblasti rozpisu rozpočtu přímých výdajů ve svěřeném úseku
- kontaktní osoba KÚPK jakožto organizace podporující cizince v Plzeňském kraji
- plnění úkolů vyplývajících z dalších zákonů a prováděcích předpisů

Tento výčet určitě není absolutní. Kontaktován byl pouze jeden zaměstnanec odboru, který se zabývá převážně agendou základních škol – mimo to se ale věnují celé řadě dalších témat, které se školstvím na krajské úrovni souvisí. Na odpověď bylo kvůli omezenému chodu úřadu čekáno dlouho – nyní odbor ve střídavém režimu řeší „*tzv. určené školy pro děti zdravotníků.*“. Příloha č. 10 pak obsahuje dvojici dokumentů, které byly zaslány pro ilustraci praktického výstupu činnosti odboru.

6.4 Krajský úřad Karlovarského kraje, odbor školství, mládeže a tělovýchovy

Pracovnice odboru školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřad Karlovarského kraje poskytla následující odpověď: „*Protože náš úřad zřizuje od 1. 1. 2021 pouze tři základní školy: ZŠ a MŠ při zdravotnických zařízeních Karlovy Vary, př. org., ZŠ a SŠ Karlovy Vary, př. org., ZŠ Ostrov, př. org., jsou naše možnosti vůči základním školám velice omezené.*“. Pro další informace byl poskytnut odkaz na obecné stránky školského portálu Karlovarského kraje.²²⁶

²²⁶ Školský portál Karlovarského kraje [online]. [cit. 2020-12-29]. Dostupné z: <http://www.kvkskoly.cz/Stranky/default.aspx>

Podářilo se vřak zřikat alespoň heslovitý vřčet dané agendy odboru, který je následující:

- poskytování odborné a metodické pomoci orgánům kraje a obcí, p. o., vykonávajícím činnost škol v rámci svěřeného úseku (*opět ukázka spolupráce s obecní úrovní*)
- vyřizování odvolání proti rozhodnutí ředitele školy
- poskytování informací o školách a školských zařizeních na území kraje
- účast v konkurzních komisích na pracovní místa ředitelů p. o.
- navrhování opatření ke zjiřtění ČřI, kontrola jejich plnění (pouze u škol zřizovaných Krajským úřadem Karlovarského kraje)
- zpracování podkladů pro udělení souhlasu se zřizováním přípravné třídy základní školy a přípravného stupně základní školy speciální
- zpracování podkladů pro vyjádření k organizování kurzů pro získání základního vzdělání
- zpracování podkladů pro rozhodnutí o školském obvodu spádové školy, pokud tento obvod nestanoví obec a je ohroženo plnění povinné školní docházky
- zpracování podkladů pro rozhodnutí o žádosti o komisionální přezkoušení žáka základní školy, je-li vyučujícím v daném předmětu ředitel školy
- zpracování podkladů pro rozhodnutí o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení na jiné základní škole
- zpracování podkladů pro rozhodnutí o žádosti zákonného zástupce žáka, kterému bylo povoleno individuální vzdělávání, o jeho přezkoušení v případě, kdy byl zkoušejícím daného předmětu ředitel školy
- zpracování podkladů pro zabezpečení úkolů zřizovatele při udělení výjimky z počtu dětí a žáků mateřských škol a základních škol zřizovaných krajem
- vyjádření se k žádostem zřizovatelů o zápis, výmaz a zápis změn v údajích škol a školských zařizení do rejstříku škol a školských zařizení
- zajiřtění úkolů v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty pro Mř, Zř, Sř
- zajiřtění ve spolupráci se zřizovatelem pro děti osob se státní příslušností jiného členského státu EU přípravu k jejich začlenění do základního vzdělávání
- podílení se na provádění kontroly výkonu přenesené působnosti obcí v oblasti přestupků na úseku školství
- podílení se na návrzích na stanovení příplatků za vedení, zvlářtních příplatků a nenárokových složek platů ředitelů p. o. vykonávajících činnost škol a školských zařizení zřizovaných krajem

- podílení se na zpracování odborných stanovisek k návrhům obecně závazných a prováděcích norem
- podílení se na šetření stížností ve svěřeném úseku činnosti
- podílení se na přípravě a organizaci porad ředitelů p. o. vykonávajících činnost škol a školských zařízení zřizovaných obcí
- podílení se na zpracování části výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji za svěřený úsek
- podílení se na zpracování části dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji za svěřený úsek

Jak bylo dále uvedeno v odpovědi „*Bohužel k těmto činnostem formuláře nejsou. Jedná-li se o žádost, vypíše ji škola, zřizovatel, nebo zákonný zástupce žáka a na základě posouzení se vystaví stanovisko.*“. Podařilo se dále získat pro ukázkou formuláře, se kterými se v praxi na odboru pracuje. Tyto jsou přiloženy na konci práce a tvoří Přílohu č. 9. Součástí je i začerněné a anonymizované rozhodnutí v odvolacím řízení, které tento odbor řešil.

Závěr

Práce se věnovala tématice základních škol, jejich právnímu postavení, správě a prováděným kontrolám v podmínkách vzdělávacího systému ČR. Věnovala se také širšímu pohledu na vzdělávání, když popisovala pojem vzdělání, vzdělávací systém a politika a s ní související strategické, koncepční a kurikulární dokumenty. Nabídl čtenáři též základní vhled do aktuální vzdělanostní struktury obyvatelstva ČR. Přiblížila kritické pohledy na inflaci vzdělání a za využití aktuálních dat prezentovala a došla k závěru, že v českých podmínkách k tomuto fenoménu **nedochází**. V ČR je výše dosaženého vzdělání stále velmi podstatným demografickým ukazatelem, majícím vliv na celou řadu kulturně-sociálních oblastí společenského života. Veškerá prezentovaná data jsou vhodným způsobem odkazována, vysvětlena v poznámkách pod čarou či přímo vložena do příloh této práce.

Od obecného popisu pojmu vzdělávání a školství se poté práce dostává k samotným základním školám. Vedle popisu základních právních institutů se věnuje specifikům a odlišnostem mezi jednotlivými zřizovateli a právními formám, které mohou být ke zřízení školy využity. Poukazuje na skutečnost, že **definičním znakem instituce, nesoucí název „škola“, není ani tak rozhodující užitá právní forma, jako spíše předmět činnosti této právnické osoby**. V dalších kapitolách se věnuje souvisejícím institutům, jako je správa školy, management školy, vývoj školské legislativy, kontroly a financování regionálního školství. Tam, kde by práce zacházela do přílišných podrobností, je uveden odkaz na příslušný právní podklad či obdobný literární rozšiřující zdroj.

Téměř u každé kapitoly je k nalezení zmínka o přesahu školské problematiky do jiných právních oblastí. Autor se při psaní práce nemohl ubránit myšlenkám na teoretickou koncepci **byrokracie** od německého sociologa *Maxe Webera*, podle nějž představovala ideální typ racionálního panství. Vedle mnohých jiných definičních znaků byrokracie se tento přístup vyznačuje též neosobní organizační strukturou, kdy činnost není vázána na konkrétního jedince, ale na formalizované pozice a funkce. Úředníci tak jsou ovládáni organizací, **každý je nahraditelný** a vlastně díky **dělbě práce představují jakési kolečko ve složitém soustrojí byrokratického stroje**. Dle názoru autora by však tento přístup, tedy označení byrokracie, ani v teoretické rovině **neměl být vnímán jakkoliv pejorativně**, ačkoliv k tomu v aktuální společnosti často dochází.

Tématika školství a vzdělávání je natolik složitá, že porozumět jí jako celku a se všemi přesahy do jiných vědních disciplín (právních, pedagogických, sociologických, manažerských, architektonických aj.) je dle názoru autora **téměř nemožné**. Východisko vysoké individualizace pracovní činnosti a dělby práce je tak v tomto segmentu **zcela logicky na místě**. Rozsah této tematiky při zpracování práce autora samotného **překvapil**. Zřejmá je též soustavná dynamika a neustávající rozvoj celého odvětví kdy člověk musí změny sledovat pravidelně a dlouhodobě – **viz zrušení NPV a postavení RVP do postavení zastřešujících kurikulárních dokumentů**. Tato problematika obsahuje takové množství institutů, že je **zcela v pořádku aktuální nastavení systému, kdy se jeden subjekt věnuje výuce, jiný správě, další kontrole, tvorbě koncepce, managementu, politice a v neposlední řadě administraci**. Právě na administraci a činnost školských odborů byla zaměřená poslední část práce se snahou o získání dat a informací o reálně provozované školské agendě těchto pracovišť veřejné správy. Tyto mohou sloužit pro další zpracování, např. v oblasti benchmarkingu či srovnávacích analýz mezi jednotlivými pracovišti veřejné správy v různých obcích či krajích. Mohou rovněž sloužit jako ukázka potenciálním budoucím pracovníkům veřejné správy o tom, čím se školská správa zaobírá. **Materiály tedy představují jakýsi základní podklad a vzhled do toho, čím se školské odbory reálně zabývají a snaží se přiblížit veřejnosti často velmi abstraktní představu o jimi provozované činnosti**. Získaná data z reálného prostředí mohou taktéž posloužit jak podklad pro budoucí kvalifikační práce, které se budou věnovat tematice správního práva z oblasti školství. Po odeznění pandemie bude rovněž zajímavé hodnotit činnost školských odborů před a po pandemií, resp. zjistit, jak se krize promítla do jejich činnosti. Tato problematika by však měla přesah i do jiné než školské agendy (zejména managementu úřadu), čímž by již tak velmi rozsáhlé téma ještě rozšířila.

Cizojazyčné resumé

The work dealt with the topic of primary schools, their legal status, administration and performed inspections in specific conditions of the educational system of the Czech Republic. It also took a broader view of education, describing the concept of education, the education system and politics, and related strategic, conceptual, and curricular documents. It also offered the reader a basic insight into the current educational structure of the Czech population. It presented critical views on education inflation and, using current data, presented and concluded that this phenomenon does not occur in Czech conditions, and that in the Czech Republic the level of education is still a very significant demographic indicator, affecting many cultural and social areas of persons life. All presented data are referenced in a suitable way, explained in footnotes or directly inserted into the appendices of this work.

From the general description of education and schooling, the work then gets to the primary schools themselves. In addition to the description of basic legal institutes, it deals with the specifics and differences between the individual founders and the legal forms that can be used to establish a school. It points out the fact that the **defining feature of the institution bearing the name of the *school* is not so much the decisive legal form used, but rather the subject of activity of this legal entity.** The next chapters deal with related institutes, such as school administration, school management, the development of school legislation, controls and the financing of regional education. Where the work would go into too much detail, reference is made to the relevant legal basis or similar source.

Almost every chapter has a mention of the overlap of school issues in other areas of law. While writing the work, the author could not resist the idea of a theoretical conception of bureaucracy by the German sociologist Max Weber, according to whom it represented an ideal type of rational dominion. In addition to many other defining features of bureaucracy, this approach is also characterized by an impersonal organizational structure, where the activity is not tied to a specific individual, but to formalized positions and functions. Officials are thus controlled by the organization, each is replaceable, and in fact, due to the division of labor, they represent a kind of wheel in the complex set of the bureaucratic machine. In the author's opinion, however, this approach should not be perceived in any pejorative way, even in a theoretical level, although this often occurs in current society.

The topic of education is so complex that in the author's opinion it is almost impossible to understand it as a whole and with all overlaps with other scientific disciplines (legal, pedagogical, sociological, etc.). The starting point for a high individualization of work activity and division of labor is thus logically appropriate in this segment. The scope of this topic surprised the author himself in processing of the work. The systematic dynamics and constant development of the whole industry is also obvious, when one has to monitor changes regularly and for a long time - **see the abolition of the NPV and the position of the FEP into the position of overarching curricular documents.** This issue contains **such a number of institutes that the current setting of the system is completely in order, where one subject is dedicated to teaching, another to administration, control, concept creation, management, policy and, last but not least, administration.** The last part of the work was focused on the administration and activities of school departments with an effort to obtain data and information on the actually run school agenda of these public administration workplaces. These can be used for further elaboration, e.g. in the field of benchmarking or comparative analyzes between individual workplaces of public administration in different municipalities or regions. They can also serve as a demonstration to potential future public officials about what the school administration is doing. **Thus, the materials represent a kind of basic basis and insight into what school departments really deal with and try to bring to the public often a very abstract idea of their activities.** The data obtained from the real administration environment can also serve as a basis for future qualification work, which will address the topic of administrative law in the field of education. After the pandemic subsides, it will also be interesting to evaluate the activities of school departments before and after the pandemic, resp. find out how the crisis has affected their activities. However, this issue would extend the topic to other than the school agenda (especially the management of the office), which would expand the already very extensive topic.

Zdroje

Knižní

BACHMANN, Pavel a Arnošt VÍTEK. Vybrané kapitoly z managementu nejen pro speciální pedagogy. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-425-0

BARTOŠOVÁ, Jana, Jan ŠIMEK a Magdaléna ŠUSTOVÁ. Od školdozorce k inspektorovi: historie školní inspekce. Praha: Česká školní inspekce ve spolupráci s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J.A. Komenského, 2019. ISBN 978-80-86935-46-1

BRDEK, Miroslav a Helena VYCHOVÁ. Evropská vzdělávací politika: programy, principy a cíle. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-863-9596-0

HAJEROVÁ MÜLLEROVÁ, Lenka, Jan SLAVÍK, Václav TROJAN, Jan URBAN a Pavel ZEMAN. Modelování kurikula. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická, 2020. Dobrá škola. ISBN 978-80-261-0903-7

HAMPLOVÁ, Dana a Tomáš KATRŇÁK, ed. Na vzdělání záleží: Jak vzdělaností rozdíly ovlivňují osudy lidí v české společnosti. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2018. ISBN 978-80-7325-457-5

HÁNA, David a Yvona KOSTELECKÁ. Domácí vzdělávání v kontextu evropských vzdělávacích systémů: (vybrané úseky). [Praha]: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2019. ISBN 978-80-7290-994-0

HORIZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-263-9

KELLER, Jan a Lubor HRUŠKA TVRDÝ. Vzdělanostní společnost?: chrám, výťah a pojišťovna. Praha: Sociologické nakladatelství, 2008. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-86429-78-6

KOPECKÝ, Martin. Správní právo: obecná část. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-727-9

KUCHAŘ, Filip, Pavel SCHNEIDER, Václav TROJAN, Jan URBAN a Pavel ZEMAN. Školská politika, finance a leadership v ředitelské praxi. Praha: Raabe, [2014]. Dobrá škola. ISBN 978-80-7496-168-7

LIESSMANN, Konrad Paul. Teorie nevzdělanosti: omyly společnosti vědění. Praha: Academia, 2008. XXI. století. ISBN 978-80-200-1677-5

MIKÁČ, Jan a Monika PUŠKINOVÁ. Vnitřní předpisy, směrnice a řády ve školství: návody, správná i chybná řešení, vzory. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-635-6

NEKVAPILOVÁ, Vladimíra, Dodržování předpisů z oblasti hygieny a požární ochrany: [praktické rady pro ředitele škol; kolektiv autorů, vedoucí projektu: Praha: Raabe, 2012. Legislativa a management pro ZŠ. ISBN 978-80-87553-45-9

POL, Milan. Škola v proměnách. Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4499-9

PRÁŠILOVÁ, Michaela, KALOUS, Jaroslav, ed. Řízení základní školy v letech 1990-2007: 2. díl. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-2036-3.,

PRÁŠILOVÁ, Michaela, KALOUS, Jaroslav, ed. Vybrané kapitoly ze školského managementu pro pedagogické pracovníky: 2. díl. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1415-5

PRŮCHA, Jan. Alternativní školy a inovace ve vzdělávání. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-7178-999-4

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. Pedagogický slovník. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-717-8579-2

PRŮCHA, Jan a Yvona KOSTELECKÁ. Srovnávací pedagogika: mezinárodní komparace vzdělávacích systémů. 3., aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015. Pedagogika (ISV). ISBN 978-80-262-0870-9

SLÁDEČEK, Vladimír a Olga POUPEROVÁ. Správní právo: zvláštní část (vybrané kapitoly). 2. vyd. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-87576-48-9

TROJANOVÁ, Irena a Arnošt VÍTEK. Ředitel a střední management školy: průvodce pro ředitele a střední management ZŠ a SŠ. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0591-3

VALENTA, Jiří. Právní rámec řízení škol a školských zařízení: základy práva pro školský management. Karviná: Paris, 2010. ISBN 978-80-87173-16-9

VESELÝ, Arnošt a Jaroslav KALOUS, ed. Teorie a nástroje vzdělávací politiky. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1260-7

VESELÝ, Arnošt, KALOUS, Jaroslav, ed. Vzdělávací politika České republiky v globálním kontextu. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1231-5

Internetové

<https://www.academia.edu>

<https://www.csicr.cz>

<https://www.czso.cz>

<https://data.worldbank.org>

<https://ec.europa.eu>

<https://frankbold.org>

<https://gpseducation.oecd.org>

<https://isreview.org>

<https://www.kr-karlovarsky.cz>

<http://www.kvkskoly.cz>

<https://mmkv.cz>

<https://www.msmt.cz>

<https://www.mvcr.cz>

<http://m.zspribyslav.eu>

<http://www.nuv.cz>

<http://www.oecd.org>

<https://www.oecd-ilibrary.org>

<https://or.justice.cz>

<https://www.os3.nl>

<https://www.pedagogicka-komora.cz>

<https://www.plzen.eu>

<https://www.plzensky-kraj.cz>

<https://www.profispolecnosti.cz>

<https://rejstriky.msmt.cz/rejskol>

<https://rejstriky.msmt.cz/rejspo>

<https://www.rizeniskoly.cz>

<https://www.seznamzpravy.cz>

<https://skolskeodbory.cz>

<http://www.szu.cz>

<http://www.urbanisztika.bme.hu>

<http://www.vzdelavani2020.cz>

<https://www.zakonyprolidi.cz>

<https://zs-kaplickeho.cz>

<http://www.zs-mzizkov.cz>

<http://www.zsploskovice.cz>

Právní předpisy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu)

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě

Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností (zákon o církvích a náboženských společnostech)

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád)

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

Zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020

Zákon č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu

Nářízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků

Nářízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci

Nářízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě

Nářízení vlády č. 123/2018 Sb., o stanovení maximálního počtu hodin výuky financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu a konzervatoř zřizovanou krajem, obcí nebo svazkem obcí

Vyhláška č. 246/2001 Sb. o požární prevenci

Vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Vyhláška č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli

Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole

Vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy

Vyhláška č. 16/2005 Sb. o organizaci školního roku

Vyhláška č. 17/2005 Sb., o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

Vyhláška č. 54/2005 Sb., o náležitostech konkursního řízení a konkursních komisích

Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů

Vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých

Vyhláška č. 367/2015 Sb., vyhláška o finančním vypořádání

Vyhláška č. 310/2018 Sb. o krajských normatívech

Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky

Akademické práce

ADAMCOVÁ, Lucie. Porovnání veřejných a soukromých vysokých škol v ČR v roce 2017 pohledem ekonomie štěstí, Dostupné z: <https://vskp.vse.cz/71947>. Diplomová práce

HORÁKOVÁ, Veronika. Funkce vzdělání v moderní společnosti, Dostupné z: <https://theses.cz/id/xvmjbc/>. Diplomová práce

HOUŠKOVÁ, Zuzana. Vymezování spádových obvodů základních škol v Česku, Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/130253787>. Bakalářská práce

Ostatní

Modely veřejné správy [online]. Mendelova univerzita v Brně [cit. 2020-10-18]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=13032

OCHRANA, František, Jan PŮČEK a David ŠPAČEK. Veřejná správa: Inovace studia ekonomických disciplín v souladu s požadavky znalostní ekonomiky [online]. 2015. Brno: Masarykova univerzita Ekonomicko-správní fakulta. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPACEK.pdf

SMĚRNICE MŠMT, Č. J. MSMT-24005/2016, o závazných zásadách pro rozpis a návrhy rozpisů finančních prostředků státního rozpočtu krajskými úřady a obecními úřady obcí s rozšířenou působností

Emailová korespondence ze dne 14. 12. 2020 s paní Dagmar Škrlantovou, vedoucí odboru školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Plzně

Emailová korespondence ze dne 12. 12. 2020 s panem Františkem Škarydem, vedoucím odboru kultury, školství a tělovýchovy Magistrátu města Karlovy Vary

Emailová korespondence ze dne 3. 1. 2021 s pracovníkem odboru školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Karlovarského kraje

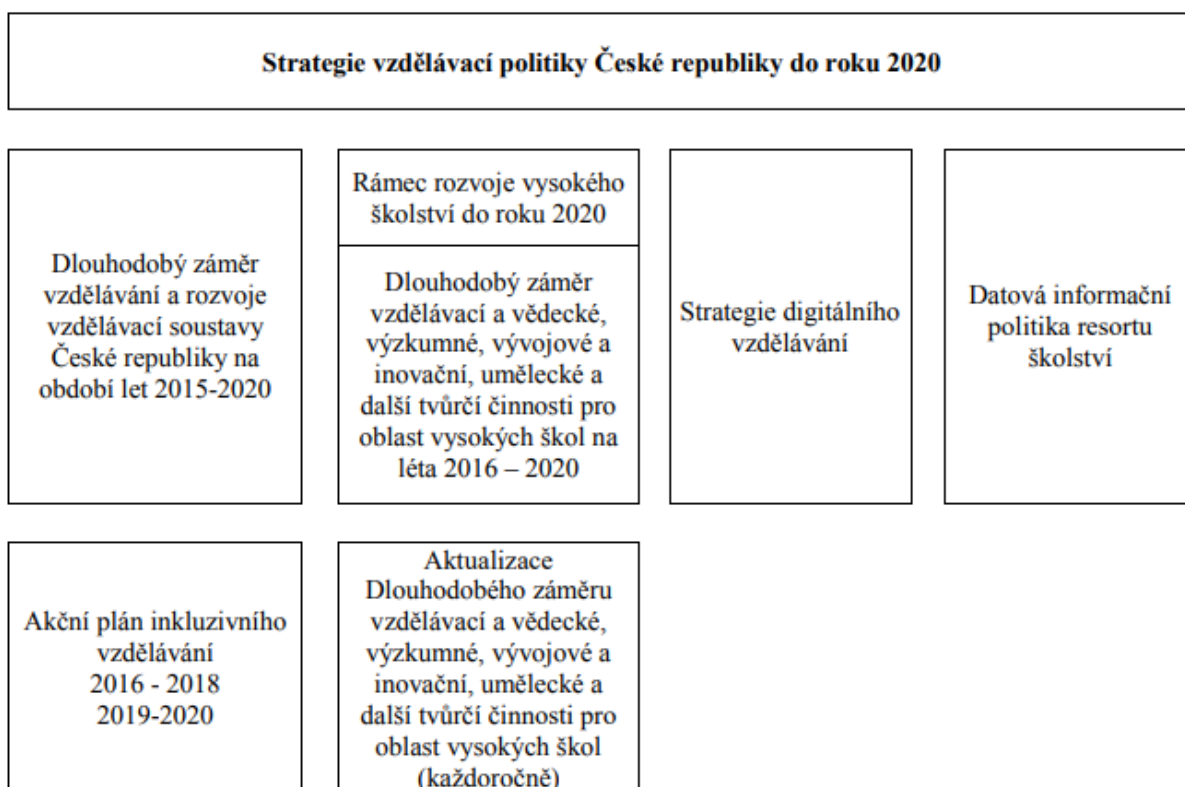
Emailová korespondence ze dne 6. 1. 2021 s pracovníkem odboru školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje

Přílohy a obrázky

Přílohy

Příloha č. 1: Hierarchie strategických dokumentů ČR pro oblast vzdělávání

(stav platný od roku 2016)

zdroj: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/strategie-2020_web.pdf, str. 50

Příloha č. 2: Soustava kurikulárních dokumentů před 1. 9. 2021

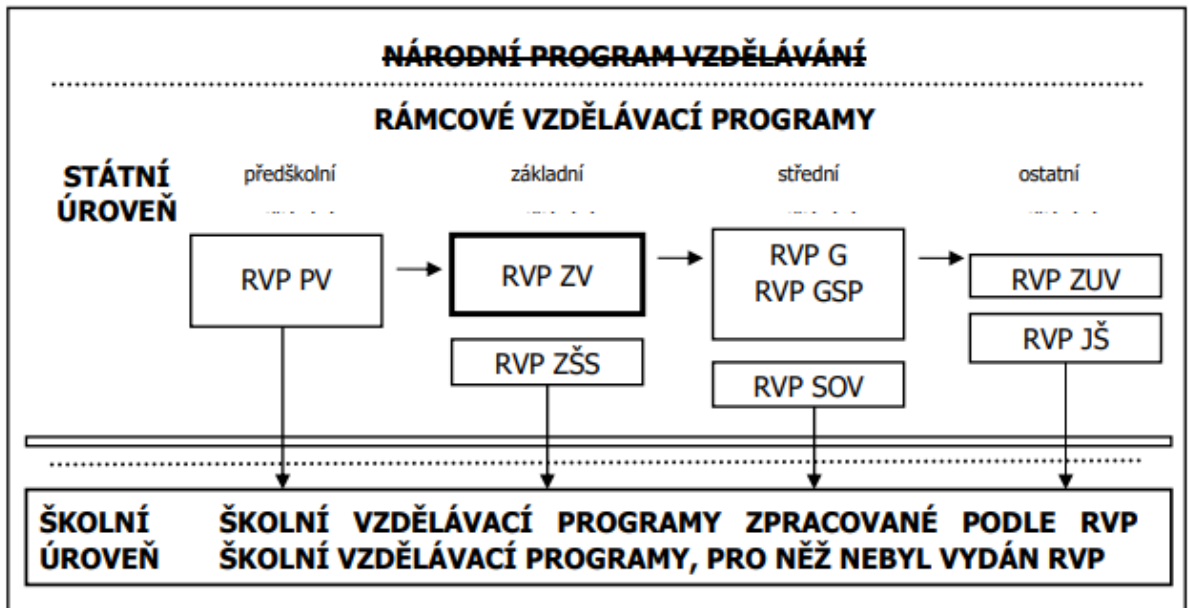
(stav platný v roce 2020)

Zastřešující kurikulární dokument									
Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní školu speciální RVP ZSS	Rámcové vzdělávací programy pro střední vzdělávání RVP G RVP GSP RVP DG RVP SOV	Ostatní rámcové vzdělávací programy RVP ZUV RVP JŠ	Vzdělávací programy vyšších odborných škol	Bakalářské studijní programy vysokých škol	Magisterské studijní programy vysokých škol	Doktorské studijní programy vysokých škol	Národní soustava kvalifikací
Školní vzdělávací programy					Kvalifikační a hodnotící standardy profesních kvalifikací				

zdroj: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/strategie-2020_web.pdf, str. 52

Soustava kurikulárních dokumentů po 1. 9. 2021

„Existence zastřešujícího kurikulárního dokumentu byla zrušena.“

zdroj: <http://www.nuv.cz/file/4983/> str. 5

Příloha č. 3: Návaznost mezi existujícími a připravovanými strategickými dokumenty

2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020

Národní program rozvoje vzdělávací soustavy (Bílá kniha)	Strategie vzdělávací politiky ČR do r. 2020
--	--

	Dlouhodobý záměr pro oblast vysokých škol (2011-2015)	Rámec rozvoje vysokého školství do roku 2020
		Dlouhodobý záměr pro oblast vysokých škol (2016-2020)
	Strategie celoživotního učení	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR (2015-2020)
	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR	
	Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT	
	(Akční plán realizace) Konceptce včasné péče o děti ze sociálně znevýhodňujícího prostředí	
	Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj	
	Konceptce péče o mimořádně nadané děti a žáky pro období 2009 - 2013	
	Konceptce rozvoje informačních a komunikačních technologií ve vzdělávání	Strategie digitálního vzdělávání
		Datová informační politika resortu školství
Konceptce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 - 2013		Konceptce podpory mládeže na období 2014-2020

	Aktualizace Dlouhodobého záměru pro oblast vysokých škol na rok					Aktualizace Dlouhodobého záměru pro oblast vysokých škol na rok				
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Národní akční plán inkluzivního vzdělávání		Akční plán k výkonu rozsudku D.H.			Akční plán inkluzivního vzdělávání 2016-2018			Akční plán inkluzivního vzdělávání 2019 - 2020	
Akční plán podpory odborného vzdělávání										

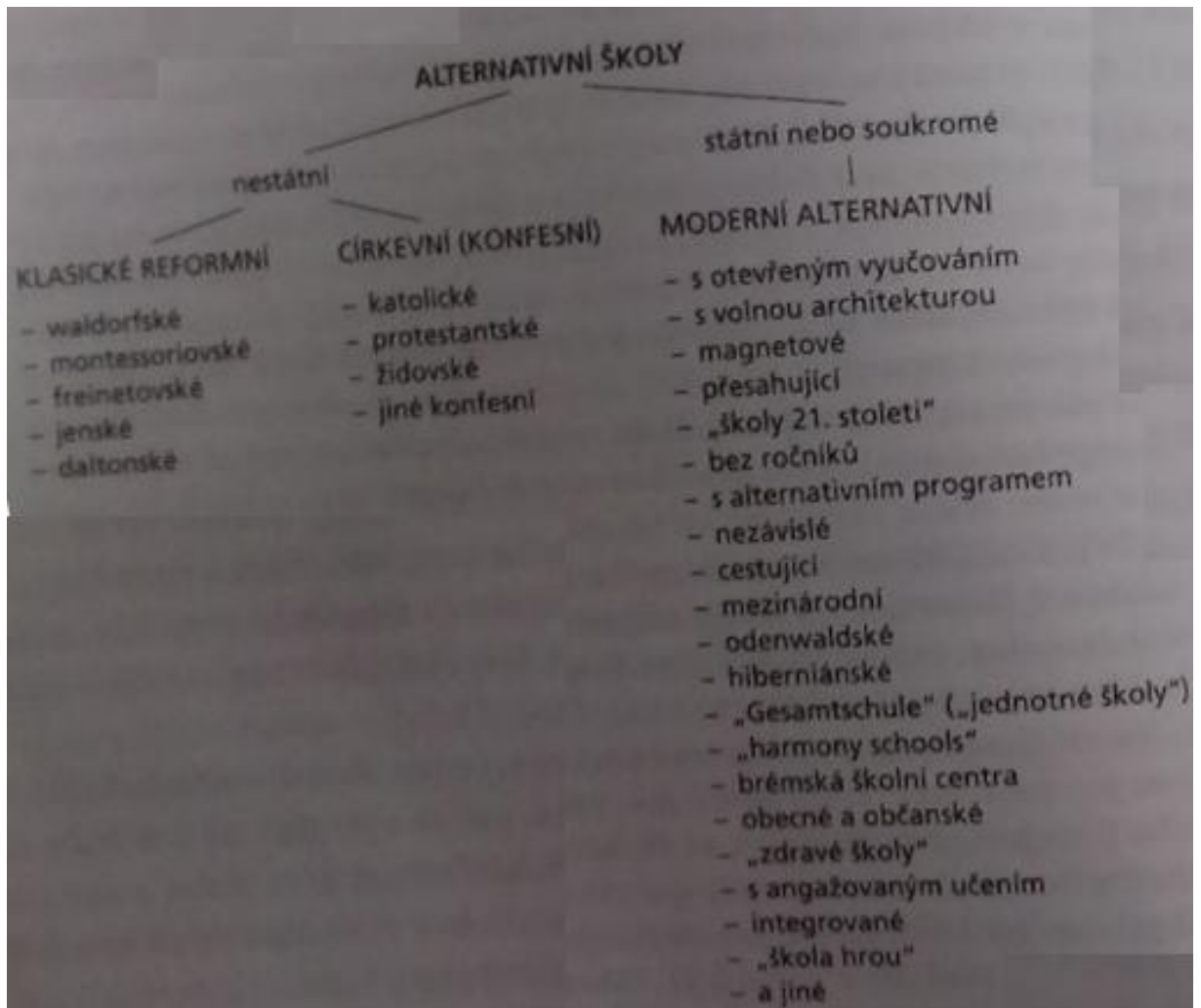
zdroj: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/strategie-2020_web.pdf, str. 51

Příloha č. 4: Obyvatelstvo dle nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25+

v tis. osob		<i>Thousand persons</i>							
Rok	Nejvyšší dosažené vzdělání				<i>Educational attainment</i>				
	základní a bez vzdělání		střední bez maturity		střední s maturitou		vyšší odborné a vysokoškolské		
Year	<i>Primary education and without education</i>		<i>Secondary education without A-level examination</i>		<i>Secondary education with A-level examination</i>		<i>Short-cycle tertiary education and higher education</i>		
	Celkem 25+	z toho 25–34 let	Celkem 25+	z toho 25–34 let	Celkem 25+	z toho 25–34 let	Celkem 25+	z toho 25–34 let	
	<i>25+ in total</i>	<i>25–34 years</i>	<i>25+ in total</i>	<i>25–34 years</i>	<i>25+ in total</i>	<i>25–34 years</i>	<i>25+ in total</i>	<i>25–34 years</i>	
	Celkem				<i>Total</i>				
2000	1 362,2	107,7	2 896,5	683,7	2 016,9	562,5	748,3	181,1	
2005	1 115,6	104,3	3 030,4	705,4	2 332,0	663,7	879,7	244,5	
2010	926,6	95,9	3 005,0	525,2	2 602,7	646,4	1 183,3	376,9	
2015	804,8	90,1	2 904,5	367,6	2 621,5	532,8	1 536,5	445,2	
2016	771,8	93,0	2 891,8	352,9	2 635,3	511,3	1 598,5	462,7	
2017	747,2	84,1	2 839,4	336,9	2 687,9	510,0	1 653,6	475,8	
2018	750,0	88,3	2 799,7	337,3	2 731,1	504,6	1 682,4	465,0	
2019	746,5	97,3	2 848,9	337,7	2 722,8	496,5	1 680,8	450,1	
	Ženy				<i>Females</i>				
2000	1 009,4	60,3	1 214,9	288,3	1 157,7	316,3	305,4	86,5	
2005	829,5	55,6	1 287,4	290,7	1 346,3	372,2	379,2	123,1	
2010	695,4	53,0	1 259,2	192,8	1 485,5	334,7	551,7	204,4	
2015	585,3	44,0	1 220,6	130,1	1 471,6	258,2	780,9	266,5	
2016	555,7	50,3	1 217,2	128,5	1 495,0	243,3	804,1	269,5	
2017	540,9	44,3	1 198,9	121,5	1 506,0	241,9	839,6	277,4	
2018	535,0	44,3	1 163,2	120,1	1 536,0	237,9	865,4	276,5	
2019	519,9	47,3	1 196,4	123,9	1 530,4	234,8	866,6	265,1	
	Muži				<i>Males</i>				
2000	352,8	47,4	1 681,6	395,4	859,2	246,2	442,9	94,6	
2005	286,1	48,8	1 743,0	414,7	985,7	291,5	500,5	121,4	
2010	231,2	42,9	1 745,8	332,4	1 117,2	311,7	631,6	172,5	
2015	219,5	46,2	1 683,9	237,5	1 149,8	274,6	755,6	178,8	
2016	216,2	42,7	1 674,6	224,4	1 140,3	268,0	794,5	193,2	
2017	206,3	39,9	1 640,5	215,4	1 182,0	268,1	813,9	198,4	
2018	215,0	44,0	1 636,5	217,1	1 195,1	266,7	817,0	188,5	
2019	226,6	50,0	1 652,5	213,8	1 192,5	261,6	814,2	185,1	

zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/24-vzdelavani-p4gf18xavc>

Příloha č. 5: Typologie alternativních škol

zdroj: PRŮCHA, Jan. Alternativní školy a inovace ve vzdělávání. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-7178-999-4., str. 46

Příloha č. 6: Náplň práce odboru školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Plzně

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Plzně

Samostatná působnost

1. Zajišťuje odborný dohled, koordinaci a kontrolu činností za účelem plnění úkolů zřizovatele u následujících subjektů:
 - Základní školy a školní jídelny s právní subjektivitou (28 organizací)
2. Připravuje podklady pro jednání Komise pro výchovu a vzdělávání RMP a zajišťuje plnění přijatých usnesení komisí.

Oddělení dotací a hospodaření škol

Přenesená působnost

1. Zpracovává návrh rozpisu rozpočtu finančních prostředků státního rozpočtu poskytovaných na platy, náhrady platů, na odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné, na výdaje na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, na přiděly do fondu kulturních a sociálních potřeb a ostatní náklady vyplývající z pracovněprávních vztahů na výdaje spojené s účastí členů ve zkušební komisi pro závěrečné zkoušky, maturitní zkoušky, absolutorium v konzervatoři, absolutorium, výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, výdaje na učební pomůcky, výdaje na školní potřeby a na učebnice, pokud jsou podle tohoto zákona poskytovány bezplatně, a rovněž na výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání v souladu se zásadami stanovenými ministerstvem a krajskými normativy a předává je Krajskému úřadu Plzeňského kraje.
2. Sleduje pravidelné čerpání mzdových prostředků škol a školských zařízení, zpracovává potřebné údaje pro výkaznictví.

Samostatná působnost

1. Koordinuje přípravu rozpočtu v rámci odboru a příspěvkových organizací v působnosti odboru.
2. Připravuje návrhy rozpočtů škol a školských zařízení, posuzuje oprávněnost jejich požadavků na výdaje i možnosti tvorby příjmů (sestavuje z návrhů rozpočtu jednotlivých škol a školských zařízení souhrnný návrh za oblast působnosti oddělení) a po schválení rozpočtu kontroluje hospodárné využití přidělených finančních prostředků dozorovaným subjektům.
3. Provádí financování škol, školských zařízení na základě schváleného nebo upraveného rozpočtu příslušného roku.
4. Provádí přefakturaci nákladů vznikajících v souvislosti s pronájmem nebytových a bytových prostor ve školských zařízeních, jimž nebyl svěřen nemovitý majetek.
5. Provádí platby faktur v souladu s rozpočtem odboru.
6. Vede evidenci nemovitého majetku v návaznosti na účetní evidenci.
7. Zajišťuje zaslání účelově vázaných finančních prostředků pro školy a školská zařízení.
8. V oblasti vzdělávání, školních tělovýchovných aktivit a využití volného času spolupracuje se školami a školskými zařízeními, majícími sídlo na území města Plzně, které nejsou zřízeny městem.
9. Podporuje na území města Plzně rozvoj aktivit dětí a mládeže, zejména v oblasti mimoškolního vzdělávání, tělovýchovy a využití volného času.
10. Vydává stanoviska k žádostem fyzických a právnických osob na úseku vzdělávání, sportu a využití volného času dětí a mládeže a k tomu vede kompletní administrativu.
11. Realizuje systém finančních dotací včetně jejich plateb na podporu aktivit pro rozvoj vzdělávání, školních tělovýchovných aktivit a využívání volného času ve městě Plzni.

12. Spolupracuje při zpracovávání materiálů pro orgány města v souvislosti s řešením problematiky oblasti sportu a tělovýchovy.
13. Vystavuje objednávky a realizuje akce investičního charakteru, opravy a údržbu a dodávky služeb pro objekty svěřené do správy odboru, zajišťuje proplácení faktur.
14. Účelně provozuje objekty svěřené odboru.
15. Realizuje veřejné zakázky na dodávky, služby a stavební práce v souladu s platnými právními předpisy a vnitřními směrnici.
16. Zajišťuje smluvní podmínky pro dopravu žáků na plavecký výcvik a dopravní výchovu vč. školních spojů.
17. Zpracovává návrhy tematického zaměření dotací a předkládá je orgánům města Plzně.
18. Plní funkci výkonného a poradního orgánu RMP v oblasti plnění jejích úkolů zřizovatele základních škol, školských zařízení a dále i metodického vedoucího základních škol a školských zařízení s tím, že soustavně a komplexně dozoruje a metodicky řídí činnost organizací a správu majetku města Plzně jim svěřeného a v případě potřeby zlepšení zjištěného nežádoucího stavu činí nebo, pokud to je v pravomoci statutárních orgánů dozorovaných subjektů nebo RMP, navrhuje nápravná opatření.
19. Předkládá RMP a následně ZMP návrhy na zřízení, rozdělení, sloučení nebo zánik organizací, u nichž odbor plní úkoly zřizovatele. Zpracovává zřizovací listiny a předkládá je ke schválení ZMP. Vyhodnocuje činnost ředitelů příspěvkových organizací v působnosti odboru.
20. Spolupracuje při přípravě podkladů pro koncepcie města Plzně v oblasti:
 - správy majetku města,
 - školství, sportu a využití volného času.
21. Přípravuje podklady pro zřízení školských rad v základních školách, spolupracuje se školskými radami, registruje a případně realizuje náměty a připomínky. Za zřizovatele předkládá Radě města Plzně návrhy na jmenování a odvolání zástupců města Plzně do školských rad.
22. Zajišťuje pasportizaci základních škol ve své působnosti.
23. Vykonává veřejnosprávní kontrolu v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě ve znění pozdějších předpisů u příjemců dotací z rozpočtu OŠMT.
24. Zajišťuje metodickou pomoc školám a školským zařízením k možnému využití finančních prostředků z Evropských fondů v oblasti majetku.
25. Koordinuje projektové záměry v oblasti školství v návaznosti na vyhlášené a připravované výzvy v jednotlivých dotačních titulech v kompetenci odboru.

Oddělení organizace školství a vzdělávání

Přenesená působnost

1. Shromažďuje a zpracovává údaje v podobě statistických informací z dokumentace škol a školských zařízení v oblasti výkonu a organizace škol a předává je ministerstvu, popřípadě jím zřízené organizaci.
2. Ve spolupráci s příslušným odborem MMP poskytuje mateřským a základním školám seznamy dětí, pro které je škola spádová a jichž se týká povinnost zápisu k předškolnímu vzdělávání či k povinné školní docházce.

Samostatná působnost

1. Zabezpečuje úkoly při zřizování, rušení a změnách základních škol, mateřských škol a školských zařízení.
2. Předkládá RMP návrh na jmenování a odvolání ředitelů škol a školských zařízení včetně návrhů na vyhlášení konkurzních řízení před ukončením jejich funkčního období.
3. Přijímá opatření na základě výsledků České školní inspekce u škol a školských zařízení, která zřizuje.
4. Spolupracuje s Krajským úřadem Plzeňského kraje při aktualizaci dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje výchovně-vzdělávací soustavy ve městě.
5. Zpracovává podklady pro udělení výjimky z počtu žáků ve třídě na základních školách a z počtu dětí ve třídě MŠ, které jsou součástí ZŠ.

6. Přípravuje podklady k žádostem o zápis školy nebo školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení, o zápis změny v těchto údajích, případně o výmazu školy nebo školského zařízení z rejstříku škol a školských zařízení včetně předchozího schválení těchto žádostí v orgánech města. Žádosti postupuje Krajskému úřadu Plzeňského kraje.
7. Zpracovává podklady pro odsouhlasení přípravných tříd v orgánech města.
8. Svolává porady ředitelů škol podle jednotlivých typů.
9. Vyhotovuje platové výměry a řeší další pracovněprávní problematiku ředitelů příspěvkových organizací v působnosti ÚSO.
10. Zajišťuje plnění povinné školní docházky žáků v jiné škole v případě vyřazení základní školy z rejstříku škol a školských zařízení.
11. Dohlíží na dodržování výživových a spotřebních norem, dodržování technologických postupů, vhodné skladby a pestrosti jídel v zařízeních školského stravování.
12. Zajišťuje metodickou pomoc a konzultace v pracovněprávních a mzdových otázkách na žádost škol, školských zařízení, případně příspěvkových organizací v působnosti ÚSO.
13. Přípravuje podklady pro rozhodování o výši odměn, příplatků za vedení a návrhů osobních příplatků ředitelů škol a školských zařízení, které zřizuje město Plzeň a vyhodnocuje je.
14. Předkládá návrhy a doporučení k přijetí opatření na základě vlastní kontrolní činnosti nebo na základě výsledku kontrol a hodnocení prováděných jinými kompetentními orgány, zodpovídá za následné kontroly, účinnost přijatých opatření a doporučuje řešení.
15. Spolupracuje s Českou školní inspekcí při plánu kontrol a šetření stížností.
16. Zajišťuje metodickou pomoc školám a školským zařízením k možnému využití finančních prostředků z Evropských fondů v oblasti vzdělávání.
17. Přípravuje podklady k vyhlášení dotačních programů v oblasti vzdělávání.
18. Plní funkci metodického orgánu vůči ÚMO v oblasti plnění úkolů zřizovatele mateřských škol.
19. Zpracovává zřizovací listiny mateřských škol a předkládá je ke schválení ZMP.
20. Zpracovává návrhy tematického zaměření dotačních programů a předkládá je orgánům města Plzně.
21. V součinnosti s příspěvkovými organizacemi zajišťuje a předkládá Obchodnímu rejstříku podklady do sbírky listin.
22. Spolupracuje na projektech vybavení škol SW a HW.
23. Zpracovává návrhy náplní práce ředitelů příspěvkových organizací v působnosti odboru.
24. Spravuje webové stránky odboru.
25. Přípravuje podklady pro rozhodnutí RMP ve věci stanoviska města k žádostem základních škol nebo základních uměleckých škol, které jsou zřízeny jiným zřizovatelem a budou působit na území města Plzně, pro účely zápisu do školského rejstříku.
26. Zajišťuje kompletní realizaci Ocenění města Plzně v oblasti základního a mateřského školství v případě jeho vyhlášení.
27. Předkládá orgánům města návrh obecně závazných vyhlášek o stanovení školských obvodů mateřských a základních škol.

zdroj: emailová korespondence ze dne 14. 12. 2020 s paní Dagmar Škrlantovou, vedoucí odboru školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Plzně

Příloha č. 7: Schválené dotace a granty z rozpočtu OŠMT v roce 2020

Schválené dotace a granty z rozpočtu OŠMT v roce 2020

Přehled o schválených dotacích 2020											
Stav k 31. 8. 2020											
		počet schválených dotací	zpracovaná smlouva	smlouva na právním odboru (náštel)	smlouva připravená k podpisu (vzván příjemce)	smlouva odeslaná k podpisu p. radní	smlouva vrácena po podpisu z KP	z toho proplacené smlouvy			
dotace individuální usn. ZMP č. 115		3	3				3				
Technmania usn. ZMP č. 493		1	1				1				1
dotace-volnočas. čín. usn. ZMP č. 117		51	51			1	50				1
dotace-volnočas. čín. usn. RMP č. 233		14	14				14				1
dotace- podpora tělovýchovných aktivit usn. ZMP č. 119		6	6				6				
dotace - prevence usn. ZMP č. 120		5	5				5				
dotace - prevence usn. RMP č. 235		1	1				1				1
dotace-techn. vzděl. usn. RMP č. 232		1	1				1				1
dotace-techn. vzděl. usn. ZMP č. 116		15	15				15				15
celkem		97	97	0	0	1	96				3
Zpracovaly:											

zdroj: emailová korespondence ze dne 14. 12. 2020 s paní Dagmar Škrlantovou, vedoucí odboru školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Plzně

Příloha č. 8: Příklady činností odboru kultury, školství a tělovýchovy Magistrátu města Karlovy Vary v souvislosti se zřizovatelskými kompetencemi dle §178 a §179 školského zákona a na to obvykle navazující materiály pro jednání kolektivních orgánů obce

- rozhodnutí o zřízení příspěvkové organizace a schválení její zřizovací listiny
- schválení dodatku zřizovací listiny příspěvkové organizace
- schválení rozpočtu a střednědobého výhledu rozpočtu příspěvkové organizace
- schválení účetní závěrky příspěvkové organizace (vyhláška č. 220/2013 Sb., o požadavcích na schvalování účetních závěrek některých vybraných účetních jednotek)
- schválení základních vnitřních předpisů příspěvkové organizace (podle zřizovací listiny se u nás jedná o Organizační řád a organizační strukturu, Směrnici pro nakládání s majetkem příspěvkové organizace, Směrnici pro doplňkovou činnost příspěvkové organizace)
- schválení Odpisového plánu dlouhodobého majetku příspěvkové organizace
- souhlas zřizovatele s přijetím finančního daru
- souhlas zřizovatele s přijetím věcného daru
- souhlas zřizovatele s převodem trvale nepotřebného majetku
- vyhlášení konkursního řízení na obsazení vedoucího pracovního místa ředitele školy nebo školského zařízení (§ 166 školského zákona)
- jmenování ředitele školy nebo školského zařízení
- stanovení platu ředitele školy nebo školského zařízení
- schválení odměny ředitele školy nebo školského zařízení
- schválení volebního řádu a počtu členů školských rad při základních školách (§ 167 školského zákona)
- jmenování třetiny členů školské rady jako zástupců zřizovatele
- schválení podání návrhu na zápis školy nebo školského zařízení do Rejstříku škol a školských zařízení (§ 145 a násl. školského zákona)
- projednávání stížností na ředitele školy
- projednávání výsledku šetření stížnosti, které zřizovatel obdržel od České školní inspekce k dalšímu řízení a přijetí případných opatření k nápravě (§ 174 odst. 6 školského zákona)
- projednávání inspekčních zpráv České školní inspekce (§ 174 odst. 11 školského zákona)
- souhlas zřizovatele se zapojením do projektu spolufinancovaného z rozpočtu EU
- souhlas zřizovatele s uzavřením smlouvy o partnerství při realizaci projektu spolufinancovaného z rozpočtu EU (§ 32a školského zákona)
- schválení výjimky z nejnižšího počtu dětí, žáků, studentů stanoveného prováděcím právním předpisem (§ 23 odst. 4 školského zákona)
- schválení výjimky z nejvyššího počtu dětí, žáků, studentů stanoveného prováděcím právním předpisem o max. 4 za předpokladu, že toto navýšení není na újmu kvalitě vzdělávacího procesu (§ 23 odst. 5 školského zákona)
- zpracování seznamu dětí a jeho zaslání základní škole před termínem zápisů k povinné školní docházce, seznam obsahuje děti s trvalým bydlištěm ve školském obvodu příslušné základní školy (§ 36 odst. 8 školského zákona)
- rozhodnutí o zřízení přípravné třídy základní školy (§ 47 školského zákona)
- projednání výroční zprávy školy (§ 10 odst. 3 školského zákona)
- stanovení a schválení školských obvodů spádových základních škol prostřednictvím obecně závazné vyhlášky (§ 178 školského zákona)
- vyřizování stížností a odvolání proti postupu školské příspěvkové organizace ve věci podané žádosti o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

zdroj: emailová korespondence ze dne 12. 12. 2020 s panem Františkem Škarydem, vedoucím odboru kultury, školství a tělovýchovy Magistrátu města Karlovy Vary

Příloha č. 9: Formuláře a dokumenty užívané při realizaci agendy odboru školství,
mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Karlovarského kraje

KRAJSKÝ ÚŘAD KARLOVARSKÉHO KRAJE
ODBOR ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Se sídlem: Karlovy Vary, Závodní 353/88, 360 06 Karlovy Vary – Dvory, Česká republika

Číslo jednací: [REDAKCE]

J M E N O V Á N Í

Krajský úřad Karlovarského kraje, odbor školství, mládeže a tělovýchovy, v souladu s ustanovením § 23 odst. 1 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů,

j m e n u j e

komisi pro opravnou zkoušku z matematiky

[REDAKCE], žákyně 8. ročníku základní školy, jejíž činnost vykonává Základní škola Karlovy Vary, 1. máje 1, v následujícím složení:

- Mgr. [REDAKCE] - předseda
- Mgr. [REDAKCE] - zkoušející
- Bc. [REDAKCE] - přisedící

V Karlových Varech dne 9. července 2013

tělovýchovy

[REDAKCE]
vedoucí odboru školství, mládeže a

Se jmenováním souhlasím (datum, podpis):

KRAJSKÝ ÚŘAD KARLOVARSKÉHO KRAJE

ODBOR ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Se sídlem: Karlovy Vary, Závodní 353/88, 360 21 Karlovy Vary – Dvory, Česká republika

Česká školní inspekce
Karlovarský inspektorát
Mgr. [REDACTED]
Kollárova 15
360 09 KARLOVY VARY

Váš dopis značka / ze dne

Naše značka
[REDACTED]

Vyřizuje / linka
[REDACTED]

Karlovy Vary
2012-09-04

Komisionální přezkoušení

Vážená paní ředitelko,

v souladu s ustanovením § 53 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů, Vás žádáme o zajištění účasti školního inspektora při komisionálním přezkoušení z dějepisu [REDACTED], žáka 7. ročníku základní školy, jejíž činnost vykonává Základní škola Dukelských hrdinů, Karlovy Vary, Moskevská 25.

Komisionální přezkoušení se bude konat v základní škole, jejíž činnost vykonává příspěvková organizace Základní škola Karlovy Vary, Poštovní 19, a termín jeho konání Vám sdělí ředitel uvedené školy.

Děkujeme za spolupráci.

S pozdravem

[REDACTED]
vedoucí odboru školství, mládeže a tělovýchovy

KRAJSKÝ ÚŘAD KARLOVARSKÉHO KRAJE

ODBOR ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Se sídlem: Karlovy Vary, Závodní 353/88, 360 21 Karlovy Vary – Dvory, Česká republika

Základní škola Karlovy Vary, 1. máje 1
Mgr. [REDAKCE]
ředitel
1. máje 1
360 21 KARLOVY VARY

Váš dopis značka / ze dne

Naše značka

Vyřizuje / linka

Karlovy Vary
2013-07-09

Jmenování komise pro opravnou zkoušku

Vážený pane řediteli,

Krajský úřad Karlovarského kraje, odbor školství, mládeže a tělovýchovy, v souladu s ustanovením § 23 odst. 1 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 48/2005 Sb.“), jmenuje komisi pro opravnou zkoušku z matematiky [REDAKCE], žákyně 8. ročníku základní školy, jejíž činnost vykonává příspěvková organizace Základní škola Karlovy Vary, 1. máje 1.

V souladu s ustanovením § 53 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, se opravná zkouška koná nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy.

Organizace a podmínky komisionálního přezkoušení jsou upraveny v ustanoveních § 22 vyhlášky č. 48/2005 Sb.

Zároveň Vám v příloze zasíláme dva stejnopisy jmenování komise pro opravnou zkoušku z matematiky a žádáme Vás o vrácení jednoho podepsaného výtisku.

S pozdravem

[REDAKCE]
vedoucí odboru školství, mládeže a tělovýchovy

KRAJSKÝ ÚŘAD KARLOVARSKÉHO KRAJE

ODBOR ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

┌ Městský úřad Sokolov ┐
████████████████████
vedoucí odboru finančního a školství
Rokycanova 1929
356 01 SOKOLOV
└ ┘

Váš dopis značka / ze dne

Naše značka
XXX-XXX-XXX

Vyřizuje / linka
████████████████████

Karlovy Vary
2020-05-21

Organizace kurzu k získání základního vzdělání

Krajský úřad Karlovarského kraje, odbor školství, mládeže a tělovýchovy, v souladu s ustanovením § 55 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, projednal žádost města Sokolov ze dne 20. dubna 2020, která byla doplněna výpisem z usnesení „Rady města Sokolov“ a vyjadřuje souhlasné stanovisko k organizování kurzu pro získání základního vzdělání v základní škole, jejíž činnost vykonává příspěvková organizace Základní škola Sokolov, Běžecká 2055, odloučené pracoviště Boženy Němcové 1784, ve školním roce 2020/2021.

S pozdravem

████████████████████
vedoucí odboru školství, mládeže a tělovýchovy

Příloha

Kopie finančního zajištění kurzu pro získání základního vzdělání pro školní rok 2020/2021

Na vědomí

Základní škola Sokolov, Běžecká 2055

KRAJSKÝ ÚŘAD KARLOVARSKÉHO KRAJE

ODBOR ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Město Ostrov

vedoucí odboru finančního a školství
Jáchymovská 1
363 01 OSTROV

Váš dopis značka / ze dne

Naše značka
XXX-XXX-XXX

Vyřizuje / linka

Karlovy Vary
2019-04-29

Souhlas se zřízením přípravných tříd základní školy

Krajský úřad Karlovarského kraje, odbor školství, mládeže a tělovýchovy, v souladu s ustanovením § 47 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“), na základě posouzení žádosti města Ostrov ze dne 8. dubna 2019

uděluje souhlas

se zřízením dvou přípravných tříd základní školy, jejíž činnost vykonává Základní škola a Mateřská škola Ostrov, Myslbekova 996, příspěvková organizace.

Souhlas je udělen na školní rok 2019/2020 za předpokladu naplnění zákonných podmínek uvedených v § 47 odst. 1 a 2 školského zákona, tj., že přípravnou třídu lze zřídit pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj, přednostně děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky, pokud se v ní bude vzdělávat nejméně 10 dětí, které do této třídy budou zařazeny na žádost zákonného zástupce a na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení, které bude tvořit přílohu této žádosti.

Jestliže je základní škola zřízena pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona, je zřízení přípravné třídy možné s tím, že zařazení žáci budou dětmi uvedenými v § 16 odst. 9 školského zákona.

S pozdravem

vedoucí odboru školství, mládeže a tělovýchovy

Příloha

Kopie finančního zajištění přípravné třídy na školní rok 2019/2020

Na vědomí

Základní škola a Mateřská škola Ostrov, Myslbekova 996, příspěvková organizace

KRAJSKÝ ÚŘAD KARLOVARSKÉHO KRAJE

ODBOR ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Městský úřad Cheb

vedoucí odboru školství, tělovýchovy a kultury
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 1/14

350 02 CHEB

Váš dopis značka / ze dne

Naše značka
XXX-XXX-XXX

Vyřizuje / linka

Karlovy Vary
2019-04-29

Souhlas se zřízením třídy přípravného stupně základní školy speciální

Krajský úřad Karlovarského kraje, odbor školství, mládeže a tělovýchovy, v souladu s ustanovením § 48a odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“), na základě posouzení žádosti města Cheb ze dne 1. dubna 2019

uděluje souhlas

se zřízením třídy přípravného stupně základní školy speciální, jejíž činnost vykonává Základní škola Cheb, Kostelní náměstí 14, příspěvková organizace.

Souhlas je udělen pro školní rok 2019/2020 za předpokladu naplnění zákonných podmínek uvedených v § 48a školského zákona, tj. že třídu přípravného stupně lze zřídit, pokud se v ní budou vzdělávat nejméně 4 a nejvýše 6 žáků, které do této třídy budou zařazeny na žádost zákonného zástupce a na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení.

S pozdravem

vedoucí odboru školství, mládeže a tělovýchovy

Příloha

Kopie finančního zajištění přípravného stupně základní školy speciální na školní rok 2019/2020

Na vědomí

Základní škola Cheb, Kostelní náměstí 14, příspěvková organizace

KRAJSKÝ ÚŘAD KARLOVARSKÉHO KRAJE

ODBOR ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Základní škola a střední škola Karlovy Vary,
příspěvková organizace
[REDAKCE]
ředitelka
Vančurova 83
360 17 KARLOVY VARY

Váš dopis značka / ze dne

Naše značka
XXX-XXX-XXX

Vyřizuje / linka
[REDAKCE]

Karlovy Vary
2020-06-23

Oznámení o přerušení činnosti školní družiny

Vážená paní ředitelko,

odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Karlovarského kraje Vám s odkazem na usnesení Rady Karlovarského kraje č. RK 641/06/20 oznamuje, že Vaše žádost, ze dne 1. června 2020 ve věci přerušení činnosti školní družiny Základní školy a střední školy Karlovy Vary, příspěvková organizace, v době hlavních školních prázdnin školního roku 2020/2021, byla Radou Karlovarského kraje projednána a schválena.

S pozdravem

[REDAKCE]
vedoucí odboru školství, mládeže a tělovýchovy

Příloha

Výpis usnesení RK č. 641/06/20

KRAJSKÝ ÚŘAD KARLOVARSKÉHO KRAJE

ODBOR ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Základní škola Sokolov, Běžecká 2055

ředitelka

Běžecká 2055

356 01 SOKOLOV

Váš dopis značka / ze dne

Naše značka
XXX-XXX-XXX

Vyřizuje / linka

Karlovy Vary
2020-05-21

Organizace kurzu k získání základního vzdělání

Vážená paní ředitelko,

v příloze Vám zasíláme kopii vyjádření souhlasného stanoviska k organizování kurzu pro získání základního vzdělání v základní škole, jejíž činnost vykonává příspěvková organizace Základní škola Sokolov, Běžecká 2055, odloučené pracoviště Boženy Němcové 1784.

S pozdravem

vedoucí odboru školství, mládeže a tělovýchovy

Přílohy

Kopie souhlasu se zřízením kurzu pro získání základního vzdělání.

Finanční zajištění kurzu pro získání základního vzdělání na školní rok 2020/2021

KRAJSKÝ ÚŘAD KARLOVARSKÉHO KRAJE

ODBOR ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Se sídlem: Karlovy Vary, Závodní 353/88, 360 06 Karlovy Vary – Dvory, Česká republika

Číslo jednací: XXX-XXX-XXX
2019

V Karlových Varech dne 5. června

Vyřizuje: [REDAKCE]

ROZHODNUTÍ

Krajský úřad Karlovarského kraje, odbor školství, mládeže a tělovýchovy, jako věcně a místně příslušný správní orgán dle ustanovení § 89 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a § 183 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“), přezkoumal na základě odvolání jediného oprávněného účastníka řízení xxxxxxxxxxxx, narozené xxxxxxxxxxxx, trvale bytem [REDAKCE], zastoupené paní xxxxxxxxxxxx, trvale bytem [REDAKCE], zákonným zástupcem, rozhodnutí základní školy, jejíž činnost vykonává Základní škola a Základní umělecká škola Karlovy Vary, Šmeralova 15, příspěvková organizace, ze dne 12. dubna 2019, č.j.: 351/2019/ZŠ a ZUŠ.

V odvolacím řízení rozhodl Krajský úřad Karlovarského kraje, odbor školství, mládeže a tělovýchovy, dle ustanovení § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu

takto:

Rozhodnutí základní školy, jejíž činnost vykonává Základní škola a Základní umělecká škola Karlovy Vary, Šmeralova 15, příspěvková organizace, ze dne 12. dubna 2019, č. j.: 351/2019/ZŠ a ZUŠ, kterým nebyl jediný oprávněný účastník řízení xxxxxxxxxxxx, narozená xxxxxxxxxxxx, trvale bytem [REDAKCE], přijata k základnímu vzdělávání v základní škole, jejíž činnost vykonává Základní škola a Základní umělecká škola Karlovy Vary, Šmeralova 15, příspěvková organizace,

se zrušuje

a věc se vrací správnímu orgánu prvního stupně k novému projednání.

Odůvodnění:

Dne 12. dubna 2019 bylo základní školou, jejíž činnost vykonává Základní škola a Základní umělecká škola Karlovy Vary, Šmeralova 15, příspěvková organizace (dále jen „základní škola“), vyhotoveno rozhodnutí (datum vydání rozhodnutí, kterým se v souladu s ustanovením § 71 odst. 2 písm. a) správního řádu rozumí předání stejnopisu písemného vyhotovení rozhodnutí k doručení, přičemž na písemnosti nebo na poštovní zásilce se tato skutečnost vyznačí slovy „Vypraveno dne:“, nelze ze spisového materiálu zjistit), kterým nebyla xxxxxxxxxxxx, narozená xxxxxxxxxxxx, trvale bytem [REDAKCE] (dále jen „účastník řízení“), přijata od školního roku 2019/2020 k základnímu vzdělávání ve výše uvedené základní škole. V odůvodnění napadeného rozhodnutí základní škola uvedla, že

nemůže přijmout k základnímu vzdělávání pro školní rok 2019/2020 větší množství žáků se zaměřením na taneční výchovu, neboť škola je povinná upřednostnit děti s trvalým bydlištěm ve spádovém obvodu školy, které byly přijímány přednostně. Dále si škola jako kritérium stanovila výsledek talentové zkoušky, které účastník řízení nesplnil na té úrovni, aby mohl být zařazen mezi přijaté uchazeče.

Proti tomuto rozhodnutí podal účastník řízení prostřednictvím svého zákonného zástupce paní xxxxxxxxx, trvale bytem [REDAKCE] (dále jen „zákonný zástupce“) odvolání, které odůvodňuje následovně: „Má dcera má o studium na vaší škole opravdový zájem, není prioritou, aby studovala pouze taneční obor. Ráda bude školu navštěvovat i v rámci základního vzdělávání.“

V souladu s ustanovením § 88 odst. 1 správního řádu předala základní škola podané odvolání spolu se spisovým materiálem a svým stanoviskem Krajskému úřadu Karlovarského kraje, odboru školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „krajský úřad“, nebo „odvolací orgán“) k rozhodnutí. Vzhledem k datu doručení napadeného rozhodnutí zákonnému zástupci účastníka řízení, tj. 24. dubna 2019, a datu podání odvolání, tj. 30. dubna 2019, se jedná o odvolání podané v zákonné lhůtě.

Krajský úřad, jako věcně a místně příslušný odvolací orgán, přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i celé správní řízení, jež jeho vydání předcházelo. Na základě tohoto přezkumu vycházejícího z důsledného prostudování předloženého spisového materiálu, posouzení procesní i hmotněprávní stránky věci odvolací orgán dospěl k názoru, že v daném případě nepostupoval správní orgán v souladu s platnou právní úpravou a v řízení došlo k následujícím pochybením.

Prvním zásadní nedostatek odvolací orgán spatřuje v nedostatečném odůvodnění napadeného rozhodnutí. V souladu s ustanovením § 68 odst. 3 správního řádu se v odůvodnění rozhodnutí uvedou důvody výroku rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.

Aby došlo k naplnění ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu, odůvodnění by se mělo formulovat takovým způsobem, který by jednoznačně vysvětlil postup a úvahy, jimiž správní orgán dospěl k závěru, že účastníka řízení není možné k základnímu vzdělávání přijmout. Vzhledem k výše uvedenému odvolací orgán dospěl k závěru, že odůvodnění napadeného rozhodnutí spočívající v konstatování, že žákyně nesplnila talentovou zkoušku na té úrovni, aby mohla být zařazena mezi přijaté uchazeče a že větší množství žáků se zaměřením na taneční výchovu nelze přijmout, neboť škola je povinná upřednostnit žáky s trvalým bydlištěm v obvodu školy je zcela formální, nesrozumitelné, neobsahuje dostatek důvodů k vydání rozhodnutí, a proto zakládá jeho nepřezkoumatelnost.

Dalším ze zásadních nedostatků probíhajícího správního řízení je ta skutečnost, že ze spisového materiálu nevyplývá, zda byla splněna povinnost správního orgánu prvního stupně spočívající v umožnění účastníkům řízení se před vydáním rozhodnutí ve věci vyjádřit k podkladům rozhodnutí. Na základě výše uvedené skutečnosti odvolací orgán shledal pochybnosti o splnění výše uvedené povinnosti vyplývající z ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu, což vede k úvahám, zda v daném případě došlo k naplnění zásady objektivní pravdy, podle které správní orgán postupuje tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, o němž

KRAJSKÝ ÚŘAD PLZEŇSKÉHO KRAJE
ODBOR ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A SPORTU
Škroupova 18, 306 13 Plzeň

Vaše č. j.:

Ze dne:

Naše č. j.:

Spis. zn.:

Počet listů:

Počet příloh:

Počet listů příloh:

Vyřizuje:

Tel.:

E-mail:

Datum:

Souhlas se zřízením tříd pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Vážená paní ředitelko,

Odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje obdržel dne [redacted] pod č. j. [redacted] Vaši žádost o souhlas se zřízením tří tříd pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pro školní rok 2020/2021.

Odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje po zvážení skutečností uvedených ve Vaší žádosti **souhlasí se zřízením tří tříd pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami** v souladu s § 16 odst. 10 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, **pro školní rok 2020/2021.**

Rozpis rozpočtu přímých výdajů pro příspěvkové organizace, které jsou zřízeny obcí, bude proveden na základě § 161 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

[redacted]
vedoucí odboru školství,
mládeže a sportu KÚPK

E-mail: posta@plzensky-kraj.cz
www.plzensky-kraj.cz

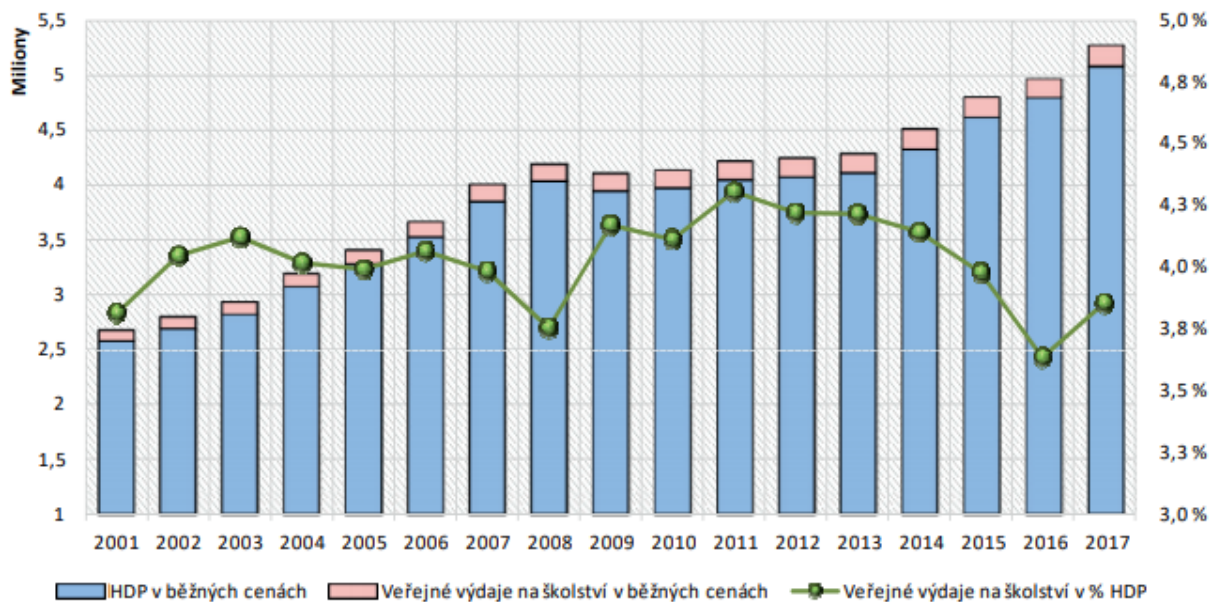
Tel.: + 420 377 195 111
Fax: + 420 377 195 078

IČO: 70890366
DIČ: CZ70890366

zdroj: Emailová korespondence ze dne 6. 1. 2021 s pracovníkem odboru školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje

Obrázky

Obrázek. 1: Vývoj HDP v ČR a přehled vývoje veřejných výdajů na školství v běžných cenách a % HDP (2001–2017)

zdroj: Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023 [online]. [cit. 2020-09-26]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/51673/>, str. 11